

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:

Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Főszerkesztő és kiadásiért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

- 1908 márczius 12. d. u. 4 órakor. Állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály ülése.
" " 16. d. u. 4 órakor. Közgazdasági szakosztály ülése.
" " 30. d. u. 4 órakor. Irodalmi és tanügyi szakosztály ülése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” állattenyésztési és állategészségügyi szakosztályának 1908. évi márczius hó 12-én (csütörtök) d. u. 4 órakor a „Köztelken” tartandó ülésére.

Tárgy:

Fejőstehenek okszerű takarmányozása. Előadó: **Weiser István dr.**

Teleki Arvéd gróf s. k.,
sz. o. elnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” közgazdasági szakosztályának 1908. évi márczius hó 16-án (hétfőn) d. u. 4 órakor a „Köztelken” tartandó ülésére.

Tárgy:

Barabás Endre felolvasása: Agrár reformok Romániában.

Zselénski Róbert gróf s. k.,
szakoszt. elnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” irodalmi és tanügyi szakosztályának

1908. évi márczius hó 30-án (hétfőn) d. u. 4 órakor a „Köztelken” tartandó ülésére.

Tárgy:

Barabás Endre előadása a romániai közoktatás szociális irányairól.

Kodolányi Antal s. k.,
szakoszt. elnök.

Luxuslővásárok a Tattersallban.

Az „OMGE.” védnöksége alatt a **Budapesti Tattersall-társaság** által rendezett f. évi tavaszi luxuslővásárok a következő napokon tartatnak: az első tavaszi XXXVIII. sz. vásár márczius hó 21., 22. és 23-án, a második tavaszi XXXIX. sz. vásár április hó 26., 27. és 28-án. Mindkét vásár díjazással lesz egybekötve, melyeknél a díjazás feletti bírálatot az „OMGE.” kebeléből kiküldött bizottságok végzik. Az első vásár bejelentési határideje márczius 5-én, a második vásáráé április 10-én jár le. Bejelenteni csakis a vásárszabályokat magukon foglaló bejelentőlapokon lehet, melyeket bárkinek felszólítására a „Tattersall” titkársága (Budapest, Kerepesi-ut 5.) küld meg.

Felhívás.

Az OMGE. 1907 december 8-iki közgyűlésén módosított alapszabályok 50. §-a értelmében „a szakosztályok tárgyalásaiban és működésében az igazgató-választmány által választott szakosztályi tagok, valamint az egyesület többi tagjai közül is azok, akik az egyik vagy másik szakosztályban való közreműködésre az illető szakosztály elnökénél a szakosztály megalakulása előtt vagy azt követően legnégy héten belül (7. §-a) jelentkeznek, tanácskozási és szavazati joggal bírnak.” Egyesületünk igazgató-választ-

mánya február hó 25-iki ülésében megválasztván az öt szakosztály állandó tagjait, egyszersmind elhatározta, hogy ezen választás közhírré tételétől számított négy hetet tűz ki az egyes szakosztályokba való jelentkezésre.

Felhívom tehát az igen tisztelt egyesületi tagokat, hogy amennyiben valamelyik, vagy esetleg több szakosztály f. évi működésében tanácskozási és szavazati joggal résztvenni kívánnak, szíveskedjenek ebbéli szándékukat legkésőbb f. hó 31-ig beárólag az OMGE. titkári hivatalával írásban közölni, pontosan és szembetűnően megjelölve a kiszemelt szakosztályt. Ügyrendünk 19. §-a értelmében az egyesület szakosztályai a következők: a) közgazdasági, b) irodalmi és tanügyi, c) földművelési és növénytermesztési, d) állattenyésztési és állategészségügyi, e) mezőgazdasági ipari, üzemi és műszaki szakosztály.

Megjegyzem még, hogy valamennyi szakosztály ülésén úgy, mint eddig, ezután is megjelenhet az egyesület minden tagja, csakis a szavazati jog gyakorolhatása lesz a választott és f. hó 31-ig önként jelentkező tagokra korlátozva.

Budapest, 1908 márczius 1.

Desseoffy Aurél gróf s. k.
elnök.

Értesítés.

Több ízben elhangzott kívánság folytán egyesületünk elhatározta, hogy az üzemi osztály munkakörébe az **adókönyvek felülvizsgálását** is felveszi és a három éven belüli, el nem évült adótulfizetések visszatérítését kieszközli.

Szárazság és más elemi csapások esetén a bejelentési eljárásokról és az adóelengedés jogosultságáról szakértője útján tájékoztatást nyújt, továbbá utbaigazításokat ad minden az adóügyre vonatkozó kérdésben.

Az adókönyv-ellenőrző iroda rozsdá és más elemi kár, szárazság stb. esetén az adóelengedés kieszközlésére szükséges lépésekről a gazdákat tájékoztatni fogja.

MAGYAR Gazdasági és kertli

MEZŐGAZDÁK MAGYAR

SZÖVETKEZETE legjobb beszerzési forrása

Mai számunk 24 oldal.

Felhívjuk t. tagjainkat, hogy az adóügyekre vonatkozó összes kérdésekben sziveskedjenek az OMGE. üzemi osztályához fordulni, ahonnan a szükséges szaktanácsokat mindenkor készséggel megadjuk. *Igazgató.*

Az 1908. év február havában befizetett alapítványi tőkék, kamatok és tagdíjak:

Alapítványi tőkét fizettek.

Kohner Adolf dr. 1000 K., Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye törvényhatósági bizottsága 400 K.

Alapítványi kamatot fizettek.

Báoffy Ferencz br. 20 K., Hets Miklós 2205 K., Kund Pál Lajos 20 K., Szentivány Oszkár 21 K., Széchenyi Bertalan gr., 20 K.

Tagsági díjat fizettek:

4 koronát: Ambró István, Bathányi József gr. özvegye, Beleznai urad. bérnöksege, Bernrieder József, Birkszi urad., Bolza Géza gr., Brezovay László, Csekonics Sándor gr., Degen Árpád dr., Dégenfeld Pál gr., Gubányi József, Gyömörey Gáspár, Iszai Gábor, Kemény Kálmán báró, Koller István, Koller Pál, Köhler Albert, Krausz Jakab, Laban Károly, Lakat János, ifj. Lészay Ferencz, Lichtenekert Mihály, Lóvicsy Nándor, Molnár István I., Müller János, Nagy Elek, id. Pálffy János gr., Politzer Géza, Sántavy József, Solymossy Lajos br., ifj. Sternthal Adolf, Székács István II., Török Gyula I., Tuss Miklós, Wass Ármia gr., Wertheimstein Alfréd, Zoltán Elek.

5 koronát: Bászai Elek.

10 koronát: Bálint Lajos, Dorner Gyula, Klein Bernát, Kulujevic József dr., Weisberger Ferencz.

20 koronát: Adamecz Imre, Ajkay Béla dr., Altmann Andor, Auspitz Pál, Auspitz Vilmos, Balázsovich Oszkár, Basch Simon, Beretvás Endre, Bicsy Gedeon, Békassy Elemér, ifj. Bessenvey Ferencz, Boar Jenő, Bozay Boldizsár, Bogelha György, Bodrogolai-bergazdaság, Boronkay Jenő, Böröczy Lajos, Bosnyák Károly, Braun Sándor, Buding József dr., Burger Ferencz, Busztin Henrik, Czaher Gusztáv, Csáky Sándor, Csikós Mihály, Csorba Antal, Dalotti Ödön, Dereszényi Bertalan, Deutsch Manó, Deutsch Mór II., Eber Ernő, Fantus Fülöp, Fábry Gusztáv, Filippi Fülöp, Fonay Lajos, Fricke Emil, Frommer Samu, Gaál Jenő dr., Gara Béla, Glück Adolf, Grünér Géza, Güleher Jakab, Gunsberger József, Gyérei Richárd, Gyuris József, ifj. Haraszty Tivadar, Hartstein Sámuel, Hauer Béla, Hencz Jenő, Hemmen Mátyás, Herzfelder Maró, Herzfelder Jenő, Hinkó János, Hisnyay Henczelmann Alfréd, Hochreiter Dezső, Hoffner Márton, Hódmezővásárhelyi Gazd. Egy., Holcz Mátyás, Höhn Lajos, Ivánka Ödön, Jakabfalvy Gyula, Janssen Pál, Jalsovics János, Jaross István, Jerffy Adolf, Jeszenszky Béla, Kilián Gyula, Kiss Gyula, Kimpel Floris ifj., Keisler Gusztáv, Klein Mór, Klein Miksa, Kohn Samu, Koller Imre, Koritsánszky János, Kókény Sándor, Köry József,

Kralik Lajos dr., Kralovanszky László dr., Kuhn Menyhért, Kugler Nándor, ifj. Kürthy István, Ladányi Manó, Laurencz Ede, ifj. Lipsey Árpád II, Liotner Sándor, Lersy Ármun, Löfler Adolf, Löventh Gyula, Mandel Rezső, Mattva-ovszky Miklós dr., Mayer Oszkár, Madách Emánuel, Matka Árpád dr., Madarassy Gábor, Mauthner József, Mátray Gyula, Meister Adolf, Mitsky Sándor, Murai Róbert, Mihály Géza, Nagy Pál II, Nauratyll Oszkár, Negró Adolf, Németh Nándor, Oltay Guido, Oppenheim Simon, Ördödy Béla, Orosz Miklós, Vaal Lajos, Palágyi Ferencz, Pajzs Aurél dr., Pajzs Gyula dr., Pálffy Béla gróf, Páll Béla, Poilák Lajos, Prág Bonifác, Radvánszky György, Raichl Testvérek, Reich Vilmos, Rickl Antal, Reecska Ernő, Récey Miklós, Rikmer Hugó, Ro-vara Frigyes, Rosenberger Ignác, Rupprecht Olivér, Sándor János, Simonyi Lajos, Somssich László gr., Somssich Ödön gr., Soóky Andor, Steingassner József, Strasser Vilmos II., Schillinger József, Schmidt Bódog, Schütz Hermann, Schulz Vilmos, Schwarz Géza dr., ifj. Szalay Antal, Szander Ferencz, Szántó Lajos, Szentmiklóssy Bertalan, Szecsenyi József, ifj. Szevera Károly, Szilágyimegyei Gazdasági Egyesület, Tóby József, Tóth István II., Trencsény vármegye törvényhatósága, Trux Hugó, Tschida Arthur, ifj. Unger Alajos dr., Ungváry László, Urmánczy Jeromos, Varga István, Vágújhelyi Gazdasági Egyesület, Viktoris Miklós, Weigl József II., Weinberger Arthur II., Wigner Lajos, Wiktorin Gusztáv, Wimpfen Sigfried gróf jászágazatosa, Vajda Ödön, Veits Ödön, Vertan Zoltán, Vertessy Ferencz, Zahoránszky János, Zóhls József.

24 koronát: Auspitz György, Baghy István, Berek István, Bauer Mór, Balogi Soma, Beiczey Géza, Békés-csabai m. kir. földmiv.-iskola, Bleuer Jenő, Blum Sándor, Brasch Simon, Czeglédi népkör egyesület, Csákovics m. kir. földmiv.-iskola, Csikszederai m. kir. földmiv.-iskola, Csibéry Sándor, Csorvássy Miklós, Des Echerolles Krupér Gilbert dr., Deutsch Jenő, Dombóvár és vidéke gazdasági egyesület, Dömötör László dr., Ercsi-uradalom, ifj. Flaschits József, Erdős Ottó, Fodor Béla, Fried Miksa, Friedmann Bernát dr., Gencsy Ferencz, Gerzon Kázmér, Gidófalvy Gazdakör, Graber Gyula, Gross Hugó, Gyarmathy Gyula, György Samu, Hammersberg László, Hódi János, H. II-r József dr., Istvánffy Béla, Juhász Bálint, Jagodics Bogumil, Katona István, Kacsokovics Antal, Kégl Elemér, Keszthelyi m. kir. gazd. akad., Kimpel Antal, Kiss Lajos, Kisváci telkes gazdakör, Klima R. zsó, Lázár László, Lázár Soma, Lichtmann Mór, Lónyay Gábor gróf, Lövy Károly, Lugosi magyar királyi földmiv.-iskola, Mandel Rudolf, Madách Aladár, Maffei Géza, Márk Gyula, Meisner József, Misky Gyula, Nadányi Károly, Nagycsenki czukorgyárak r.t., Nagyatád és vid. gazdasági egyesület, Nemes Soma, Ókanizsai gazdakör, Paluzsa Géza, Paukovic Ernő dr., Páskuj Antal, Percel Ferencz, Plichá Viktor dr., Pokorny Pál, Prónay József, Radl Sándor, Rudics János, Ragályi Béla, Rudics Ignác, Riedl Kálmán, Rosznaky Alajos, ifj. Seregélyi István, Simontornyai urad., Sipos Aladár dr., Sprinczi Ferencz, Spitz Géza, Strobl Zoltán, Suter Ede, Szabados Gáspár, Szabó Gyula, Szalánczy Bertalan, Szántó Géza, ifj. Szemző Gyula, Szilassy Ottó, Szokoly Alajos, Téglássy Endre, Tibold Sándor, Ujfaluzy Lajos, Vaszary Dezső, Veinrich Lajos, Verzar Sándor, Vidosfalvy Ernő, Vimmer Kálmán, Vörös Sándor, Weress Sándor, Wippen Frigyes, Wittenberger Kornél, Wohl Adolf.

30 koronát: Kun András.

40 koronát: Battik Sándor, Csapkovits György, Pirkner Janos, Tolvaly Ferencz, ifj. Wekerle Sándor dr.

48 koronát: Nádasdy Tamás gróf.

60 koronát: Förster Aurél.

Közgazdasági szakosztály ülése.

(1908 február 27.)

Jelen voltak: Zselénski Róbert gróf elnöklété alatt Dessesoffy Aurél gróf, az OMGE. elnöke, Bethlen István gróf, Bogáthy József, Buchard-Béla-vary Rezső dr., Emödy József, Förster Lajos, Gulácsy Béla, Hammersberg Jenő, Kodolányi Antal, Lóherer Andor, Mashades Sándor, Meskó Pál, Mendl Jeromos, Mezey Gyula, Nagy György Pósch Dezső dr., id. Pósch Gyula, Stubenfeld Guidó, Szilágyi Arthur Károly dr., Szilárd Ferencz dr., Tóth Jenő dr., Vantsó Gyula dr., Zalesky Jenő; az egyesület tisztviselő-kara részéről Rubinek Gyula igazgató, Buday Barna szerkesztő-titkár, Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár, Szilassy Zoltán szövetségi titkár, Mulschenbacher Emil dr. segédtitkár, Fabricius Endre gyakornok. Előadó Pósch Gyula dr.

Zselénski Róbert gróf elnök üdvözlőjében megjelent tagokat, az ülést megnyitja és felkéri Pósch Gyula dr.-t, hogy az ingójelzáloghitelről szóló előadását megtartani sziveskedjék.

Pósch Gyula dr.: Nagyméltóságú Elnök Ur! Mélyen tisztelt Szakosztály!

Felzólalásom tárgya az ingójelzáloghitel rendezése, vagyis az a kérdés, hogy ezt a több külföldi államban meghonosodott intézményt mennyiben és hogyan volna lehetséges a magyar mezőgazdák hiteligenyének kielégítése érdekében a mi jogunkba átültetni.

Franciaország 1898. évi július hó 18-án megalkotta a gazdasági warransról szóló törvényt, mely élénk érdeklődést támasztott mindenütt, ahol a mezőgazdasági hitel nehéz problémája foglalkoztatja a közvéleményt. A törvény lényegileg arra jogosítja fel a gazdákat, hogy saját terményeiket zálogba adhassák úgy, hogy a zálogtárgyat nem adják át a hitelezőnek, hanem megtartják saját őrületükben. A törvény alkotóit az a gondolat vezérelte, hogy a tőkésnek inkább lesznek hajlandók a gazdának hitelt nyújtani és a nyújtandó hitel olcsóbb lesz, ha a gazda személyes fizetőképességén és fizetési szándékán kívül a terménykészletekben dologi biztosítékot is találunk. Az alap-gondolat, melyen a francia törvény felépült,

TÁRCZA.

Emlékezés Rohrer Ferenczre.

(K.) Nem is volt még öreg fa, de hatalmas nagy fa volt, kimagasló alakja annak az erdőnek, melyhez hasonló sehol sincs a világon — a magyar gazdatiszti karnak. Azok közül az ün-érzetes, büszke magyarok közül való volt, akik sohasem hajlongtak a kegyes uraság előtt, de kora hajnaltól késő estig szakadatlanul a mester-ségüket folytatták s lankadatlan szorgalmukkal szerezték a milliárdokat — az uradalomnak.

Egyszerű gazdatiszt volt Rohrer s az is maradt holtig. Hivatásának szentelte életét. Családot sem alapított, nehogy elvonja idejét a munkától. Becsvágyát kielégítette a tudat, hogy kötelességteljesítésben senki őt felül nem mulhatta. Beérte ezzel s nem vágyódott hiuságos dolgok után.

Mosolygott, mikor a nyolczvanas években (már akkor Európaszerte híres volt mint gazdasági szaktekintély) itthon azt sem tudták róla: kicsoda. Kómikusnak találta, hogy neve miatt németnek vélik és a magyaróvári főhercegi uradalomnak öt év alatt végrehajtott mesés átalakításáról tudomást sem vesz a magyar gazdaközönség.

En az édesapját és az édesanyját is jól ismertem. Moson városában laktak. Az öreg ur a negyvennyolczas Kossuth-párt elnöke volt;

véresszájú magyar, lelkes kortes, aki sok galibát csinált a Deak-pártnak. Meg is fenyegette egyszer a főispán, hogy baj lesz, ha így folytatja, mert nem is illik kormány ellen agítani olyan valakinek, akinek a fia főherceggel szolgálatában áll. Rohrer Ferencz akkor (a hetvenes évek elején) gazdasági gyakornok volt a bélyei uradalomban s nem lehetetlen, hogy éppen az édesatyja kérelmetlen negyvennyolczas volta irányította reá Albrecht főherceggel figyelmét.

A főherceg egy ízben Sátoristyén járt s Rohrerrel kalauzoltatván magát a gazdaságban, szó esett a magyaróvári uradalomról, melyre akkoriban évről-évre reá kellett fizetni. Beszélgetés közben valami megragadhatta a fenséges ur figyelmét, mert nemskóra rendelet érkezett, hogy Rohrer a magyaróvári uradalom viszonyainak tanulmányozására küldendő s a tanulmány eredményéről a főherceg egy év leforgása alatt jelentést vár.

Ennek a jelentésnek volt utóbb az elintézése, hogy a főherceg Rohrer-t a nyolczvanas évek elején felügyelővé nevezte ki s a magyaróvári uradalom igazgatásával bízta meg. Mikor én 1886-ban nála jártam, még csak kétszáz ezer forint tiszta jövedelmet produkált. Pár év múlva már félmillióra rugott az uradalom jövedelme. A gőzeke, a hánysági tehenészet, a gazdasági vasut jól bevált; de legjobban az vált be, hogy husz éven át, amíg ennek a harminczezer holdas uradalomnak az igazgatója volt, a fölkelő nap mindig kocsin találta Rohrer-t, aki télen-nyáron, hajnaltól-estig künn járt a gazdaságokban, ellen-

őrizte a munkát és nemcsak a direktor, de az inspektor dolgát is maga végezte.

Rideg, büszke embernek látszott, pedig csupa sziv volt. Alázatos azonban nem tudott lenni még fölfelé sem s ezt a tulajdonságát egyéni kiválóságáért az udvar is honorálta, Albrecht főherceggel, ha Magyaróvárra jött, a direktorához szállt, de csak vendég gyanánt óhajtott tekinteni. Az asztalfőn akkor is Rohrer édesanyja, a nagyasszony foglalt helyet, akinek Izabella főhercegnő, mint fiatal menyecske kezét is csókolt.

Rohrer azonban az édesanyján kívül nem szokott kezét csókolni senkinek. Nagy mulatságra szolgált a főhercegi családnak, mikor tréfás fogadásból Izabella főhercegnő mégis kiválasztotta belőle ezt a hódolatnyilvánítást. A pozsonyi kastély kertjében egy reggelinél a főherceggasszony annyira elhalmozta figyelmes-séggel, hogy Rohrer lelke mélyéig megindulva önkénytelenül kezét csókolt a fenséges háziaszszonynak. Persze mindjárt megmondták neki a nagy derűtség okát s azontul némi szegyenkezzel ő is hódolt a házi szokásnak.

A magyar közélet jó ideig kevés tudomást vett a nagy gazdatiszt érdemeiről. Széchenyi Pál gróf mint miniszter 1884-ben Magyaróváron járt s nem győzött csodálkozni azon, amit a főhercegi uradalomban látott. Előtte is sokszor emlegette:

— Nem is tudjuk jóformán mi van az országban!

Széchenyi előterjesztésére akkor a Ferencz

nem új Portugál a törvény gazdaság ingózálog ges. A fr kesebb mény a országba Az 18 magyar 1898-ban György azt. Még vény fő már csak törvényh használv a régebb A törv gazda ér termelés azokat közösen zetere b tive fels ket, mel tást mel gazdaság gok közé Megen ből azt terménye más elz lehetővé szerelés Az ola relés az az 1887 ezeken zálogtár alapíthat Az el hivataln olyként tásról ki logjegyei ajstromt tanusítja ország, József-re a király. működés Az 18 jutott né — tartat élőállatk sikerült, töltötte tehének üzenetre Annál tekintély jól oldb vélemény az orszá gazda s Darán nagyrab tisztsége ideig be czimmel 1903-ban tisztségre udvari t mert „ma hette ma udvari t De ma azzal sz sem vál központ palotája, segédhiv

nem új, mert Olaszországban, Belgiumban, Portugáliában, Romániában és Oroszországban a törvényhozás már hamarabb áttörte a mezőgazdaság javára azt a magánjogi elvet, hogy ingózáloghoz a zálogtárgy átadása nem szükséges. A francia törvény azonban azért a legérdekesebb mindenik között, mert gyakorlati eredményei a legszembek és mert maga az intézmény a legalkalmasabb formában Franciaországban van kiépítve.

Az 1898. évi francia warranstörvény a magyar gazdavidág előtt nem ismeretlen, már 1898-ban egyrésztől Miklós Ódón, másrésztől György Endre illusztris tagtársaink ismertették azt. Mégsem tartom feleslegesnek, hogy a törvény főbb rendelkezéseit ehelyütt felsoroljam, már csak azért sem, mert 1906-ban a francia törvényhozás új warranstörvényt alkotott, felhasználva azokat a tapasztalatokat, melyeket a régebbi törvény 8 éves hatálya alatt szerzett.

A törvény mindenekelőtt kimondja, hogy a gazda érvényesen alapíthat zálogjogot a saját termeléséből eredő terményekre, megtartva azokat saját őrzetében vagy a hitelezővel közösen megállapított harmadik személy őrzetére bízva. Az 1898. évi törvény még taxatív felsorolta az így elzálogosítható terményeket, míg az 1906-os törvény minden megszorítást mellőz, sőt kifejezetten kiemeli, hogy a gazdasági állapotok is az elzálogosítható ingóságok közé tartoznak.

Megemlítendőnek tartom a francia törvényből azt a fontos szabályt, hogy csak a kész termények warrantálhatók, vagyis a függő termékek elzálogosítását ez a törvény nem teszi lehetővé. Épp úgy nincs megengedve a holtfelszerelés warrantálása sem.

Az olasz jog ezzel megegyezik; a holtfelszerelés azonban Olaszországban elzálogosítható az 1887. évi törvény szerint, Romániában mind ezeken kívül még a függő termés is lehet zálogtárgy, Svájc viszont egyedül az állatokra alapítható ingózálogjogot ismeri el.

Az elzálogosítás maga a békebiróság egy hivatalnokának, a greffiernek közreműködésével olyként történik, hogy a greffier az elzálogosításról kiállított okmányt, a mezőgazdasági zálogjegyet, a „warrant agricole“-t egy nyilvános lajstromba bevezeti és ezt magán a zálogjegy tanúsítja. A hatósági lajstromozást előírja Olaszország, Románia és Svájc is.

A warrantált termény a gazda őrzetében marad, aki ezentul büntetőjogilag felelős azért, hogy azt hitelezője kiegyenlítése előtt el ne idegenítse, ne rongálja. Ha az adós esedékességig nem fizeti ki tartozását, az eladás per nélkül olyként történik, hogy a zálogjegy birtokosa a békebirósági greffier útján értesíti a warrans összes forgatóit és a bíróság által legalább 8 napos hirdetés után hiteles személy közbenjöttel eladhatja. Ha a vételárból a követelés nem nyer fedezetet, a hitelező egy hónap alatt az adós s az összes forgatók ellen egyetemlegesen felléphet.

Nagyon lényeges intézkedése a törvénynek, hogy a nyilvános hitelintézeteket feljogosítja a warransok leszámlálására és pedig az alapszabályszerűen eggyel kevesebb aláírással is.

Végül a törvény az 1898-iki első törvénnyel szemben lényegesen olcsóbbá teszi az eljárást, különösen az 1000 franknál kisebb összegű warransokra nézve.

Az előadottakból látható, hogy mind e törvények a jogviszonyt nem szabályozzák kimerítően, hanem inkább csak a jogi kereteket adják meg, az életre bízva annak kitöltését. A warranstörvény e részben a váltótörvényhez hasonlít, mely szintén csupán ily külső jogi keret, de a váltó sokféle gazdasági rendeltetése a jogi szabályozásból távolról sem tűnik ki. Nincs szó a törvényekben arról sem, hogy az állam akár tőkével, akár anyagi kedvezményekkel segítse elő a hitelezést e nemét, hanem amennyiben az állam ily kedvezményeket adott, ami különösen Olaszországban nagy mértékben történt, ez külön törvényekben nyert szabályozást. Például 1904-ben a Basilicata tartományban, 1906-ban Kalabriában, Szardíniában és Szicziában létesültek állami támogatással mezőgazdasági hitelintézetek, melyek az ingóhitelt is üzhetik.

Éppen azért, mivel az ismertett ingózáloghiteltörvények egytől-egyig csak az ily zálog alapításának magánjogi lehetőségét adják meg, nagyon érdekes és fontos kérdés az, hogy az illető államnak gazdái ezt a lehetőséget mennyiben tudták kiaknázni hitelügyeik kielégítése végett.

Hogy erre nézve képet alkothassak magamnak, Franciaországban egy greffier-rel, Romániában egy bankkal, Olaszországban egy ügyvéddel levelezést folytattam és amit ezen az uton és emellett a különben elég gyér adatokat

szolgáltató hivatalos statisztikából megtudnom sikerült, a következőkben van szerencsém előadni.

A francia warranstörvény bárkinek megengedi, hogy warranshitelező legyen és valóban úgy egyes tőkésék, mint pénzüzetek is felkarolták a hitelnyújtás e módját, ami a legfontosabb, a Banque de France pedig élt azzal a törvényadta joggal, hogy a warransokat leszámlálhatja.

A törvény statisztikai eredményei az első években nagyon különbözők voltak Franciaország egyes részeiben. Mindenekelőtt 26 departementban a 90 közül egyetlen warrans sem került forgalomba, a többi 64 közül 62-ben az eredmény közepesnek is alig mondható, míg Hérault és különösen Gironde departementban a legnagyobb várokozásokat is kielégítette az új intézmény. Gironde-ban az első 5 év alatt, tehát a törvény hatályának legkezdetén 19 millió frankról állítottak ki warransot a gazdák, ugyanez idő alatt Hérault 7¹/₂ millió frank hitelben részesült emódon, míg egész Franciaország warransforgalma 35 millióra rugott, tehát 88 departement félannyi eredményt, 9 milliót mutat fel, mint Gironde egyedül. Ez a példa azt mutatja, hogy az intézmény életrevaló, hanem egyszerűsége mind azt is, hogy a legjobb törvény is írott malaszt marad, ha alkalmazásba vétele hiányos.

Gironde departementon belül is az egyik kanton, Lesparre emelkedik ki e részben elért eredményeivel és ez a nagy különbség arra indította az új warranstörvény parlamenti előkészítőit, hogy a lesparrei greffiert, Pouget André urat, külön jelentéstételre hívják fel.

A leglényegesebb tanulság, melyet a jelentésből röviden levonhatunk, az, hogy az első warranshitelezőnek az adóshoz közel álló egyének, szabály szerint vidéki pénzüzeteknek kell lennie. A nagytőke, főleg a jegybank csak mint forgatmányos, mint a warrans leszámlolója játszhat szerepet, mert a warrans maga csak a zálogtárgy szoros ellenőrzése mellett nyújtja azt a biztonszágot, melyhez a nagytőkének, főleg a jegybanknak okvetlenül ragaszkodnia kell s mely ellenőrzést a jegybank s a nagy központi intézet nem gyakorolhatja.

Az egyéb államok közül, melyek a mezőgazdasági ingózálog intézményét ismerik, Olaszország gyakorlati eredményei egy ottani szakembertől szerzett magánértesülésem szerint

József-rend lovagkeresztjével tüntette ki Rohrert a király. Azontul jó sokáig szünetel közéleti működése.

Az 1896. évi millenáris kiállítás alkalmából jutott némi szerephez a magyaróvári uradalom — tartálékban. Ha nem sikerült volna a nagy élőállatkiallításokat úgy összehozni, mint ahogyan sikerült, a magyaróvári uradalom állománya töltötte volna be az üres állásokat. A bikák, tehének és a féltoronyi ménes lovak csak drótüzemre vártak. De nem volt szükség rájuk.

Annál nagyobb szükség volt Rohrer szaktekintélyére a zsűriben, hogy ez nehéz földadatát jól oldhassa meg. Szava mindenütt döntött, véleményéhez mindenki hozzájárult. Már akkor az országban is tudták, hogy milyen kiváló gazda s mekkora sulya van annak, amit mond.

Darányi miniszter kedvéért — akit rendkívül nagyrabecsült — utóbb közgazdasági előadói tisztséget vállalt Moson vármegyében s ezt jó ideig be is töltötte. Utóbb a királyi tanácsosi ezimmet tüntette ki Ő Felsége; mikor pedig 1903-ban Frigyes főherceg a fő kormányzói tisztségre hívta meg, ez alkalomból valóságos udvari tanácsosságot kapott. Erre büszke volt, mert „magyar királyi“ udvari tanácsosnak nevezhette magát, míg elődei csak talmi (főhercegi) udvari tanácsosok voltak.

De magyar voltának legfényesebb bizonyítékát azzal szolgáltatta, hogy a fő kormányzóságra sem vállalkozott föltétlenül. A főhercegi javak központi fő kormányzata Bécsben székelt, ott a palotája, a fő kormányzói lakás, a főpénztár, a segédhivatalok. Rohrer kijelentette, hogy ő

Bécsbe nem megy lakni s így történt, hogy a fő kormányzói hivatalt Pozsonyba helyezték át az ő kedvéért.

Elköltözött Magyaróvárról; de sajnos, az egészségét nem vihette magával. Betegen került a főhercegi uradalmak élére. Sem ereje, sem ideje nem volt többé, hogy másut is produkáljon, amit a magyaróvári uradalomban produkált. Hozzáfogott a nagy munkához, első sorban a tescheni hányaművek rendezéséhez, átszervezte az uradalmak igazgatását, de a munka félbenmaradt, a toll kiesett a kezéből. Negyven évi hűséges szolgálat után megpihenni a sirba szállott.

Családja nem volt, tehát még csak ellátási igény sem terheli az uradalmakat utána; vagyont nem gyűjtött, nem is gyűjthetett, mert a direktornak nincs jövedelmi részesedése, mint a többi tisznek; de szerzett annyi érdemet, hogy hálás elismerés kíséri sirjába a nagy magyar gazdatisztet, akinek a nevét — bár soha könyvet nem írt — a külföld is emlegeti.

Frigyes főherceg a magyaróvári uradalom egyik pusztáját Rohrer-major névre keresztelte nemrég, oly kitüntetésben részesítvén a gazdatisztjét, amilyen keveseknek jutott osztályrészül. Ha valaki, Rohrer bizonyára megérdemelte ezt a diszt, mely a halhatatlanságból ad kóstólót addig, míg ötven vagy száz esztendő múlva más névre nem keresztelik a majort. Új nevek, új emberek jönnek a régi helyébe. A világ kerekének forgása nem áll meg, ha egy-egy jeles ember meghal.

Rohrer munkás életének áldása közvetlen

csak addig ér, ameddig utódai a nyomdokába lépnek. De emléke hatni fog azontul is. Erős egyéniségével, önérzetes jellemével, a szolgai alázatosság megvetésével fényes példányképe volt ő a gazdatisztnek, aki úgy szereti a földet, mintha az övé volna s úgy viseli a szivén a vezetésére bízott gazdaság érdekeit, mintha az tulajdonát képezné.

Egész életét, tudását, lelki és testi erejének teljességét áldozta a hivatásnak s végső lehelleteig hű maradt ahhoz. Ez a példa fölemelő; de fölemelő az a tisztelet is, az a megbecsülés is, melyben kenyéradói részesítették a nagy gazdatisztet.

Abban a légkörben, melyben a születés előjogai élnek és az udvari etikett szabályai irányadók, ez a szürke gazdatiszt valóságos ünneplésnek volt a tárgya minden alkalommal és soha nem érezte vele senki, hogy alárendelt állásban kivételes kegyeknek részese. A viszony közötté és a főhercegi család között bensőségteljes baráti viszony volt s Frigyes csak nagybátyja példáját követte, mikor Rohrert óvári s utóbb pozsonyi lakásán akárhányszor meglátogatta, csak úgy, mint ahogyan a magunk szőrű emberek látogatják egymást.

Ennek a viszonynak a jó példája az, ami maradandó becsü. Ez a példa talájon minél több követőre s emelje föl a régi magaslatra a magyar gazdatiszt rend színvonalát társadalmi téren is. Rohrer nyomdokába kell lépni gazdatisztjeinknek és a Frigyes főherceg példáját kell követni nagygazdainknak, mindjárt jó kerékvágásba jut a dolog.

a semmivel közel egyenlő. Viszont Romániában az a különös eset fordult elő, hogy a bankok üzték a hitel ezen nemét, még mielőtt a törvény erre az egyenes utat megnyitotta volna és pedig olyként, hogy az adós a biztosítékul szánt terményeket eladta hitelezőjének és mint utóbbi tulajdonát tartotta őrizetében. 1906-ig szoros értelemben vett elzálogosítás csak a Banque Agricole javára történhetett. Csak 1906. évben adta meg általában a törvény a módot az elzálogosításra és bár statisztikai adatok nem állnak rendelkezésre, nagyon megbízható helyről, egy banktól szerzett értesülésem szerint a hitel e neme nagyon el van terjedve.

A francia és román tapasztalatok szerint egy ponton lényeges különbség mutatkozik. Franciaországban a bor az a termény, mely leginkább képezi warransok alapját és éppen a szőlőgazdaság érezte Gironde-ban is inkább az intézmény üdvös hatását. Ezzel homlokegyenest ellenkezőleg Romániában a Banque Agricole, melynek 1906-ig törvényes privilégiuma volt, a bort kizárta az elzálogosításra elfogadható termények közül épp úgy, mint a levágott fát és az állatok közül a sertést.

Ez a külföldi képe annak az intézménynek, melynek hazai viszonyainkhoz való alkalmazása jelen előadásom tárgya.

Mielőtt határozati javaslatom indoklására térnék át, bár röviden, azzal a kérdéssel öhajtok foglalkozni, hogy beilleszthető-e ez az intézmény a magyar jog rendszerébe és hogy kívánatos-e a magyar mezőgazdaság szempontjából az ingójelzálog lehetővé tétele.

Ami a jogi lehetőség kérdését illeti, az kétségtelen, hogy mai jogunk szerint zálogjog alapításához a zálogtárgy átadása szükséges. Ez a szabály nézetem szerint nemcsak egyszerű formakellék, hanem ennél több, egyenes tilalom, vagyis véleményem szerint a mai magyar jog még kerülő uton sem engedné meg ingójelzálog alapítását. Arra lehetne ugyanis gondolni, hogy mint az 1906-iki törvény életbe lépése előtt Romániában történt, a zálogtárgy színtelen eladásával és az adósnál történő letétbe helyezésével lehetne a zálogjoghoz hasonló jogi eredményt elérni. Én nagyon is lehetségesnek tartanám, hogy a magyar bíróságok ezt, mint tiltó jogszabályba ütköző ügyletet, harmadik személyekkel szemben hatálytalannak mondanák ki, főleg ha pénzintézetek üzletszerűleg kötnének ily színlelt ügyleteket.

Rohrer nem nevezte senki kaputos cselédnek, sem szemben, sem a háta mögött. Tekintélye soha csorbát nem szenvedett. De ezt a tekintélyt azzal biztosította, hogy előljárt a munkában s nem kereste a kitérítéseket. Ha büszke volt, a saját egyéniségére volt büszke. A külsőségeket, apró hiúságokat mindig megvetette. Egyébként bőkezű adakozó volt, aki sem a pénzt, sem a tudását nem kimélte: üres kézzel, tanácstalanul senkit el nem bocsájtott.

Pedig nagybirtokosaink közül sokan éltek Rohrer tanácsával s nem egy uradalom gazdasági ügyeit rendezte az ő gyakorlati érzéke; de van akárhány kisebb birtok is a Dunántúlon, mely a Rohrer segítő kezét áldja az ő utmutatásai szerint elért sikerekért.

Szívesen vett részt gazdasági mozgalomban, de inkább csak jelenlétével kívánt tündökölni, mert mestere nem volt a szónak, beszédtartásra soha sem vállalkozott. Ez az oka, hogy sokan, akik nem ismerték, azt hitték róla: nem tud jól magyarul. Én huszonöt-harminc évben át folytattam vele baráti levelezést. Egyetlen német levelem sincs tőle.

Magyar ember volt ő, még pedig a javából. Nemzeti érzése, hazafisága nem vallott kárt azért, hogy Mosonban s a főhercegi uradalomban azelőtt német szó divatozott. Szívvel, lélekkel hive volt nemzetének. Nem is igen szerette az osztrákokat. Ezért nem ment Bécsbe lakni s ezért halt meg Pozsonyban, a haza földjén.

Magától értetődik, hogy a jog e szigorú állapontja nem merő szeszély, hanem annak fontos oka van. A forgalom biztonságát ugyanis nem csekély mértékben veszélyeztetné az, ha az ingóságok vevői, vagy foglaltatói, kik a dolgot a tulajdonos kezében látják, ki volnának téve annak a veszélynek, hogy más valaki ugyanazon tárgyra nézve utóbb jelzálogjogot érvényesít. A vevőt ez a veszély kevésbé fenyegeti, mert az újabb jogfejlődés a jóhiszemű ingóvevőket szabály szerint megvédi az előtte ismeretlen korábbi dologi jogok ellen, de a foglaltató annál inkább ki volna téve nagyon nehezen ellenőrizhető összejátszásoknak.

Éppen ezért azt a formaszabályt, melyet a mai jog a zálogtárgy átadásában állít fel, más-sal kell helyettesítenünk és ez alig állhat más-ban, mint az elzálogosítás hatósági lajstromozásában, e feltétel alatt azonban az ingójelzálog lehetővé tétele meggyőződésem szerint semmi akadályba nem ütközik, sőt mai jogunkban is van két példája az ugynevezhető lajstromzálognak. Jogtörténeti érdekességgel bír az 1840. XXI. t.-cz. 6. §-a, mely szerint: „Jövedőre a betáblázásokból származó kielégítési elsőbbség az adósnak csak ingatlan javaira terjed. Ingójavakra betáblázást intézni... ezenül soha semmi név alatt nem lehet, mely rendelkezés azt mutatja, hogy 1840 előtt ez másként volt. Mai jogunkban az ingó jelzálognak a tengeri hajók elzálogosításán kívül egy tulajdonképpeni esete van és ez a végrehajtási zálogjog, mely természetesen egészen más gazdasági célt szolgál, mint a követelés keletkezésékor alapítandó ingó zálog, azonban az analógia a kettő között tökéletes s éppen ezért nagyon tanulságos is.

A végrehajtási foglalás abból áll, hogy egy az állam által megbízott organum jegyzékbe veszi az adós ingóságait és ettől a perctől kezdve a következő jogi hatások állnak be.

I. Zálogjog keletkezik a hitelező javára, ebből folyólag.

II. a törvényszerű idő elteltével a hitelező az ingókat eladathatja,

III. ha az adós a nála hagyott zálogtárgyakat elidegeníti, elhasználja, megsemmisíti, mint sikkasztó büntetettetik.

Az I. alatti eredmény leglényegesebb következménye pedig az elsőbbség későbbi zálogjokkal szemben.

Ha már most azt nézzük, hogy az előbb említett külföldi törvények szerint milyen jogai vannak a warranshitelezőknek, azt látjuk, hogy e jogok szóról-szóra megegyeznek a végrehajtóival. A warrantálás is olyként történik, hogy egy köztisztviselő jegyzékbe veszi a zálogtárgyakat, e jegyzékbevitel pedig ugyancsak zálogjogot, kényszereladást, rangsorozati elsőbbséget és büntetőjogi felelősséget állapít meg.

Mint hogy ezek szerint a jog azon szabályának, hogy az ingóságok elzálogosítása csak azok átadása útján lehetséges, ezölja más uton, nevezetesen hatósági lajstromozással is elérhető, minthogy már van is törvényünkben oly eset, mely a hatósági összeírásához ugyanazon hatóságok fűzi, melyeket a warrantálás ad a kölcsönt nyújtó hitelezőnek, minthogy az elősorolt külföldi törvények az ingójelzálogot a gazdasági terményekre nézve szintén lehetővé teszik, azt hiszem, nem szorul bővebb indoklásra, hogy a gazdasági ingójelzáloghitel lehetővé tételének jogi akadályai nincsenek.

Ezt az állítást azonban kénytelen vagyok azonnal korlátozni, nevezetesen abban az értelemben, hogy csupán a már meglévő ingóságokra, vagyis a földtől elválasztott terményekre s ezeken kívül eszközökre, állatokra, készletekre nézve tartom lehetségesnek az elzálogosítást, azonban ezt a függő termésre egyszerűen kiterjeszthetőnek nem tartom, vagyis az u. n. zöldhitel problémáját zálogjog formájában megoldhatónak nem vélem. Hangsúlyozom, hogy zálogjog formájában, mert csak arról van most szó, hogy ez a megoldási mód nem ütközik-e jogi nehézségekbe és csupán ebből a szempont-

ból lennének aggályaim. A függő termés ugyanis az elválasztásig ingatlan, a földnek alkatrésze, osztja az ingatlan jogi sorsát. Ennek az alapvető jogi konstrukciónak számtalan oly következménye van, melyek szét vannak szórva a jogintézmények és életviszonyok egész sorában s melyeket alapjukban megzavarna az, ha a termés sorsát még annak függő állapotában elválasztanók az ingatlanétól. Csupán példaként említem fel a következő lehetőségeket: az ingatlan végrehajtási zárlat alá kerül a termés elzálogosítása után. Kié legyen a termés? Ha az ingójelzáloghitelezőnek adjuk, ezzel ugyszólván szerzett joguktól, egy jogos kilátásuktól, fedezeti alapjukról fosztjuk meg az összes jelzálogos hitelezőket, ha az ingatlan hitelezőinek adjuk oda a termést, ezzel illuzóriussá tettük az egész zöldhitelt. Mi legyen a döntés akkor, ha haszonélvező az ingatlan, ki zöldhitelt vesz igénybe és aratás előtt meghal? Az ingatlan-tulajdonos nem jogutóda a haszonélvezőnek, tehát nem tartozik respektálni az utóbbi jogügyletét. Hasonló a nehézség akkor, ha a haszonbérlet a termés elzálogosítása és az aratás közötti időben szűnik meg. Mi történjen az aratórészszel? Azt is terheli-e a zálogjog? Ha nem terheli, akkor beleszólást engedjünk a hitelezőnek abba, hogy a termésnek hányadrészét vihesse el az arató? Mindezekre a kérdésekre nem tudok megnyugtató választ találni s ezért nem tartanám helyes megoldásnak, ha a termésre adott előleghez zálogjogi hatályt fűznénk.

A zöldhitelt másként, mint személyes hitel formájában megoldhatónak nem tartom, azonban nem látom akadályát annak, hogy az előleggel terhelt termést roszhiszeműen elidegenítő adós éppúgy büntetessék egy ezt kifejezetten statuáló törvény alapján, mint az, aki a lefoglalt, vagy warrantált kész termést idegeníti el.

E kis kitérés után átterek a másik lényeges kérdésre, hogy kívánatos-e az ingó jelzáloghitel intézményének befogadása hazai viszonyaink szempontjából.

Szükséges-e a hitel a mezőgazdaságnak? ez a vitás kérdések közé tartozik. Egyrészt a legkiválóbb közgazdasági szakféria nézete szerint a hitel valóságos panacea, másrészt nem kevésbé tekintélyes oldalokról hangoztatják ennek a homlokegyenest ellenkezőjét, nevezetesen azt, hogy a hitel a mezőgazdaság számára nem orvosság, hanem méreg. Azok közül, kik a hitelt a mezőgazdaság szempontjából is kívánatosnak és kiterjesztendőnek tartják, elég lesz talán Széchenyi István grófra hivatkozni, kinek minden munkáján, de különösen a „Hitel“-en és a „Stádium“-on keresztül vezető eszme gyanánt vonul ez a gondolat és ő volt az, aki éppen a hitel hiányában vélte magyarizációt találni az akkori Magyarország szomorú közgazdasági állapotainak. A másik oldalról nagyon jellemző XV. Lajos francia királynak az a szellemes mondása, melyet a francia képviselői kamara előtt fekvő warrans-törvényjavaslat tárgyalása alkalmával eleveztettek fel, mely szerint „le credit soutient l'agriculture, comme la corde soutient le pendu“. Amire a törvényjavaslat előadója ellenvetésül azt az elmésséget hozza fel, hogy egytorna kötél az, melyet a hódér s melyet a mentő használ és csupán a felhasználás módjában van a különbség.

Az igazság valóban a középben szokott lenni. Arra a gazdára nézve, kinek hozzáértése, munkakedve, józansága van s csupán pénze hiányzik, a hitel valóban áldás. Áldás arra a gazdára is, aki rendszerint kellő tőkével rendelkezik, hanem véletlen szerencsétlenség, esetleg váratlan fizetési kötelezettség, családi osztály stb. oly helyzetbe hozza, melyben készpénzénél nagyobb fizetéseket kell teljesítenie.

Viszont arra a gazdára, akit a hitel könnyű igénybevétele arra indít, hogy a neki megfelelő szerényebb kereteket túllépve erejét és tőkét meghaladó gazdálkodásba fogjon, vagy pláne, aki a hitelt arra használja fel, hogy álló tőkét-

jét elélje, a hitelt ig...
A törvé...
gória köz...
kérdést, v...
szoritása...
irányelve...
a nagyob...
nyét oszt...
kivánatos...
megnehez...
megdrágít...
gazdát ne...
míg sok j...
fektetés le...

Ha sem...
jelzáloghit...
fejében a...
csökkenés...
ezt a mir...
nélkül, ar...
ményt, e...
hogy új h...
vény nyor...
igények k...

Számta...
az ingójel...
nak pozit...
kosnak m...
beszerzett...
kellene k...
kölcson...
termés ér...
elérését t...
a cséplés...
meg az e...
előleg...
annakfoly...
nyújt szá...
lást. A g...
gyanánt e...
pénzkezel...
és így ért...
realizálva...

Mindezt...
nagy nyer...
intézmény...

Ezek u...
tomat elő...
annak eg...

1. Attól...
a függő...
helyesnek...
nek meg...
elzálogosi...
az intézet...
zálogtárgy...
pontjából...
nak kitett...
köréből, t...
sabb lesz...
korlátozás...

2. Ez a...
igazat me...

jét elélje, erre nézve valóban jobb volna, ha a hitelt igénybevétele módjában sem állana.

A törvény nem tehet különbséget a két kategória között s mivel elvileg kell eldönteni a kérdést, vajjon a hitel kiterjesztése vagy megszorítása legyen-e a gazdasági törvényhozás irányelve, a kisebb érdeket áldozatul kell hozni a nagyobbaknak. Én éppen ezért azok véleményét osztom, kik a hitel kiterjesztését tartják kívánatosnak, mert nézetem szerint a hitel megnehezítésével leggyakrabban csak a hitel megdrágítását érjük el, ami a könnyelmű gazdát nem tartja vissza az adósságcsinálástól, míg sok jó gazdától megvonja a megfelelő befektetés lehetőségét.

Ha semmi mást nem várhatnánk az ingójelzáloghiteltől, mint a fokozott garancia fejében a fennálló terhek kamatterbének némi csökkenését, még akkor is követelnünk kellene ezt a minden nagy törvényhozási előkészület nélkül, aránylag egyszerűen behozható új intézményt, de hiszem, hogy azt is elérnők, hogy új hitelforrások nyulnának meg az új törvény nyomán, melyek eddig a gazdasági hitel-igények kielégítésére nem voltak hajlandók.

Számtalan esetet tudok elgondolni, melyben az ingójelzáloghitel élesztőleg hatna és a gazdának pozitív hasznot hajtana. A nagyobb birtokosnak megkönnyitné pl. a hízalást, mert a beszerzett sovány marha árát jórészt nem is kellene kifizetnie, hanem magára az állatokra kölcsön vehetné. A kisebb gazdákra nézve a termés értékesítését könnyitné meg, jobb árak elérését tenné lehetővé. Ma az az ügynök, aki a cséplésnél előleget ad a gabonára, szabja meg az árat a kisgazdánál, míg ha ezt az előleget szolid intézet, szövetkezet adhatja, annakfolytán, hogy a termés dologi biztosítékot nyújt számára, ezzel egy régi baj nyerhet orvoslást. A szőlőtermelő nem lesz kénytelen must gyanánt eladni a bort csak azért, hogy kimerült pénzkészletét mielőbb pótolja, maga kezelheti és így értékében emelheti termését, oly hasznot realizálva ezzel, melytől egyébként elesik.

Mindezek alapján a magyar gazdákra nézve nagy nyereségnek tartanám az ingójelzáloghitel intézményének behozatalát.

Ezek után bátor vagyok határozati javaslatomat előterjeszteni, rövid indoklással kísérvé annak egyes pontjait.

1. Attól eltekintve, hogy mint fentebb előadtam, a függő termés elzalogosítását nem tartanám helyesnek, más korlátot közérdekből nem vélnék megállapítandónak. A holt felszerelés elzalogosítása talán nem lesz szokásos, talán az intézetek csak a biztosított állatokat fogják zálogtárgyul elfogadni, saját biztonságuk szempontjából talán kizárják a sertést, a romlásnak kitett terményeket az elfogadható fedezet köréből, talán egyik intézet e részben rigorozusabb lesz a másiknál, de ismétlem, közérdekű korlátozást szükségesnek nem tartok.

2. Ez a pont nagyon nehéz kérdést érint és az igazat megvallva, az általam javasolt megoldást

csak viszonylag tartom jobbnak, mint másokat, melyre gondolni lehet. A haszonbérbeadó törvényes zálogjogát korlátozni nagyon veszélyes dolog és éppen a haszonbérbeadók vallhatják kárát annak, ha a törvény a haszonbérbeadók biztonságát kevesbitvén, őket nagyobb óvatosságra, pl. a bérbeadók fokozására készíti. Viszont a méltányossággal nehezen lenne összeegyeztethető, ha az oly bérbeadót is elzárják az új intézmény igénybevételeitől, aki bérrel nincs hátralékban és bérbeadók a bérbeadó netáni kötelezéseit kellőképp fedezi.

3. E pont célja visszaélések meggátlása. Hasonló szabályozás van Olaszországban és Svájcban, míg Franciaországban és Romániában ily megszorítást nem ismernek. Érdekes példa e részben a Gironde-ban fekvő lespanei „Société de credit agricole“, mely szövetkezeti alapon mintegy 5000 frank alaptőkével fennállásának első évében 83,000, második évében 162,000 frank warransforgalmat ért el egy centime veszteség nélkül. Warransai egy bordeaux-i bank közvetítésével a jegybankhoz is elkerültek.

4. Abból kiindulva, hogy az első warrans-hitelező rendszerint az adóst személyesen ismerő vidéki intézet lesz, mely a hitelezésben szükséges pénzt reeskomptálás útján fogja beszerezni, a francia warrans formáját tartom legalkalmasabbnak, inkább, mint az olasz törvény azon intézkedését, mely szerint az efajta hitellel foglalkozó intézetek a mi zálogleveleinkhez hasonló módon a nyújtott összes hitel erejéig cartelle agrarie nevű kötvényeket bocsáthatnak ki. A kis intézetek ezeket elhelyezni aligha tudnák és egyáltalán rövid lejáratu és erősen változó összegű kölcsönök alapján nem czélszerű tőkebefektetésül kontemplált értékeket kibocsátani.

5. Indokolásra aligha van szükség, azonban czélszerű volna az előjárásagon kívül a végrehajtásra illetékes bíróságnál külön lajstromot vezetni és rendeletileg intézkedni, hogy az elzalogosított tárgyak utólagos lefoglalása esetén a záloghitelező hivatalból értesítendő legyen elsőbbségi igényeinek érvényesíthetése végett.

6. és 7. Indokolását nem tartom szükségesnek. Az Osztrák-Magyar Bank alapszabályainak módosítása is szükséges volna, azonban ezt semmiesetre sem óhajtom összefüggésbe hozni a warranstörvénynek megalkotásával, mert ez a junktim az egész intézmény életbeléptetésének felesleges elodázását involválná.

Épp így szándékosan mellőztem minden megemlítést annak a lehetőségnek, hogy az állam kedvezményeket nyújtása által közvetlenül elősegíthetné a gazdasági hitel ezen ágának felvirágzását is. Ez természetesen kívánatos volna, sőt már egy ízben meg is jelent egy kormányjavaslat „a köztárházi szövetkezetekről“, mely éppen ezt czélozta volna, azonban e részben sem látнам szívesen a kérdések összekapcsolását, lévén az ingójelzáloghitel elvi megengedése és szabályozása tiszta magánjogi, az állami segélyezés pedig közigazgatási jogi természetű

és pénzügyi tekintetektől nagy mértékben függő kérdés.

A warranstörvény talaja el van készítve és a közvélemény megérett reá, alig néhány hete az ált. polg. törvénykönyv előkészítő-bizottsága tárgyalta a kérdést „lajstromzálog“ név alatt és pártoló előterjesztést tett a földmivelésügyi és kereskedelmi miniszteriumhoz egy az intézmény megvalósítását czélzó külön törvényjavaslat alkotásának eszméjét vetve föl. Pozitív tudomásom szerint pénzügyi körökben is érdeklődés kíséri a mozgalmat és így a siker kilátásával kérem a mélyen tisztelt szakosztályt, hogy javaslatomat határozattá emelni méltóztatssék.

Határozati javaslat.

Az OMGE. kívánatosnak tartja, hogy mielőbb törvény alkottassék, mely lehetővé teszi a gazdáknak ingó vagyonuk elzalogosítását olyképp, hogy az az elzalogosítás tartama alatt is saját őrizetükben maradjon.

Kívánatosnak tartja, hogy a törvény a következő alapelvekben épüljön fel:

1. A törvény engedje meg a földbirtokon termelt összes készletek, valamint az élő és holt felszerelés elzalogosítását és bizza a hitelt nyújtó intézetekre netáni korlátozások felállítását. Az elzalogosítás oly módon is létesülhessen, hogy a zálogtárgyat szövetkezeti gabonarakár őrizi.

2. Bérbeadó csak akkor zálogosíthassa el a bérbeadó törvényes zálogjogával terhelt ingóit, ha bérhátraléka nincs vagy ha a bérbeadó az elzalogosításhoz hozzájárul. Az elzalogosítást kizáró bérleti megálapodások érvénytelennek mondandók ki, legalább azon bérleteknél, melyeknél a bérbeadó megfelelő bérbeadót nyújtott.

3. Az első záloghitelező csak legalább 200,000 korona alaptőkével bíró részvénytársaság vagy az Országos Központi Hitel-szövetkezet kötelekéhez tartozó szövetkezet lehessen.

4. Az elzalogosítás vagy kötelezőleg vagy legalább fakultatíve forgalomképes zálogjegy-warrans mellett történjék.

5. Az elzalogosításnál közhatalóság működ-jék közre abban az értelemben, hogy az elzalogosítás harmadik személyekkel szemben csak hatósági belajstromozás útján vál-jék hatályossá. Ezenkívül a községi előjáró-ság minden elzalogosításról értesítessék.

6. A zálogtárgy elszikkasztása, rongálása büntetessék. Jóhiszemű vevőkkel szemben azonban az eladás maga legyen hatályos.

7. Az elzalogosítással járó bélyegköltségek minimális összegben határozottan meg.

Kívánatos volna továbbá az Osztrák-Ma-gyar Bank alapszabályainak oly módosítása, mely lehetővé tenné az ily zálogkölcsönök leszámítolását.

Zselénski Róbert gróf elnök köszönetet mond Pósch dr.-nak érdekes és beható tanulmányok alapján készített előadásáért és felhívja a ta-gokat, hogy az előterjesztett javaslatokra vonat-kozólag észrevételeiket megtenni sziveskedjenek.

„Ezen arajegyzékek mindennemű gazdasági bépékről“

Legtökéletesebb rendszerű

Gőzcséplő-
készletek

ugyszintén MAGANJARÓK (utimozdonyok) cséplési,
vontatási és szántási czélokra, (a mozdony után akasztott
egy ötlet fogó akével.) Referenciák az ország minden vidékéről.

Löherer Andor: Franciaországban a warrans-hitelnek megalkotása azért nem sikerült úgy, amint azt várni lehetett, mert nem volt stipulálva egy olyan erős központi hitelszervezet, amely kizárólag ezen hitelek kielégítésével foglalkozhat volna, hanem ott az illető warrans-tulajdonos intézetről-intézetre jóformán hazálni volt kénytelen és ez eredményezte azt, hogy ezen warransoknak a hitele igen leszalott és a tulajdonképpen nagy elv, hogy a mezőgazdasági záloghitel warrans útján megoldassék, a gyakorlati életben hajótörést szenvedett. Ez például szolgálhat nekünk is. Ha az előadó több intézményre kívánja ezt a jogot ráruházni, ez már magában véve is sikertelenségre vezet. Szólok azt tartja célravezetőnek, ha egy erős központi hitelszervezet, intézet alakul kizárólag erre a célra és akkor ezen warranshitel értéke, épp úgy, mint a jelzálogintézetek záloglevelei, állandóan emelkedni fog. A hatósági eljárást nem tartja feltétlenül szükségesnek, legalább a gabona-warranshitelnél nem, mert ez csak megnehezítené az eredményeket, amennyiben az a központi hitelintézet a maga szervezetében gondoskodnék arról, hogy az ő magtáraiba került gabona minden hatósági beavatkozás nélkül zálogképes legyen és forgalomba jöhessen. Az Osztrák-Magyar Banknál nincs semmi akadály a warrans leszámítására. Ezt szóló Billinskitől, a bank főkezelőjétől hallotta. Mindezek figyelembevételével kívánja a javaslatot módosítani.

Hammersberg Jenő rendkívül sürgősnek tartja ezt a kérdést és ha arra fogunk várni, míg az általános polgári törvénykönyv kodifikációs bizottságában merül fel az ingójelzáloghitel szervezésének kérdése, akkor ez a nemzedék aligha fogja azt megérni. Főképpen azért tartja szükségesnek ennek a kérdésnek mielőbbi megoldását, hogy a gazda ne legyen kénytelen a már leszedett, eladásra képes terményeit nyakrafőre az első vevőnek fele áron eladni, hanem hitel útján segítsen magán, hogy bevárhassa a jobb konjunkturákat. Hogy a zöld termést is elzalogosíthassa, azt nem tartja helyesnek, mert ez nem volna egyéb, mint a könnyelmű adósságszínálásra való ösztönzése a gazdaközönségnek. De kizárni szóló az elzalogosítható tárgyak sorából az élő és holt felszerelést is, még pedig azért, mert úgy a beszédetlen függő termés, mint az élő és holt leltár a mi jogi rendszerünkben elválaszthatatlan tartozékát képezi az ingatlanok, tehát azok a jelzáloghitelezők, akik az ingatlanra kölcsönt adtak, annál inkább jelzálogjoggal bírnak a függő termésre, illetve az élő és holt felszerelésre is. Az állatoknál talán lehetne olyan megoldást találni, hogy azok az állatok, amelyek eladásra vannak szánva, tételhessenek ingójelzáloghitel alapjává, pl. a hizóba állított szarvasmarha, vagy nagyobb tejgazdaságokban a fejős tehén. Idáig el tudna menni szóló, de hogy a jármos ökröt, boronáló lovat és azt a néhány, a gazdaság folytatásához nélkülözhetetlen háziállatot külön hitel alapjává tegyék, nem tartja sem célszerűnek, sem jogilag helyesnek. Az ingó jelzáloghitel statuálásának a borértékesítésnél látja szóló legnagyobb szükségességét. Nálunk a bortermelő nem is ad el tulajdonképpen bort, hanem csak nyers mustot, amelyről

a legnagyobb szakértő sem tudja megítélni, hogy mivé fog fejlődni s amelyért, ha még legalább egy fél évet várhatott volna, bizonyosan kétszeres árt kapott volna. De kénytelen eladni, mert — különösen a filloxeravész óta — a szőlőművelőnek igen nagy rezsisvel kell dolgoznia, tehát kénytelen gyorsan pénzre szert tenni. Nem ért egyet Löhererrel, aki hatósági beavatkozás nélkül kívánja lehetővé tenni az ingójelzálogüzletet, mert ezzel meghiusítanánk az eddig fennálló törvénynek azt a tendenciáját, hogy a jöhiszemű hitelezőket biztosítani kívánja az összejárás ellen. Nálunk a járásbírókat és konkurrensképpen a közjegyzőket kellene megbizni az ingójelzálogüzletek lajstromozásával. Ami a warransok kérdését illeti, az már csak másodrendű kérdés, egyelőre maradjunk meg amellyel, hogy kérjük az igazságügyminisztert, hogy sürgősen adjon be törvényjavaslatot arra nézve, hogy az ingójelzáloghitel a zálogtárgynak kézről-kézre való átadása nélkül jelképes átadással is — ami hatósági garancia mellett történik — érvényes legyen minden más hitelezővel szemben.

Mendl Jeromos olyképp tartja szervezendőnek az ingójelzáloghitelt, hogy a vidéki hitelszervezetek az Osztrák-Magyar Bankkal direkt összeköttetésbe hozassanak. Egyebekben elfogadja az előadó javaslatát.

Szilassy Zoltán azt gondolja, hogyha a külföldnek olyan országaiban, mint Olaszország és különösen Franciaország, ahol a mezőgazdasági hitel sokkal nagyobb mértékben megvan könnyítve, mint nálunk, lehetségesnek és szükségesnek tartották, hogy az ingójelzáloghitel intézményét beilleszték az ő jogrendszerükbe, annál nagyobb szükség van erre a mi országunkban, ahol a mezőgazda személyes hitele nagyon is szűk korlátok közé és csakis a jelzáloghitelle van szorítva. A vidéki pénzintézetek működését nézve azt látjuk, hogy ezek is a mezőgazdák személyi hitelét bizonyos mértékig jelzáloghitelle alakítják át az által, hogy a jóállókkel ellátott váltókra csak akkor adnak kölcsönt, ha egyúttal a földbirtokra biztosítékul bekebelezik. Azért egyáltalában nem tartja feleslegesnek az előadó által előterjesztett javaslatokat, hanem szükségesnek tartja, hogy annak megvalósítása érdekében a szakosztály útján az OMGE. újabb állást foglaljon és a kormánytól tegyen előterjesztést abban az irányban, hogy az amugy is előkészületben levő ingójelzáloghitelre vonatkozó törvényes intézkedéseknek létesítését mielőbb keresztülvigye. Csúpan az előadó javaslat 3-ik pontjában foglalt intézkedést nem tartja elegendőnek és különösen a mi viszonyaink között nem megfelelőnek. Az Országos Központi Hitelszervezetet kötelekibe csakis olyan szövetkezetek tartoznak, amelyek egy község vagy legfeljebb egy körjegyzőség területére terjeszkednek ki. Ennek következtében a javasolt intézkedés folytán egyáltalában ki volna zárva az, hogy szövetkezetek ilyen warranshitelnek kibocsátásával foglalkozhassanak. Holott vannak országunkban ma is és lehetnek a jövőben is olyan szövetkezetek, amelyeknek alaptőkéje legalább 200,000 K.-át kitesz, de mivel nem tartoznak az Orsz. Közp. Hitelszervezetet kötelekibe, ennek következtében warranshitelnek

nyújtásától el volnának zárva. Szólok a maga részéről warransok kibocsátásának jogát csakis olyan intézményre merné rábizni, amely minimális, ebben az esetben legalább 200,000 kor. alaptőkével bír. Mert hiszen warransokat nem azért bocsájt ki valamely bank, hogy azokat a tárczájába helyezze el, hanem azért, hogy ezeket azután továbbadván, leszámítás tárgyát képezhesse az a termény, amely a maga jellegénél fogva leszámítás tárgyát különben nem képezheti. Már pedig ha a warranskibocsátó intézmény nem bír megfelelő tőkével, akkor ezeknek a warransoknak hitele nem lesz olyan mértékű, hogy annak folytán azt a célt elérhessük, hogy ezeket továbbadni, leszámítani és ennek következtében a gazdának a szükséges hitelt megszerezni lehessen. Ezért elletémben van szóló Hammersberggel, aki a warrans kibocsátásának kérdésével ezzel a kérdéssel nem kívánja összekötni, hanem szabadjára kívánja hagyni. Ha bárkinek megengednők azt, hogy ingójelzálog alapján hitelt adhasson, akkor nem érnék el azt a célt warrans nélkül, amit tulajdonképpen elérni akarunk. Szólok tehát a maga részéről nagyon is szükségesnek tartja, hogy amikor az ingójelzáloghitel szervezése érdekében a kormányhoz felterjesztést intézünk, ugyanakkor kívánjuk azt is, hogy ez az ingójelzáloghitel a warrans intézménynek általános életbeléptetésével történjék, mert csakis ezen intézmény behozatala által remélhetjük, hogy a megfelelő tőkét az előálló hitelszükségletek fedezésére beszerezni tudjuk.

Gallovicz Jenő dr. elmondja, hogy hat esztendővel ezelőtt ebben a kérdésben ehelyütt már felolvasást tartott és akkor bőven kifejtette a warranshitel behozatalának szükségességét. Most csak azt akarja megjegyezni, hogy mivel ez a dolog nagyon sürgős, sokkal alaposabban kell ezt a kérdést tárgyalni, hogy annak valami eredménye is legyen. Szólok csak örül annak, hogy alkalmat adott az előadó ennek a kérdésnek újabb tárgyalására, csak az sajnálja, hogy már hat esztendő óta pihen ez a kérdés. Azóta már a Gazdaszövetségben is tárgyalattott ez a dolog és pedig sokkal több eredménnyel. Eredményesebben azért, mert György Endre előadó egy jól kidolgozott előadással lépett elő és a propezióit már jó előre közölte teljes mértékben kinyomatva a tagokkal, úgy, hogy az ember már előre látta, hogy miről lesz szó és előkészülhetett a tárgyalásra. Ugyanakkor pedig a felterjesztések a földművelésügyi miniszterhez meg is tétettek.

Attól, hogy minden ember adhasson egy ilyen warransra pénzt, az Isten mentse meg bennünket. A magyar gazdaközönség részére egy olyan szervezetet kell adni a kormányának, amely a gazdát szövetkezet útján, amely a bőrét le nem huzza, direkt összeköttetésbe hozza az Osztrák-Magyar Bankkal, hogy minél olesőbban leszámíthatók legyenek azok a papirosok. Arra kéri tehát az OMGE-t, hogy azokat, akiknek tudására és lelkesedésére lehet számítani ebben az ügyben, hívja össze, közölje velük előre a mondanivalóját, úgy, hogy egy konkrét és nagyon sürgős javaslattal minél előbb megkereshessük a kormányt, hogy ebben a dologban tegyen valamit, mert ezt a dologt

tovább halad bizottságnak egy általános

Bogáthy...
ból szól hoz...
vagyis több...
szüksége n...
ezt a hitelt...
szerezhesse...
azon nézet...
dolgok közü...
tust. Ha a...
akkor az ő...
instruktusba...
nyújtandó j...
dandó határ...

Szilárd F...
lovics hata...
hivatottnak...
arra, hogy...
zon és elég...
tartja az el...
rozat alapj...
rozatig jut...
elvekkkel, m...
mondást lá...
végrehajtás...
a nézetének...
jelzáloghitel...
az élő és h...
zékát képez...
lanzáloghite...
számot és a...
választható...
helyes lehe...
ha a magye...
ki, azonban...
mert az 18...
végrehajtás...
holt instruk...
emebett me...
szemben ál...
tekintettel...
lyesi az elő...
hogy az élő...
ama pontjára

Emődy J...
rendkívül s...
motivumaiv...
egy nézeté...
teljes mere...
zöldhitel elő...
nem is tart...
lőbbnek tar...
kifejezést. A...
nünket arra...
azon teore...
amelyek ell...
czélszerűne...
sodott. Péld...
adott előleg...
adnak egy...
vetett term...
korlatilag k...
vételekben...
hitelének...
éppen ezen...
Mert mikor...
vagy istálló

JOHNSTON mélyvágású fűkaszalógépei
marokrakó aratógépei
és kéveköto szénaforgató és szénagyűjtőgépei

a legjobbak a világpiacon és kiválóan alkalmasak a magyar viszonyokra. A Johnstonspek dőlt, kavardott gabonában is jó munkát végeznek s feltűnően csekély vonóerőt igényelnek.

A gépek szerkezetének tökéletességéért s anyaguk elsőrendű voltaért készséggel szavatolunk.

Vezérképviselőt és főraktár: **Bächer Rudolf Melichar Ferencz** czégnél
BUDAPEST, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

Tessék ismertető leírást kérsni. Tessék ismertető leírást kérsni.

BOR

Kedvezmény

Ott pedig, ahol módjában áll a segítség, megteheti azt nyilvános ankétezés nélkül is, mert hisz a nagyban és a kicsiben való eladás közötti óriási árkülönbséget csak nálunk annyira közismertek, hogy ezen okok megállapítása és orvoslására szükséges eszközök feltarásához egy szűkebb körű, bizalmas jellegű ankét is elégséges lett volna.

Az ankét azonban megvan s a vita széles mederben folyik, olyan kérdéseket feszegetve, amelyek felett az akták már rég lezárattak.

A drágaság ügyében egybehívott ankét egyébként igen tanulságos a gazdatiszadalmra nézve. Mikor a 90-es években a mezőgazdasági termények nagy áresése miatt világszerte panaszt panaszt ért s a földbirtokos-osztály állandó veszteséggel dolgozván, nagymértékben eladósodott, sohasem képezte kormány-ankét tárgyalásainak anyagát az a kérdés, hogy miként lehetne a gazda helyzetén javítani s illetve az általános áresést megkorrigálni.

Pedig ez az áresés akkor az országnak sok száz millióra menő kárt okozott, nyersterményeket jóformán poton áron dobva piacra s vigasztalásul semmi más egyebet nem kapva, mint oly hivatalos nyilatkozatokat, hogy az általános áresés nemzetközi viszonyok folyománya.

Ugyanez a helyzet ma is, a drágaság ugyan csak nemzetközi viszonyok folyománya, amelyeken változtatni nem áll módunkban s mégis a kormány szükségét látta annak, hogy a drágaság ügyében értekezletet tartson.

Az ankét tárgyalásai ismét alkalmat szolgáltatnak arra, hogy az agrárius felfogás a merkantil felfogással megütközzék. A mai azonban lényegesen különbözik a régebbi ily termésetű ankétektől, mert ma az agráriusok vannak birtokon belül s a merkantilizmus ostromolja azt az erősséget, amely az agrár törekvések igazságán épült fel.

Merkantilis részről a drágaságért az agrár törekvések érvényesülését okolják s követelik az őrleési engedély életbe léptetését, a kivitel korlátozását és az élőállatbehozatalnak megengedését s több hasonló dolgot. Ezzel szemben az agráriusok képviselői a fogyasztási cikkek drágulását elsősorban nemzetközi viszonyokra vezetik vissza, amennyiben az élelmiszerek drágulása az egész világon tapasztalható, másrészt azokra a visszaélésekre, melyek különösen az élelmiszerek elárúsítása körül tapasztalhatók.

A 90-es évek nagy áresése nyomán világszerte erőteljes mozgalom indult meg a mezőgazdák körében, melynek célja volt megvédeni a hazai termelést a külföld versenyével szemben s biztosítani a hazai fogyasztást a hazai termelőknek. Az a közgazdasági elv, amely a nemzet gazdságát az áruk minél nagyobb tömegének mozgósításában látta, ezen mozgalom hatása alatt megdőlt s helyt adott azon helyes felfogásnak, hogy a nemzet igazi gazdagodása a nemzeti termelés fokozásában és a fogyasztásnak a hazai termelők részére való biztosításában keresendő. Ezt az elvet egyébként az ipari termelés terén már ezen agrármozgalmat megelőzőleg mindenütt érvényesülni látjuk, anélkül, hogy az a szabad

kereskedelmi irányzat hivei részéről kifogásoltatott volna. Ma a helyzet az, hogy Európa minden irányadó államában a mezőgazdasági és ipari termelés egyenlő vámvédelemben részesül s mindegyik állam azon igyekszik, hogy termelésének minél nagyobb részét tudja a belföldön elhelyezni, tapasztalatból tudva azt, hogy csak az a termelés bír biztos alappal, amely a hazai fogyasztásban gyökeredzik.

A merkantilis felfogással, amely nálunk a nyers termeléssel szemben mindenkor a szabad kereskedelmet képviselte, egy évtizeden át folytatott kemény küzdelem után végre sikerült nálunk is az agrárvámvédelmet érvényesíteni s nem tagadhatjuk, sőt mint politikánknak eredményét állapítjuk meg azt, hogy az 1906-ban életbeléptetett új vámpolitika kedvező hatását is érzi a magyar mezőgazdaság a nyerstermének mai áremelkedésében.

Mért volt az agrárvámvédelemre szükség? Azért, hogy Ausztria és Magyarország fogyasztását elsősorban a magyar mezőgazdasági termelésnek biztosítsuk s a monarchia gabonaáralkulását a külföldtől lehetőleg függetlenítsük. Amint a tapasztalat igazolja, ezen törekvésünket az életbeléptetett új vámpolitika meg is valósítja, aminek előnye az, hogy a magyar mezőgazdaság súlyos termés esetén sem veszti el vásárlóképességét, mert a kevesebb terményt jobban értékesíti, hogy Magyarország Ausztria fogyasztását az odaszállított élelmiszerek jobb áron való értékesítésével saját javára megadóztatja s hogy ilyképp a magyar mezőgazdaság megerősödjön, egészséges alapját képezi az ország anyagi megerősödésének.

Ez az évi különbség csak az Ausztriába szállított gabonaneműeknél az 1907—1908. termelési évben megüti a 100 millió K.-át.

Csak természetes tehát, hogy ezen a vámpolitikán, amelyet épp a még most is működő kormány léptetett életbe, változtatni nem lehet, változtatni nem engedünk, valamint semmi oly intézkedéshez hozzájárulásunkat nem adhatjuk, amely ezen agrárvámvédelmet gyengíteni vagy éppen ellensúlyozni képes.

Az ankétan résztvevő gazdaképviselők igen helyesen jártak el tehát, amikor a leghatározottabban tiltakoztak az őrleési engedély visszaállítására, vagy éppen a szerb és román élőállatbehozatalnak engedélyezése ellen. Érdekes tünet egyébként, hogy amidőn a 90-es években sürgettük az őrleési engedély eltörlését, akkor azzal argumentáltak ellenünk, hogy az őrleési engedély fenntartása gazdaérdek, mert az őrleési engedélynek határozottan áremelő hatása van, ma pedig ugyanazok az emberek, ugyancsak Matlekovits Sándorral az élükön, visszasóhajtják az őrleési engedélyt, mint a drágaság ellenszerét, jelölve annak, hogy a gabonaárak s vele a lisztárak súlyedését az őrleési engedély visszaállításától várják.

De ugyancsak ezen az ankétan hangzott el Császár tőzsdetanácsos részéről az az érdekes nyilatkozat, hogy ma a spekuláció hajtja fel a gabonaárakat, ami nézete szerint annál is könnyebb, mert a spekuláció tisztában van azzal, hogy mennyi gabonakészlet van Magyarországnak s nyugodt a tekintetben is, hogy a külföldről gabonával az ő spekulációs számi-

tásait megzavarni nem lehet. Ime megerősítése annak az általunk sokszor hangoztatott igazságnak, hogy a spekuláció bő világtermés esetén a la baisse, szűk világtermés esetén a la hausse spekulál, azaz a természetes kínálat és kereslet törvényei ellenére befolyásolva az áralkulást, első esetben a termelőt, második esetben a fogyasztót megkárosítja s így mint üzlet erkölcs-telen s kiirtandó. Hogy az a la hausse spekulációt nem a védvámok teszik lehetővé, hanem csak a szűk világtermés, igazolja az 1897/8. évi híres Leiter spekuláció, amikor a budapesti tőzsdén verte fel a spekuláció a buzaárakat a legmagasabbra, agrárvámjaink alig voltak. Sok szó esett az ankétan az élelmiszerek kivitelének korlátozásáról is s illetve arról, hogy maga az élelmiszerek kivitele a kormány részéről semmiféle támogatásban ne részesíttessék. Köztudomású, hogy Magyarország mennyire eladósodott. Csak utalunk Fellner Frigyes dr.-nak legutóbb megjelent munkálatára, amely Magyarország fizetési mérlegével foglalkozik.

Eszerint Magyarország Ausztriának évenként kerekén 300 millió koronával marad adósa s illetve a kereskedelmi forgalom betudásával fizetési mérlegünk Ausztriával szemben 300 millió korona deficitet tüntet fel. Ha az Ausztriába kivitt 900 millió kor. értékű élelmiszerek ára csak 20%-kal csökkenne, akkor ez a deficit 180 millió koronával emelkednék. Az országnak nyilvánvaló érdeke tehát, hogy a nyerstermének s illetve élelmiszerek ára a jelenlegi nívón megmaradjon.

Külföldi piacok elvesztése egyébként igen könnyű, de azokat újra megszerezni tengernyi áldozatba kerül. Az önálló vámtérület jegyében született kormány pedig egyáltalán nem tartja feladatának azt, hogy a kivitel korlátozásával külföldi piacok, összeköttetések elvesztését elősegítse.

Az ankét folyamán beigazolást nyert egyébként, hogy a drágaságról való panasz nem mindenben jogosult s hogy a fogyasztók helyzete a multhoz képest általában oly lényeges változást mutat vásárló képességük emelkedése folytán, hogy az élelmiszerek drágulása nem képezi oly súlyos megterhelését a fogyasztásnak, mint aminőnek azt a gazdaellenes sajtó feltünteti.

A hus, illetve az élőállatárak emelkedését, mint tudjuk, nem vámpolitikai intézkedések, hanem 3 év silány takarmánytermése idézte elő. Az első jobb takarmánytermés rögtönösen változtat a helyzetben, amit máris észlelhetünk, mert hisz az élőállatárak az egész vonalon csökkenő irányzatot követnek, amit rövid időn belül a husárak csökkenése is követni fog. Ugyancsak így vagyunk a kenyér árával is, amely rögtönösen csökkenni fog, amint bő séges aratásra van kilátás. Hogy egyébként mily jelentéktelen tényező a kenyér- s illetve gabonaárak emelkedése az egyes háztartásokban, azt csak akkor tudjuk, ha ezen emelkedés pénzértékét kiszámítjuk.

Egy 5 tagu család évi gabonafogyasztása legfeljebb 7 q-ra tehető, ha q-ként 6 koronás drágulást feltételezünk, akkor ezen 5 tagu család évi többkiadása 42 K.-ra rug, ami semmiesetre sem oly összeg, melyet a legszerényebb viszo-

A selektált (kiválogatott) anyarépákról nyert és impregnált takarmányrépamagnak manapság sem párja, sem konkurencziája nincs.

Kapható:

Mauthner Ödön cs. és kir. udvari **Budapesten.**
magkereskedésében

➡ Árjegyzék ingyen és bérmentve. ➡

nyok között élő család is nagyobb megerősítés nélkül el nem viselhetné. De lássuk a drágasággal szembeállítva a másik tényezőt, a fogyasztók vásárlóképességének jelen helyzetét.

Az ankét elé terjesztett munkálatokból kitűnik, hogy az ipari termékek ára sokkalta nagyobb mértékben emelkedett, mint a nyersterményeké, ami főként az ipari munkabérek nagyarányú emelkedésére vihető vissza. Ha azonban, amint kétségtelen tény, az ipari termékek ára és az ipari munkások bére a multhoz képest az előterjesztett statisztikai adatok szerint 40—50%-kal emelkedett, nyilvánvaló, hogy ezen két kereseti ág: az iparos és az ipari munkás vásárlóképessége teljesen összehangban van az élelmiszerek drágulásával.

A kereskedelemről ugyanezt mondhatjuk. A kereskedelemnek jövedelmezősége akkor nagyobb, ha az áruk árai emelkedő irányzatot követnek. Miután pedig ez egy a nyersterményeknél, mint az ipari termékekénél tényleg fennáll, nyilvánvaló, hogy a kereskedelem jövedelmezősége, vásárlóképessége a multhoz képest jelentékenyen emelkedett. Ugyanez áll a kereskedelmi alkalmazottakra nézve is, akik ezen általánosan emelkedő konjunktúrából fizetésemelések révén szintén kivették részüket.

A mezőgazdasági munkások nagy kontingense, mint tudjuk, kedvező kereseti viszonyok között él. A munkabérek 50—100%-kal emelkedtek a multhoz képest, de egyébként is a mezőgazdasági munkást az élelmiszerek áremelkedése nem érinti, amennyiben élelmi szükségletét természetben megkeresi, vagy maga állítja elő, sőt ezek drágulása előnyére van, mert feles terményeit mint baromfi, tojás, tej, vaj, turó stb. drágábban értékesíti. A mezőgazdasági munkást inkább az ipari cikkek drágulása érinti, no de erről a drágulásról panaszkodni nem divat.

A társadalmi osztályok közül marad még a készből élő hivatalnokcsereg. Kétségtelen, hogy minden drágulás legsúlyosabban a készpénzfizetésből élő hivatalnokot sújtja. Itt azonban két dologról nem szabad megfeledkezni. Az egyik az, hogy épp a drágaság czimén nemcsak az összes állami tisztviselő, de magán-tisztviselő is jelentékeny fizetésemelésben részesültek s ezáltal az általános drágulás okozta többkiadást eszkomptálták, másrészt, hogy ezen emelt fizetések akkor is változatlanul megmaradnak, amikor a fogyasztási s különösen az élelmiszerek árszökkenése bekövetkezik. Erre pedig nem kell sokáig várakozni, mert legyen csak egy normális termésünk s az élelmiszerek ára hanyathatlok esni fog.

Ha tehát az egyes kereseti osztályok vásárlóképességét mérlegeljük, akkor arra a megállapodásra kell jutnunk, hogy minden egyes kereseti ág vásárlóképessége anyagi helyzetének javulása folytán a multhoz képest jelentékenyen emelkedett, mindenestire annyira, hogy az élelmiszerek jelenlegi drágulását könnyen elviselni képes. Nincs szükség tehát semmi olyan kormányintézkedésre, amely az élelmiszerek jelen áralakulását mesterségesen megbolygassa, amint hogy a kormánynak nincs is módjában a világonjunktúra okozta általános drágulásra segíteni.

Ámde, ha az élelmiszerek nagyban való eladásánál mutatkozó áremelkedésen nincs is módunkban segíteni vagy nem is kell segíteni, de igenis módunkban van és kell a kicsiben való elárúsításnál mutatkozó szertelen áremelkedést ellensúlyozni s itt az ankét tényleg sok érdekes dolgot tár fel. A felő csak az, hogy mire ezen ankét eredményei leszűrődnek, akkora már a drágaságnak csak az emléke él. — Maga a fogyasztó pigra massa-ja teljesen védtelenül áll az élelmiszerüzorások kizsákmányolásával szemben, holott pedig fogyasztási szövetkezetek szervezésével könnyen védekezhetnének a kizsákmányolás ellen. Ehhez persze az is szükséges, hogy a kormány s különösen a törvényhatóságok fogyasztási szövetkezetek alakulását hathatós támogatásban részesítsék, kedvezményezzék, nem pedig mint ma, ellenszenvvel kísérjék. De ott van maga az ipartörvény, amely a törvényhatóságoknak módot nyújt arra, hogy az élelmiszerek áralakulását befolyásolják, amennyiben hatósági péküzletek, mézszárszékek, általában élelmiszereket forgalomba hozó üzletek felállításával egészséges versenyt támaszthatnak. Ehhez persze az volna szükséges, hogy a városok ügyeit vezető tisztviselők az élelmiszerkereskedők kezétől függetlenek legyenek, ma azonban sajnos, a helyzet az, hogy a városok közéleti intéző tisztviselői az érdekelt pékek, mézszárosok, hentesek és élelmiszerkereskedők befolyása alatt állanak, existenciájuk teljesen ezek jóindulatától függ.

Ha ezen az állapoton nem segítünk, az ipartörvény helyes rendelkezései írott malaszt maradnak.

Rámutatót az ankét igen helyesen arra a helytelen állapotra is, hogy nagy pénzintézetek az élelmiszerkereskedés iránt egyáltalán nem érdeklődnek s élelmiszerkereskedésünk általában tökeszegény kezekben van, már pedig mindaddig, míg a nagytőke segítségével az élelmiszerek termelését szervezni, nagy kiviteli empóriumokat teremteni nem sikerül, a városok élelmezésének egyenletes és olcsó ellátására sem lehet gondolni.

Magyarország mezőgazdasága a mainál lényegesen több élelmiszert tudna előállítani, ha a termelés fokozására kellő gondot fordítanánk. Ehhez azonban az szükséges, hogy a mezőgazdasági szakértelmet emeljük, hogy magát a termelést szervezzük, irányítsuk s ezzel kapcsolatban a terményeknek a hazai és külföldi piacokon való rendszeres értékesítését biztosítsuk.

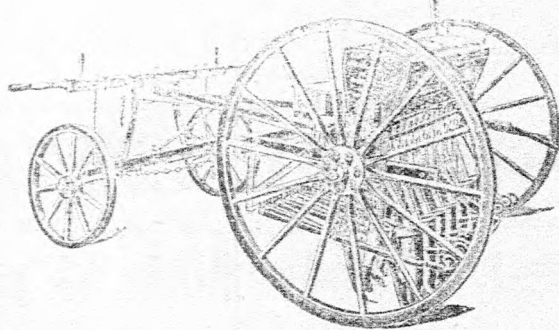
Itt azonban nagy koncepczióra van szükségünk, kicsinyes eszközökkel sohasem fogunk célt érni. S az élelmiszerek drágulása ellen-súlyozására tarthatunk mi ankétet ankét után, azoknak ezen gyakorlati tény felismerése nélkül eredménye nem lesz. A jelen ankétnek azonban egy gyakorlati eredménye mégis van s ez annak a konstataciónak, hogy az agrárpolitikának máris vannak kézzelfogható eredményei s hogy az általános emelkedő árkonjunktúra a gazdasági élet fejlődésére pezdítőleg hat s így a többség, azaz az ország érdekében fekvő ezen irányzat s illetve áremelkedés konzerválása.

R. Gy.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Agrár sajtó. Habár agrár napisajtóval sajnos nem rendelkezik a magyar gazdatársadalom, amely nélkülözésnek jórésztben saját maga az oka, örvendetesen tapasztaljuk azt, hogy a megyei gazdasági egyesületek hivatalos lapjaira, amelyek az egyesületek anyagi viszonyaihoz képest kisebb-nagyobb időközökben jelennek meg, mind nagyobb súlyt fektetnek. Az egyesületi közlönyök legnagyobb része ma már nem pusztán az egyesület jegyzőkönyve, hanem kisebb szakcikkek mellett közérdekű közleményeknek is helyet ad hasábjain, oly közleményeknek, illetőleg cikkeknek, amelyek a gazdatársadalom önértetét, az agrárreszmék iránti fogékonyságát alkalmasak felbresztetni. A gazdatársadalom érdektelenségének és megszokott kényelemszeretetének, nemtörődömségének véget vetni itt a legfőbb ideje. Ezen czél előmozdítására pedig igen alkalmas a sajtó, azért a gazdasági egyesületi titkárok helyes irányt követnek, midőn mind nagyobb súlyt helyezve lapjaikra, azokban a gazdatársadalomra irányítólag és felelevenítőleg hatnak. Ha nem tudunk oly eredményeket elérni, amelyeket a gazdatársadalmi számbeli súlyánál és erkölcsi tekintélyénél fogva bizvást elérhetne, annak oka főleg a gazdatársadalom nagyobb részének érdektelensége. Ezen érdektelenség ellen kell első sorban is a gazdasági egyesületek vezető férfainak felvenni a harcot, mert számbavehető eredményeket csakis úgy fognak elérhetni, ha az egész gazdatársadalom megmozdul és ha érdeklődése állandóan fel-színen tartható.

Tenyészállatkiállítás és vásár Székelykeresztúron. Az Udvarhelyvármegyei G. E. által Székelykeresztúron, a földművelésügyi miniszter, az OMGE. és az Erdélyi G. E. támogatásával rendezett tenyészállatkiállítás és vásár február 29-én és márczius 1-én a leg-szebb sikerrel folyt le. Kiállított 7 nagytenyésztő 42 drb, 40 kistenyésztő 59 drb, 11 község 12 drb, összesen 113 darab magyar-erdélyi fajta tenyészbikát, 13 kistenyésztő 16 drb borjas tehenet, 35 kistenyésztő 37 drb 3 és 2 éves magyar-erdélyi fajta üszőt, 18 tenyésző 57 drb nyugati fajta tenyészmarhát. A kiállított magyar-erdélyi fajta állatok elsőrendűek voltak, a nyugatiakról ez el nem mondható, ennek tenyész-tésével eddig, a tejszövetkezetek szaporodása óta, a vármegyében csak kisgazdák foglalkoznak, akik nem ismerik, de nem is méltányolják a fajtajelleget, tejet iparkodnak termelni, vegyessen tenyésztenek pinzgaut, bernit, szimmenthálit, sőt hollandit is, e téren, ha azt akarjuk, hogy egy székely tájfajta kialakuljon, még sok a tennivaló. A magyar-erdélyi fajta állatok között 1440 K. pénzdió és két ezüstérem — az OMGE. adományára — osztatott ki, a nyugatiak csak kiállítási oklevelet nyertek. Az első bikadíjat — 100 K. és ezüstérem — *Sperker Ferencz* Nyalka bikája kapta, ugyanő kapta a második érmet is, amelyet azonban az egyesület rendelkezésére visszabocsátott; a nagytenyésztők részére kitűzött többi pénzdió *Bárczay Gyula*, *Ugron Zoltán*, *Somogyi Albertné*, *Orosz Lajosné* tenyészetei nyerték. A kistenyésztők bikadíjait *Kovács Károly*, *Nagy Elek*, *Lőrinczy Péter*, *Bartha Mózes*, *Szávay Vaszi*, a

LOSONCZI DRILL

tolókeres SORVETOGÉP, alul- és felülvető szerkezettel.
Első losonczi mezőgazdasági gépgyár
BASCH ÉS TARJÁN mérnökök **LOSONCZ.**
Kizárólagos vetőgépgyár. Tessék árjegyzéket kérni,

Kitüntetve:

1906. Kolozsvár: Aranyérem.
1906. Nagyvárad: Elismerő oklevél.
1906. Nagyvárad: Elismerő oklevél újításokért.

1907. Sepsiszentgyörgy: Aranyérem.
1907. Pécs: Állami ezüstérem.

községek részére kitűzötték *Szentábrahám, Osekefalva, Kadács és Medesér* községek bikái nyerték. A felhajtott 113 darab magyar-erdélyi bikából eladott 4 nagytenyésztő 20 darabot 19,820 K. árban, a legmagasabb árat, 2000 K.-t, Gyergyószentmiklós község fizetett Sperker Ferencz egy darab bikájáért, ugyanaz a község még 2 darabot vett meg Sperkertől 2400 K.-ért; 20 kistenyésztő 26 drb bikáért 13,150 K.-t kapott.

Tenyészbikavásár Töketerében. A Zemplénvármegyei Gazdasági Egyesület folyó évi márczius hó 30-án Töketerében, a grófi belső majorban tenyészbikavásárt rendez, melynek célja Zemplén vármegye magas színvonalon álló s minden tekintetben kiváló tenyészanyagának bemutatásán kívül egyrészt a vármegyebeli birtokosok és tenyésztők bikái eladásának közvetítése, másrészt pedig módot nyújtani magánosoknak, de főképp a községeknek arra, hogy a jelenlevő állattenyésztési felügyelőségek közreműködésével önmaguk választhassák ki, illetőleg szerezhessék be a helyszínén a nekik megfelelő állatot.

A Szilágymegyei Gazdasági Egyesület f. é. február 27-én igazgató-választmányi ülést, ezt követőleg pedig rendkívüli közgyűlést tartott *Kaiser György dr.* elnökle mellett. A választmány a *Fényes Károly* tükár által bemutatott módosított alapszabályokat némi változtatással elfogadta, ugyszintén elfogadta a várm. állattenyésztési szabályrendelet tervezetét. Tárgyalás alá vette ezután a választmány Szilág vármegye alispánjának és a Temesvármegyei Gazdasági Egyesületnek a kötelező *Vpfeneoltás* tárgyában küldött átiratát s a földmiv. és ügyi miniszter hasonló tárgyú leiratát és kimondotta, hogy amennyiben a miniszter olyan intézkedéseket helyezett kilátásba, hogy a védőoltások következtében elhulló állatok kártalaníthatni fognak, az átiratokat egyelőre tudomásul veszi. Tudomásul vette a választmány az OMGE.-nek azt az értesítést, hogy a dohánybeváltási szakértőknek a gazdasági egyesület általi ajánlását jövőre leendő kinevezés végett a pénzügyminiszterhez felterjeszti. Tudomásul vétetett a Gazdák Biztosító Szövetkezetével való végleges szerződés megkötése. A közgyűlés elfogadta a módosított alapszabálytervezetet, az állattenyésztési alapszabálytervezetet pedig átadta az ügyi bizottsághoz utasította.

Borkiállítás és vándorgyűlés. A Délmagyarországi Földmivelők Gazdasági Egyesülete márcz. 29-én Nagyteremián borkiállítással egybekötött vándorgyűlést rendez, amely két napra tervezett kiállítást bejelentések márcz. 25-ig vétetnek figyelembe.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet kolozsvármegyei szakosztályának intéző-bizottsága Kolozsvárt 1908 január 21-én ülést tartott *Dózsa* Andre es. és kir. kamarás, szakosztályi al-elnök, alispán elnökle alatt.

Csérer Lajos előadónak a szakosztály 1908. évi munkaprogramja kapcsán *Bárdos Péter* írásos véleményét terjesztett be a bolgár kertészet mintájára beállítandó falusi mintakertészkedésről. Elnök és *Tokaji László* felszólalására elhatározatott, hogy ha valamely Kolozsvár környéki községben ilyen irányu kertészkedésre akad vállalkozó, jelentkező: azt a szakosztály támogatni fogja.

Részletesen tárgyalatott némely kolozsvármegyei községben tapasztalt legelőhiány és legelőrendezési ügyben ezen ülést megelőzőleg összeült szakértőkezellet javaslatára, mely a következőkben el is fogadtatott:

a) Javasoltassék a törvényhatóságnak egy legelőrendezési bizottság alakítása: törvényhatósági, gazdasági szakosztályi tagokkal és Kolozsvárt működő állami közegekből. Ezen bizottságnak gyakorlati hivatása lenne:

b) a Kolozsvárt lakó s hivatott földmiv. ügyi állami közegekkel vizsgálta meg a földmiv. és ügyi miniszter azon községek legelőit, melyek azoknak javítását, karbahozatalát a törvényhatóság útján kéri s az állami segély ellenében a községi közteret felajánlják.

c) Emittett hármassal összetételű törvényhatósági legelőrendezési bizottság először statisztika útján venné számba a legelőhiányban szenvedő községeket s ha azok a pótlást bérlet vagy vétel útján remélhetik, járjon közbe úgy a jogügyletekben, valamint a pénzügyi elhatározások tekintetében, mindenkor a község vagy a közbirtokosság autonómiájának respektálásával s az alispáni hivatal útján. A pénzügyi rendezést a vármegye törvényhatósága garantálná a legelőrendező-bizottság ajánlatához képest.

d) Javasoltassék a törvényhatóságnak, hogy legalább a növénykártevők részére szervezen törvényhatósági (járás) közös legelőket, olyan községek részére, amelyek közvetlen környékén állandó nagyobb birtok nincs, de talán távolabbi alkalmas ponton (Havasokon, Mezőségeken) lehet találni nagyobb bérlehető legelőket, esetleg az erdőkinestár tulajdonában.

e) Ténné a törvényhatóság megfontolás tárgyává, arra alkalmas vidékeken, a legelőerdők rendszerének beállítását a legelőrendező-bizottság hatáskörébe utalandó ügykörként.

f) A községi és közbirtokossági legelők állandó felügyelete bizassék az eddigi vonatkozó törvények keretén belül a járási főszolgabírói hivatalokra, kik az aljuk rendelt m. kir. járási állatorvossal vizsgálta felül időközönként a községi és közbirtokossági legelőket, annál inkább, mivel törvény által előírt községi legelőrendtartások mihamarabb életbe lépnek.

A legelőügygel kapcsolatban elfogadta az intéző-bizottság *Dózsa* Andre és *Pavlik* Sándor dr.-nak a legelőügy érdekében tett indítványait.

Az intéző-bizottság egyhangulag hozzájárult elnök és előadó előterjesztéséhez, hogy *Hankó-Veres* Károly kolozsvári járási főszolgabírónak a Boncehidán rendezett kiállítás és állatdíjazás érdekében kifejtett tevékenységéért jegyzőkönyvi köszönet mondassék.

A szerb marhabehozatal ellen. A Kisküüllővármegyei Gazdasági Egyesület február havi közgyűlésén magáévá tette az OMGE.-nek a szerb élőállat behozatala elleni tiltakozását és elhatározta, hogy az OMGE.-nek a földmiv. és ügyi miniszterhez intézett feliratával meg-egyező felirattal fog a földmiv. és ügyi miniszterhez fordulni. Ugyancsak e közgyűlés foglalkozott a mezőgazdasági kamarák felállításának kérdésével is. *Sándor* Pál előadó, g. e. főtükárnak a mezőgazdasági kamarák mellett való állásfoglalásával szemben *Bornemisea* János báró és *Csató* Gábor a kamarák ellen fejtették ki nézetüket, megindokolva azzal, hogy féltik a gazdasági egyesületek és gazdakörök érdekeit a kamarák felállításának következményeitől.

Czukorrépatermesztők szervezkedése. A Pozsonyvármegyei Gazd. Egyesület legutóbb tartott igazgató-választmányi ülésén foglalkozott a Nyitra vármegyei Gazdasági Egyesület azon átiratával, amelyben felkéri a Pozsonyvármegyei Gazd. Egyesületet, hogy tagjai közül szólítsa föl azokat, akik a nyitrai megyei gyárak

részére természetnek czukorrépat, hogy azok lépjenek a Nyitrai megyei Czukorrépatermesztők Szövetsége tagjainak sorába és egyszersmind arra is felkéri, hogy amennyiben Nyitra megyében több természet van, akik a pozsony megyei gyárak részére természetnek czukorrépat, alakítsa meg a Pozsony megyei Czukorrépatermesztők Szövetségét és a pozsony megyei gyárak részére szállító nyitrai megyei természeteket vegye tagjai sorába. A választmányi tagok nagy részének hozzászólása után igazgató-választmány elhatározta, hogy a Nyitrai megyei Gazdasági Egyesülettel karöltve fogja megalakítani a répatermesztők szövetségét, mert abban a véleményben van, hogyha két vármegye czukorrépatermesztő gazdái vannak egy szövetségben, ennek mindenestre nagyobb súlya leend, mintha csak egy vármegye gazdái tömörülnek.

IRODALOM.

Gazdasági növényeink legfontosabb betegségei és ellenségei s az ellenük való védekezés. Fenti cím alatt jelent meg legutóbb egy falitábla, 170 cm. hosszúságban és mintegy 75 cm. szélességben, amely 31 szövegközi ábrát tartalmaz. E falitáblát *Pösch Károly* szerkesztette s *Alkalay A.* és fia cég nyomatta ki Pozsonyban. Ára 2 korona.

Szerző a növényvédelem nagy fontosságát hangsúlyozza s kulturnövényeink legfontosabb állati és növényi ellenségeit, illetve betegségeit beszéli meg. Teszi pedig ezt annyira összehasonított alakban, hogy a betegség ismertetése sokszor érthetetlenül válik. Ezt az ismertetést annak a leírása követi, miként kell az előbb említett növényellenségek, illetve növénybetegségek ellen védekezni. A szöveg eme része már valamivel világosabb és részletesebb, de még mindig nem olyan, amely könnyű tájékozódást nyújtana.

A megbeszélendő anyagnak ekkora mennyiségét nem lehet egyetlen egy falitáblára rászorítani, mert ezáltal a feltétlenül szükséges világosság és könnyű áttekinthetőség okvetlenül szenved. Ez a főhíja a Pösch-féle falitáblának.

Hogy az efféle falitáblák a czélnak megfelelően, szükséges, hogy gazdasági kulturnövényeink számottevő növényi és állati parazitáinak meglehetősen nagy száma megfelelően csoportosítva, lehetőleg színezett képekben, több falitáblán legyen feltüntetve. A szövegnek, annak dacára, hogy azt lehetőleg rövidre kell fogni, világosnak és könnyen érthetőnek kell lennie, hogy a laikus is — mert hisz elsősorban ennek számára valók az ilyen falitáblák — megérthesse és hasznára fordíthassa annak tartalmát. Az ilyen táblák ugyan lényegesen drágábbak, de egyszersmind a czélnak is sokkalta megfelelőbbek, mint a Pösch-féle.

Magyaróvárott a növénykórtani állomás, Budapestben a rovar-tani állomás és az ampelológiai intézet számos kisebb-nagyobb értekezést adott ki, amelyek kulturnövényeink állati és növényi élősködőinek s az ellenük való védekezés módjainak ismertetését tartalmazzák s amelyek minden érdeklődőnek teljesen díjtalanul állanak rendelkezésére. Ennek dacára nagyon kívánatos volna, ha a földmiv. és ügyi miniszterium megbízást és megfelelő anyagi eszközt adna nevezett intézeteknek arra, hogy ez intézetek a czélnak és követelményeknek megfelelő falitáblákat készíthetnének, amelyek aztán főleg a gazdasági iskolák, a közép- és népiskolák, gazdasági egyesületek és községi

előjáráságok eszközét a tésének és a

„Jegyzék- Irta: Kövy J. felügyelő és társa. A 139. ellátott könyv megrendelhető telep. A fenti tenyésztés kö zékeket és a utasításokat, jegyzéket“, felhasználási nyilvántartás jegyzéket“, anyagok és „A pénztári- könyvnek n amely lehető

„Házinyu szaklap ind Hreblay Em és ismert h hetenként eg illetőleg az azt meg. J tenyésztés k hogy e lapo ajánljuk. Me kiadóhivatal „Házinyulter 3 K., a „E együtt pedig Mutatványsz küld.

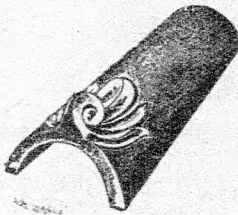
Ujdonságo Nemzeti pó 1906. évi m ról szóló jele Magyarország K. 10. Berz K. —60. B használatá nál, K. 1- természtése, 20., 21. és szőlészeti és K. —. B tevékenység dr.: A tu K. —40. A magyar bán György: A szempontjál az 1906. é

Dr. Conra K. 14-40. K. —60. Sol Die Weltw Ballad, Com Broili Josef Pfafflin Fr. bach Heint schaftung, K fung der Ac heutigen R Karl: Der Lehrbuch e Bibliothek: Hopfenbeha hile, K. 3 Jagdwissens 1908, K. 1:5 tation du jardin, K. 4: Dommen: Bretagne, K et des arb Les eunemi Hubert Pau

„A kontinens legmod. rnebb és legmunkaképesebb“

CZEMENTCSERÉPGÉPEI,

sajtol s aczélformái, mindentéle cze mentáru készítésére. Valódi cze mentfestékek közvetlen Angliából.

KRISHABER és BECK

műszaki vállalata

Budapest, V., Nádor-utca 14. sz.

Üzembn lévő telepek megtekinthetők az ország minden részében

előjárások helyiségeiben képeznek értékes eszközt a növényvédelmi ismeretek terjesztésének és általánosításának. *Linhart György.*

„Jegyzék-Napló” a baromfi-tenyésztők részére. Irta: Kövy József m. kir. állattenyésztési segéd-felügyelő és lapunk egyik ismert nevé munkatársa. A 139 oldalra terjedő és több jegyzékkel ellátott könyvecske bolti ára 2 korona 50 fillér, megrendelhető a szerzőnél Gödöllő, Állami Baromfi-telep. A fenti napló magában foglalja a baromfi-tenyésztés könyveléséhez szükséges összes jegyzékeket és azoknak vezetésére vonatkozó rövid utasításokat, ugymint: „A tojásvilvántartási jegyzéket”, „A keltetési jegyzéket”, „A tojás-felhasználási jegyzéket”, „A baromfiállomány nyilvántartására vonatkozó jegyzéket”, „Hullási jegyzéket”, „Takarmánybevételi jegyzéket”, „Az anyagok és leltári tárgyak jegyzékét” és végül „A pénztári-napló jegyzékét”. Szerző a törzskönyvek mintáját és vezetését is bemutatja, amely lehetőleg egyszerű, de azért czélszerű.

„Házinyul-tenyésztés” cím alatt egy új szaklap indult meg a múlt héten, amelyet *Hreblay Emil* m. kir. állattenyésztési felügyelő és ismert házinyul-tenyésztő szerkeszt. A lap hetenként egyszer — vasárnap — jelenik meg, illetőleg az előfizetők vasárnaponként kapják azt meg. *Hreblay* működése és a házinyul-tenyésztés kiváló jelentősége indítanak arra, hogy e lapot olvasóközönségünk pártfogásába ajánljuk. Megrendelhető a „Baromfi-tenyésztés” kiadóhivatalában *Rákostigeten*. Előfizetési ár a „Házinyul-tenyésztés”-re egész évre 6 K., félévre 3 K., a „Baromfi-tenyésztés” heti szaklappal együtt pedig egész évre 10 K., félévre 5 K. Mutatványszámot kívánatra a kiadóhivatal ingyen küld.

Újdonságok a könyvpiacon. *Réz Mihály:* Nemzeti politika, K. 2.—. A m. kir. kormány 1906. évi működéséről és az ország közállapotáról szóló jelentés és statisztikai évkönyv, K. 10.—. Magyarország tisztai cím- és névtára 1908. évre, K. 10. *Berzeviczy Albert:* Széchenyi István gróf, K. —60. *Eisheim C. I. dr.:* A gőzerőnek felhasználása a szántóföld erdművi megmunkálásánál, K. 1.—. *Kerpely Kálmán:* Diszidohányok természetese, K. —. A Pécssett 1907. szept. hó 20., 21. és 22-ik napján tartott IV. országos szőlészeti és borászati kongresszus jegyzőkönyve, K. —. *Boroviczeny Nándor dr.:* A szociális tevékenység kézikönyve, K. 4:50. *Bernát István dr.:* A tudományos szociálizmus csödjéről, K. —40. *Baross János dr.:* A szénkérdés a magyar bányajog reformjában, K. —. *Linhart György:* A czukorrépatermesztés a kisgazda szempontjából, K. —. *Erdészeti rendeletek tára* az 1906. és 1907. évről, K. 2:50.

Dr. Conrad I.: Volkwirtschaftspolitik, 5. Aufl., K. 14:40. *Polenpolitik und Landarbeiterfrage*, K. —60. *Schultz:* Die Jagdgesetzgebung, K. 4:40. *Die Weltwirtschaft*, II. Jahrg. 1907. III. Teil, Ballod, Commons, Emery: Das Ausland K. 6.—. *Broili Josef:* Das Gerstenkorn im Bilde, K. 1:80. *Pfäfflin Fr.:* Der Bienenauhalt, K. 1:50. *Fischbach Heinrich:* Der Wald und dessen Bewirtschaftung, K. 2:20. *Maier Bode:* Die Bekämpfung der Ackerunkräuter, K. 2:20. *Metz E.:* Die heutigen Rünstlichen Dünger, K. —80. *Petri Karl:* Der Guts-Sekretär, K. 12.—. *Schäfer's Lehrbuch der Milchwirtschaft*, K. 5:10. *Thaer Bibliothek:* Fruhwirth C.: Der Hopfenbau und Hopfenbehandlung, K. 3.—. *Tapken:* Geburts-hilfe, K. 3.—. *Zdarek Robert:* Lehrbuch der Jagdwissenschaft, K. 6.—. *Agendes Silvestre* 1908, K. 1:50. *Alquier I.:* Le sucre et l'alimentation du bétail, K. 3:60. *Bois D.:* Le petit jardin, K. 4:80. *Correvon H.:* Nos arbres, K. 9.—. *Dommen:* Monographie agricole de la Grande-Bretagne, K. 2:40. *Falies G.:* Culture du fraisier et des arbustes fruitiers, K. 2:40. *Gimet G.:* Les eunemis de la vigne et du verger, K. 3.—. *Hubert Paul:* Ananas, K. 6.—. *Pottier A.:*

Des emissions et introductions financières, K. 6.—. *Id.:* Les vignes américaines, K. 30.—. *Recensement agricole de la Belgique* 1905, K. 2:40. *Seltensperger Charles:* Le livre agricole des instituteurs, K. 6.—. *Turpin E.:* Les vignes et les vins du Berry, K. 9:60. *Vercier I.:* L'arboriculture fruitière en insages, K. 4:80. *Vermorel:* Agenda agricole et viticole 1908, K. 1:60.

Az ezen rovatban ismertetett könyvek megrendelhetők: *Patria r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében*, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Jelentés a szociálista mozgalmakról.

Az államrendőrség évenként bizalmas jelentést ad ki a szociálista mozgalmakról. Az idei jelentés szokatlan nagyterjedelmű, majdnem ezer oldal. Eltérően az előbbi jelentésektől, melyek csak a fővárosi mozgalmakkal foglalkoztak, az idei a vidéki mozgalmak lefolyását is ösmereti. Részletesen számol be a nemzetközi szociálista pártokról és különösen azon támadásairól, melyeket a párt a nemzeti küzdelem idején a szövetség hazafias pártok ellen intézett. A támadások között kétségtelesen a legsúlyosabb a brüsszeli nemzetközi szociálista iroda ülésén elfogadott azon határozat, melyet az itteni pártvezetőség előterjesztett és arra kéri az összes országok szociálistáit, hogy ha Kossuth és Apponyi külföldre utaznak alkotmányért folyó küzdelmünk ösmeretetésére, úgy fogadják őket, mint a népjogok ellenségeit. A párt ezen magatartása nem maradt büntetlenül. Az új kormány kinevezése után pártjuk teljes hanyatlásával járt. Agitációja gyengült, színvonala süllyedt, mert a nemzet intelligenciája teljesen elfordult tőle.

Az új kormány által elrendelt választáson 104 kerületben állítottak fel jelöltet, de közülük 70 a szükséges 10 választóval sem rendelkezett. A hatalmi önkény idejében nagy arányokat öltött mozgalmukban beállott a visszafeljődés. A múlt évi pártkongresszuson a küldöttek kibuktatták mindazon vezéreket, akik a nemzetellenes taktikában vezetőserepet vittek. De különösen a földmivelő-mozgalom esett vissza. Az erélyes hatósági ellenőrzés, a bűnös pénzkezelés és különösen az, hogy a sok ígéretből semmit sem tudtak beváltani, teljesen elbukatta a mozgalmat.

A földmivelők mozgalmának új irányt szabott nálunk a földmivesszövetségek engedélyezése. Eddig a politikai szervezkedésre fektették a fő súlyt, de aztán tisztán a gazdasági szervezkedésre törekedtek. Az *ujjászervezetek és független szociálisták* követték a példát. Mind a három párt megkezdte a földmivelők nagyobb arányú szervezését s gazdasági alapon álló csoportok alakítását. Így alakult meg az országos szövetség (nemzetközi), a munkásvédő szövetség (ujjászervezők) és az országos szakegylet (függetlenek). Kivált a nemzetközi indítottak nagy akciókat és mozgalmat, hogy az aratási szerződéseket csak közvetlenül az aratás előtt kössék meg. De ezen törekvésük a gazdaközönség erélyes mozgalomával szemben megtörtött, a csoportokat erélyesebb ellenőrzés alá vették és az aratósztrájk terve teljes kudarcot vallott. Az ujjaszervező szociálisták nyíltan elítélték az aratósztrájkot és felhívták a hiveiket, hogy mindenképpen a békés megegyezésre igyekezzenek. A rendőrség jelentése a múlt évről szól és így nem emlékezik meg, hogy azóta a független szociálista párt megszűnt és a földmivelő mozgalom ugyszólván megbénult.

Hosszu fejezetben számol be a rendőrség a szociálista pártsajtóról, a népgyűlésekről és ezekkel kapcsolatban a megtorló eljárásról. Most egy napilap és nyolcz hetilap, folyóirat terjeszti Budapestről a szociálista eszméket. Vidéken kilencz lapjuk van s azonkívül 100-nál több szaklapot adnak ki magyar, német, oláh, szerb nyelven. Rőpiratok, népiratkák 4 millió példányban jelentek meg. Budapesten 529 munkásgyűlést tartottak. Vidéken 200-nál több gyűlést nem vettek a hatóságok tudomásul és számtalant feloszlattak. A jelentés végül a bérmozgalmakkal foglalkozik.

A XXV. országos tenyészállatvásár.

E hó 7-én szombaton nyílt meg az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” által rendezett XXV. országos tenyészállatvásár nagy és előkelő közönség jelenlétében. Darányi földmivelésügyi miniszter helyett *Mezőssy Béla* államtitkár jött el a megnyitásra, akít a rendező-bizottság elnöke, *Pirkner János* min. tanácsos, *Rubinek Gyula*, OMGE. igazgató, *Jeszenszky Pál*, az OMGE. ügyvezető-titkára és *Buday Barna* szerkesztő-titkár fogadtak.

Pirkner János rendező-bizottsági elnök ül-
vözlő beszédében utalt arra, hogy a fejlettebb államok mezőgazdaságában milyen fontos szerepe van az állattenyésztésnek. Mi nálunk is 25 év alatt oda fejlődött a dolog, hogy sikerült a növénytermesztés és állattenyésztés között a paritást helyreállítani. Különösen figyelemreméltó szarvasmarhatenyésztésünk, ami ez idő alatt teljesen átídomult. Bár a gyapjúárak jelentékenyen csökkentek, a sertésvész jelentékeny károkat okozott, nagy erőfeszítéssel sikerült állattenyésztésünket oly magas fokra fejleszteni, hogy bátran versenyezhet a nyugoti államokéval is. Az állattenyésztés fejlődésének fokmérője az OMGE. a már 25 év óta rendezett vásárok. Állattenyésztésünk fejlődését igazolja az is, hogy három év rossz takarmánytermése után is a szarvasmarhaállomány 6, a sertés 10, a juh 12 százalékkal gyarapodott. A tetszéssel fogadott beszéd után *Mezőssy Béla* államtitkár megköszönte a szives szavakat és kijelentette, hogy a földmivelésügyi miniszter mélyen átérzi a magyar mezőgazdaságra és egész közgazdaságra olyannyira fontos állandó modern tenyészállatvásártelep létesítésének a szükségét. Ha előfeltételei meglesznek, nem is késnek nyomban megvalósítani. Kijelentette továbbá, hogy a miniszterium elkészül az állattenyésztés fejlesztésére vonatkozó törvényjavaslattal és mihelyt normális parlamenti viszonyok lesznek, be is terjesztik rögtön a törvényjavaslatot. A vásár megnyitása után az államtitkár a megjelent notabilitások kíséretében megtekintette a felhajtott rendkívül gazdag anyagot. A vásár forgalma igen élénk, közel 300 állat cserélt rendkívül drága áron gazdát.

A tenyészállatvásár a felhajtás tekintetében a legsikerültebb volt az összes eddig rendezett tenyészállatvásárok között. Természetesen csak úgy, mint az előző esztendőben is, a szimmentháli marha, fésűsgyapjas juh és mangalicza sertés hozattak fel a legnagyobb számban és ezek voltak a legkelendőbbek is. A vásárra felhozott 215 drb. szimmentháli, 35 drb. berni, 103 drb. vöröstarka keresztezés, 22 drb. borzderes és 27 drb. magyar fajta marha és bivaly.

Továbbá 69 darab posztó- és szövetyapjas merinó, 284 drb fésűsgyapjas (hazai, rambouillet, merinó precose), 130 drb angol (Hampshire-

HEUCKE A. Hausneindorfli gőzeke-gyár **gőzeke-készleteit**
kifőző rendszerű

szállítja a magyarországi vezérképviselőt:

Komárom-vidéki takarékpénztár r.-t., Komáromban.

down, Shropshire, Southdown, Oxfordshiredown, Oxfordshire), 6 drb cigája tejelő juh és 2 drb kecske. A hazai fajták csoportjában egy hazai kondor (mangalicza), valamint az angol hussertés (yorkshire) imponzás mértékben vannak képviselve. Legkiválóbb tenyésztőink felhoztak 403 drb mangalicza és 178 drb angol fajta hussertést. Legfeltűnőbb volt ezek között Gaál Gaszton tammworthi tenyésztete, amely vöröses rőt-szürü állataival költötte fel a látogató közönség érdeklődését. Hogy érdemes e fajtát nálunk tenyészteni, az még nyílt kérdés, mert hiszen a mi hazai fajtáink is elég edzetek és azt is tudjuk, hogy az edzettség semmiben sem gátolja a sertésvesz elterjedését. Sőt ellenkezőleg pl. az állandóan legelő szilajabb természetű mangaliczákat talán még nehezebb megőrizni a sertésvesztől, mint az istállózott és extra lóhereleget tartott yorkshire sertéseket. Ma a földolog az állattenyésztésben a gyors fejlődés és éppen ezért az ilyen gyors fejlődésű állatok tenyésztésére kell törekednünk.

A zsüri e hó 6-án hozta meg bírálatát, amelynek eredményeit az alábbiakban közöljük.

A bírálat eredménye:

Magyar fajta szarvasmarha: I. bikadíj nem adatott ki. II. bikadíj 300 K. dr. Telesi Domokos gróf bikájának. I. tehéndíj 300 K. dr. Telesi Domokos gróf teheneinek.

Szimmenthali csoport: A földmivélségi miniszter nagy díja 2000 K. Festetics Vilmos gróf bikájának, I. bikadíj 600 K. Bernrieder József, II. bikadíj 600 K. Bernrieder József, II. bikadíj 300 K. Gaál József, II. bikadíj 300 K. Festetics Vilmos gróf, IV. bikadíj 150 K. Gaál József, IV. bikadíj 150 K. Elek Lipót, Ernő és Géza bikájának. I. bikaborjúdij 400 K. Festetics Vilmos gróf bikaborjúnak. II. bikaborjúdij 100 K. Bernáth Bédög bikaborjúnak. II. bikaborjúdij 100 K. Esterházy Miklós Mórca gróf bikaborjúnak. II. tehéndíj 200 K. Ruzinko Antal teheneinek. I. üszödij 200 K., II. üszödij 100 K., III. üszödij 100 K. Deutsch Miksa üszőinek.

Elismerő oklevél: Vépy Vognonits Ödön, Döry Hugó, Somssich Imre gróf, özv. Döry Zsigmondné, özv. Jeszenszky Jánosné báróné kollektíói.

Berni csoport: I. bikadíj 600 K. Almásy Dénes gróf (Kétegyháza), II. bikadíj 300 K. Széchenyi Bertalan gróf, II. bikadíj 300 K. Hunyady László gróf, III. bikadíj 150 K. Almásy Dénes gróf (Gyulavári) bikájának. I. üszödij 200 K. Széchenyi Bertalan gróf üszőjének.

Borzderes fajta: II. bikadíj 200 K. Fáy György bikájának. I. tehéndíj 200 K. Fáy György teheneinek.

Piros-tarka hazai tájfajta: I. bikadíj 400 K. Széchenyi Bertalan gróf, II. bikadíj 200 K. Szűcs József, II. bikadíj 200 K. Wittmann János, III. bikadíj 150 K. Weinberger Arthur bikájának. I. tehéndíj 300 K. Kohn Samu és József, III. tehéndíj 200 K. Bauer Mór, IV. tehéndíj 100 K. Neizer Antal kollektíóinak.

Posztó- és szövetgyapjas merinó: I. kosdíj 300 K. Károlyi Mihály gróf, II. kosdíj 200 K. Károlyi Lajos gróf, II. anyadíj 200 K. Károlyi Lajos gróf, II. anyadíj 100 K. Károlyi Mihály gróf anyáinak. Elismerő oklevél: Lobkovitz Ferdinánd herceg és Steiger Ottó csoportjainak.

Husjuhok: I. kosdíj 200 K. Károlyi Lajos gróf, II. kosdíj 100 K. Biedermann Rezső báró kosainak. Elismerő oklevél: Schwarzenberg A. J. herceg, Bochmann H., Mathisz F., Schaeffer B. tenyészteteinek.

Keresztetűk: I. kosdíj 100 K. Hainrikffy Fál kosainak.

Tejelő juhok: I. kosdíj 150 K. Páskuj Antal, I. anyadíj 100 K. Páskuj Antal tenyésztetének.

Hazai fésűs merinó: I. kosdíj 200 K. Graeffl Jenő, II. kosdíj 100 K. Schwarz Sándor kosainak. I. anyadíj 150 K. Graeffl Jenő, II. anyadíj 100 K. Schwarz Sándor tenyésztetének. Elismerő oklevél: Wenckheim Antal gróf örökösei és Almásy Dénes gróf tenyésztetének.

Rambouillette csoport: I. kosdíj 200 K. Pallavicini Sándor örgróf, II. kosdíj 100 K. Wenckheim Frigyes gróf kosainak; I. anyadíj 150 K. Pallavicini Sándor örgróf, II. anyadíj 100 K. Skublics örökösök tenyésztetének. Elismerő oklevél: Stubenberg József gróf és Skublics örökösök tenyésztetének.

Francia irányú husjuh: I. kosdíj 150 K. Politzer Géza, II. kosdíj 100 K. Pálffy József gróf kosainak, II. kosdíj 100 K. Schosberger Henrik tenyésztetének. Elismerő oklevél: Reich Alfréd és Miklós, Pálffy József gróf, Schmidt Miksa, Ramsdorff törzsházászat és Lobkovitz Ferdinánd herceg tenyésztetének.

A juhcsoporthoz a földmivélségi miniszter nagydíját 1000 K. értékben Károlyi Mihály gróf tenyésztete nyerte.

Hazai kondorsertések csoportja: a Budapest székesfőváros által adományozott 1000 korona értékű nagydíjat Tisza Kálmán gr. tenyésztete nyerte. I. kandij 300 K. Wertheimstein Alfréd lovag, I. kandij 300 K. Schwarz Ferenc, II. kandij 200 K. Wenckheim Frigyes gróf, II. kandij 200 K. Wenckheim Antal gr. fiörökösei, III. kandij 100 K. Schwarz Lajos, III. kandij 100 K. Pallavicini Ede örgróf, III. kandij 90 K. Rósa József, III. kandij 100 K. Sztankoványzky János kanjainak. I. koczdij 150 K. Wertheimstein Alfréd lovag, I. koczdij 150 K. Lovassy Ferenc, II. koczdij 150 K. Tarján József és Géza koczáinak. Elismerő oklevél: Pongrácz József gr., Lamm Miksa, Gyertyánffy László dr. és Szabó Lajos tenyészteteinek.

Husfajta sertések: I. kandij 300 K. Blasesók Gyula, II. kandij 200 K. Eckstein Fülöp, III. kandij 100 K. Erdős Ottó, III. kandij 100 K. Nádasdy Tamás gr. kanjainak. I. koczdij 150 K. Eckstein Fülöp, II. koczdij 100 K. Eckstein Fülöp koczáinak.

A zsüri ítéletének bírálatát szakrovatvezetőinknek tartjuk fenn. Nagyban és egészben az a meggyőződésünk, hogy a zsüri valóban helyesen ítélte és hogy a tenyészdíjakkal valóban kiváló és arra érdemes tenyésztetek jutalmaztattak. Hogy egyesek részéről esetleg panaszok tetteek, az egy ilyen nagyszabású tenyészállatvásáron elkerülhetetlen.

Ami a kiállított tenyészanyagot illeti, az úgy mennyiségben, mint minőségben tenyészállatvásáronk intézményének hatalmas mérvű fejlődését tanúsítja.

A szimmenthali hatalmas csoportja az idén sem maradt mögötte az előző éviéknél. Széll Kálmán, Somssich Imre gróf, Bernrieder József, Esterházy Miklós Mórca gróf, özv. Jeszenszky Jánosné báróné, Döry Hugó, az Úszogi tehénzet, Elek Lipót és testvérei, Pajzs Gyula és különösen Festetics Vilmos gróf toponári tenyészete kiváló példányokkal képviselték a hazai szimmenthali tenyésztestet. Am a többi kiállított tenyészállatai is kiválóak voltak, úgy, hogy a zsürinek nagyon nehéz feladata volt az első díjak megítélésében. A bernie csoportjában Hunyady László gróf ürményi és Almásy Dénes gróf gyulavári és kétegyházi tenyészetei exelláltak. Szép állatokat hoztak fel azonban Dessewily Aurél gróf büdszentmihályi és Széchenyi Bertalan gróf felsőegyesi tenyészetei is. A hazai tájfajták csoportjában — sajnos — nem találhattuk meg a fejlődésben a kellő gyarapodást. A legkiválóbb a csoportban tagadhatatlanul Somssich Imre gróf hetesi tenyészete volt.

A borzderesek kis csoportjában Fáy György pusztamonostori tenyészete állított ki igen szép állatokat. A magyar fajta kiállítás tagadhatatlanul nagyon gyenge volt. Láttunk ottan oly gulyabeli üszöket, amelyeket csakugyan kár volt a tenyészállatvásárra felhozni.

A juhok csoportjában Károlyi Mihály gróf debrői, Károlyi Lajos gróf tótmegyeri, Lobkovitz Ferdinánd herceg winterniczi és Steiger Ottó lauteniczi tenyészetei állítottak ki. Hogy e tenyészetek mindegyike kitűnő és hogy itt a zsüri bírálatában csak az izlés dönthet, azt talán fölösleges bizonyítgatnunk. Az idén a sampiondíjat Károlyi Mihály gróf debrői tenyészeteinek ítéltek meg; az azonban, hogy ez inkább megérdemelte volna az első díjat, mint Károlyi Lajos gróf nagyon is elektorál jellegű juhászata, az a szakértők körében is fölötte vitás dolog, e kérdésben mindenestre fenntartjuk szakrovatvezetőnk bírálatát.

A fésűs gyapjasok általában remekül voltak képviselve. Mellőzzük itten a névszerinti felsorolást, mert hiszen akkor egyszerűen katalógust kellene lemásolnunk. Az mégis kétségtelen, hogy Pallavicini Sándor mindszentalgyői tenyészete, amelyet az uradalom érdemes állattenyésztési intézője: Rákos Béla egy nagyon is bizonytalan jellegű anyagból állított össze,

valamint Politzer Géza nagykorpádi tenyészetei föltétlenül megérdemelték a kitüntetést.

A sertések csoportjában egy a hazai fajta kondorszürü (mangalicza), valamint az angol hussertések (yorkshire) kiváló példányokkal voltak képviselve. Az egyes tenyészetek fölötti bírálatot itt ismét szakrovatvezetőnknek engedjük át. És csak a programmszerűség szempontjából említjük fel Pongrácz Jenő gróf baszhalomi, Lovassy Ferenc pusztalujbátori, a Kornstein testvérek nagyszalontai, Tisza Kálmán gróf eszegödi, Wertheimstein Alfréd esétheleki, Pallavicini Ede örgróf mosdosi, Rósa József törökszákosi, Wenckheim Frigyes gróf békési, Sztankoványzky János kajdaci, Wenckheim Frigyes gróf libényszentmiklósi és Wenckheim Antal fuörökösei tenyészeteit. Az angol hussertésállításra a tenyésztestek szintén remek jószágot hajtottak fel, amelynek megítélésében ismét csak szakrovatvezetőnkre hivatkozhatunk. A kiállító tenyészeteknek ugyszólván mindegyike remekelt és ez alkalommal csak a katalógus szerinti névsor felsorolásával Somssich Miklós gróf sárdi, Nádasdy Tamás gróf nádásdladányi, Erdős Ottó rádfai, Frey Károly pusztavaesi, Mesterházy Ernő dr. nagygeresdi, Blasesók Gyula kajdaci, Eckstein Fülöp bolduri tenyészeteinek felsorolására szorítkozhatunk.

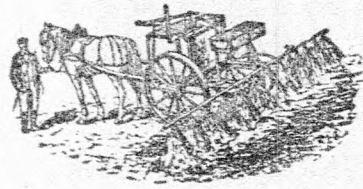
A tenyészállatvásárforgalma kielégítő volt. Meglátott ugyan, hogy a tavalyi rossz termés és az idei rossz termésű marha 404 korona, továbbá 32 drb merinó 153 korona, 139 drb fésűsgyapjas 177 kor., 54 drb fiatal angol husos 78 korona és végül 138 drb mangalicza sertés 188 korona és 38 drb yorkshire 148 kor. átlagárban. Ez átlagárak és az eladott állatok száma tanúsítja, hogy melyek nálunk a legkelendőbb állatok.

VEGYESEK.

Mal számunk tartalma:	Oldal
Az OMGE. közleményei	543
Ankét a drágaságról	549
Jelentés a szociálista mozgalmakról	553
A XXV. országos tenyészállatvásár	553
TÁREZA.	
Emlékezés Rohrer Ferenczre	544
Gazdatársadalmi mozgalmak	551
Irodalom	552
Vegyesek	554
Gaál Jenő dr. főrend. — Jelzalogúzzal foglalkozó pénzügyi intézmények mérlegei. — A gyár- iparosok és az OMGE. — Császár Jenő és a spekuláció. — Gyászrovat. — Kisvárdai kiállítás.	555
Kereskedelem, tőzsde	556
Szerkesztői üzenetek	557

Gaál Jenő dr. főrend.

Öfelsége a király Gaál Jenő dr., ny. miniszteri tanácsost, egyesületünk igazgató-választmányának tagját a főrendiház tagjává nevezte ki. Gaál Jenő dr. egyesületünknek régi agilis tagja, akinek véleménye közgazdasági kérdésekben mindig irányadó volt a közéleti üléseken; felszólalásainak nagy súlyt tulajdonítottak minden-

Önműködő —
kocsira szerelt

a vadrepce, vadmustár és más gyom kiirtására vasgálics által, valamint répa- és burgonyapermetezőt szállít

IG. HELLER, BÉCS, II., Praterstrasse 49.

Ujdonság: Új készlet mezői egerek kiirtására
szénkéneg által!

342

Kérjenek árjegyzéket
és használati utasítást.

kor a szőnyegen levő kérdésekben, a határozatok meghozatalánál, kiváltképpen vámpolitikai kérdések felmerültekor hallgatták az egyesület tagjai általános nagy figyelemmel Gaál Jenő érveléseit, aki vámügyekben a mérsékelt törekvések hívének vallotta magát: ő volt az, aki lelkesen propagálta a középeurópai vámunió elméletét a tengerentúli államok versenyével szemben. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületben a kilenczvenes években folytatott erőteljes agrárküzdelemből ő is bőven kivette a részét s exponált állása dacára a Károlyi és Desseffy grófok által inaugurált agrárirányzat hívéül vallotta magát.

Gaál Jenő dr. életrajzi adatait a következőkben közöljük.

Gaál Jenő műegyetemi tanár, közgazdasági író született Pusztá-Gerendáson 1846 szeptember 14-én. Középiskoláinak elvégzése után 1871-ben elsőbbsen Budapesten, majd a bécsi egyetemen jogot hallgatott. Jogi tanulmányainak elvégzése után 1872. évben az aradi kereskedelmi és iparkamara titkára lett s ez állásában a kamara reorganizálása körül oly jelentős sikereket ért el, hogy Arad szab. kir. város tiszteletbeli főjegyzőjévé választották meg. Ugyancsak Arad vármegye küldi fel őt az országgyűlésre is, amennyiben 1878-tól 1893-ig a pécskai kerületet képviseli a parlamentben, hol mint az akkori nemzeti párt vezérszónoka s mint a közgazdasági és pénzügyi bizottságok tevékeny tagja nagy munkálkodást fejt ki. Tevékeny részt vett minden fontosabb közgazdasági, vámügyi, ipari, kereskedelmi és pénzügyi törvényjavaslat tárgyalásában. 1893-ban mandátumát letéve a kereskedelemügyi miniszteriumba lép be s mint tanácsos az iparfejlesztési osztály főnöke, kidolgozta a kereskedelmi és iparkamarák reformjáról szóló törvényjavaslatot. 1892 óta műegyetemi magántanár volt a nemzetgazdaságtanból, mely tanszékre 1894-ben rendes tanárrá nevezett ki.

Midőn az Országos Magyar Gazdasági Egyesületben 1901. évben az ipari és kereskedelmi szakosztály szerveztetett, a szakosztály elnöki tisztjére egyhangulag választották meg Gaál Jenőt, aki ma is a szakosztály élén áll. Az OMGE. gazdátársadalmi mozgalmában, gazdakongresszusokon mint előadó, mint elnök sűrűn szerepelt.

A királyi kitüntetés fénye tehát nem pusztán Gaál Jenő dr.-t övezi most, de néhány sugárkéve jut a kitüntetésből egyesületünkre is, mint amelynek Gaál Jenő igazgató-választmányi tagja mintegy két évtized óta.

Midőn az OMGE. régi tevékeny alelnöke, Andrássy Aladár gróf elhunyt, a választmány Gaált kérte fel arra, hogy a közgyűlésen az elhunyt érdemeit méltató emlékbeszédet tartson. A Magyar Tudományos Akadémia 1896-ban választotta meg tagjának.

Gaál Jenő dr. főbb művei: A buza ára és a tengerentúli verseny. (1886.) — Szerkesztőségi tagja volt az ezredéves kiállítás alkalmára készült Magyarország közgazdasági monografiája című munkának. — Békés vármegye monografiája. — Csanád vármegye monografiája. — Az aradi kereskedelmi és iparkamara közgazdasági leírása. — A mezőgazdasági válság kérdése (melyet mint az 1885. évi nemzetközi gazdasági kongresszus előadója írt). — Újabb könyvei: Társadalmi béke a közgazdasági patriarhalizmus alapján. — Nemzetgazdaságtani jegyzetek. (1897.) — Carlyle Tamás társadalompolitikai rendszere. — Arad vármegye és Arad sz. kir. város közgazdasági, közigazgatási és közművelődési állapotának leírása. — A nemzetgazdaságtan rendszere két részben. — Irt számos közgazdasági tanulmányt és a napilapokba közgazdasági cikkeket.

Jelzálogüzlettel foglalkozó pénzügyi intézeteink mérlegei.

Most kerülnek egymásután nyilvánosságra pénzügyi intézeteink múlt évi üzleti tevékenységének mérlegei, hogy beszámoljanak az elmúlt év eredményeiről. Bennünket elsősorban a földhitel nyújtásával, jelzálogüzlettel nagyobb arányban foglalkozó intézetek beszámolóit érdekelnek, mert ezek tükröztetik vissza leghívebben az 1907. évi válságos pénzügyi helyzet nyomozható hatását a jelzálogkölcsönüzletekre, amit a földhitel megdrágulásában és erős megszorításában ugyancsak megérezett hazai gazdák közönségünk.

A pénz drágasága és a befektetésre szánt tőkék megcsappanása következtében új záloglevelek elhelyezése igen nagy nehézséggel járt, úgy, hogy minden jelzálogos intézetnek meg kellett többé-kevésbé szoritania üzleteit, anynyival inkább, mert a külföldről tömegesen visszaáramló és a belföldön piacra dobott záloglevél-czímleteknek visszavásárlása is jelentékeny összegeket kötött le.

A folyószámla és leszámítolási üzlettel foglalkozó pénzügyi intézetek mérlegében a nagyobb kamatjövdelem ellensúlyozza a pénzváltás káros hatásait, a kizárólag jelzálogüzlettel foglalkozó intézetek azonban a magas kamatlábnak csak hátrányait érezték. Kiváltképpen a Magyar Jelzáloghitelbank mérlege tesz kedvezőtlen üzleti eredményről tanúságot, amennyiben az előző évinél közel negyedfél millió koronával kisebb nyereségről számol be, minél fogva az idei osztalék csak 15 frankban volt az 1906. évi 27 frankkal szemben megállapítható. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése szerint a nyereség-minusz fő okai: A kölcsönüzlet pangása, a záloglevelek és községi hitelezők nagymértvű visszaáramlása, az ezek beváltására szükségelt összegek magas kamata és a bank tárczájában lévő czimletek árfolyamcsökkenése folytán szükségessé vált tetemes leírások okozta veszteség.

Kedvezőbb képet mutat a kisbirtokosok földhitelintézetének mérlege, mert bár a tiszta nyereség itt is kevesebb a múlt évinél, mindamellett az intézet zálogleveleinek túlnyomó részét sikerült elhelyezni és a parcellázási kötvénykölcsönök is elég kedvező eredményt adtak e súlyos hitelviszonyok dacára.

A Magyar Agrár- és Járulékbank 19 ezer K.-val több nyereséget mutat ugyan ki a tavalyinál és jelzálogkölcsönei is emelkedtek ugyan 3-3 millió K.-val, úgy, hogy a múlt évi 6%-os osztalék az idén is kifizethető, de az előző évekhez képest bizony ez a mérleg is nagyon magán viseli a múlt évi kedvezőtlen konjunktúra nyomait, amelyeket a mostani általános javulásnak sikerült majd talán — tartóssága esetén — eltüntetnie.

A gyáriparosok és az OMGE. A Gyáriparosok Országos Szövetsége vasárnap délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott, melyen napirend előtt Lukács Jenő gyáros kért szót, hogy szóval tegye az Országos Magyar Gazdasági Egyesület legutóbbi igazgató-választmányi ülésének a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége működését bíráló határozatát. Következő határozati javaslatot terjeszti elő: Azon tendenciákkal szemben, amelyekkel egy idő óta az agrárkörök az ipari és kereskedelmi jogos érdekeket és törekvéseket kisérik és amelynek hosszu sorozatában ott látjuk az OMGE.-nek a szólás-szabadság, a szabad vélemény elnyomására irányuló legutóbbi határozatát a Gyáriparosok Országos Szövetségének működésére vonatkozólag, kimondja a Gyáriparosok Országos Szövetsége, hogy az eddig tagjai megelégedésére s a közvélemény elismerésére kifejtett irányán, amelyhez alapszabályai jogot adnak, változtatni nem óhajt s bármely oldalról jövő beavatkozást, mint illetéktelent, a leghatározottabban visszautasít. Elnök felszólalása után a javaslatot nem bocsájtották határozathozatalra. Részünkről csupán néhány megjegyzést fűzünk az ismeretett felszólaláshoz. Nincs olyan ok, mely a Gyáriparosok Országos Szövetségét alapszabályszerű és közgazdasági tevékenységének útján szembeállítaná azokkal a jogosult érdekekkel és körökkel, melyeket az OMGE. képvisel. Sőt sok ok van arra, hogy ez a két társadalmi szervezet egymással harmoniában és vállvetve dolgozzék. Mégis a gyáriparosok kivándorlási tanácskozmánya a birtokpolitika kapcsán olyan módon állította be a földbirtokososztályt a kivándorlás kérdésébe, ami ebben a körben méltán kellemetlen visszatetszést és sértődést szült.

Utóbb a Szövetség politikai természetű közkérdéseket tárgyalt és így esett meg, hogy a szorosán vett hivatási körén való talcsapongás kritikai hangot váltott ki és ötletszerű felszólalásra adott okot az OMGE. választmányi ülésén is. Egyáltalán nem volt előkészítve ez a felszólalás, de bármi lett volna az előzménye, aki kritizál, annak a kritikát tünie kell s aki a szabadszólás jogát magára nézve becsüli, annak tiszteletben kell tartania azt a mások javára is. Ha a Szövetség sajnálatos módon mesterségesen igyekszik teremteni antipátiákat, ne várja el az OMGE.-től hogy ezeket erőszakkal leszerelje. Legtöbb értelmű valója van ebből a Szövetség különben kiváló igazgatójának.

Császár Jenő és a spekuláció. Múlt számban az „Egyről-másról” szóló cikkünkben megemlékeztünk Császár Jenő tőzsde-tanácsos urnak a tőzsdei spekulációra vonatkozó nyilatkozatáról. Mint most utólag értesülünk, a lapok nem híven adták vissza a nyilatkozatot, mert Császár ur nem azt mondotta, hogy a spekuláció erkölcselen s nem ítélte el azt, hanem az erkölcselen jelszót az agrárpolitikára alkalmazta, mely lehetővé teszi a védvámokkal, hogy a tőzsdei spekuláció felhajtja az árakat. Ezt midőn helyreigazítottuk, egyúttal a nyilatkozatot leszögezzük, mert mindenestre érdekes beismerés egy tőzsdetanácsos és nagymalms részéről, hogy a tőzsdei spekuláció mégis képes az árakat befolyásolni — most, hogy szük a termés — természetesen főleg emelkedő irányban, de a malmok üzemredukciója révén lefelé is, mint azt a mostani egyébként meg nem magyarázható áresés bizonyítja.

Gyászrovat. Thorrer Tamás halála. Károlyi László gróf uradalmának tisztikara mélyen lesújtva jelenti, hogy Thorrer Tamás magántitkár folyó évi márczius hó 5-ik napján délután 3 órakor, életének 43-ik évében, rövid szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után csendesesen elhunyt. A boldogult földi maradványait márczius 7-én a főtí községi temetőben helyezték örök nyugalomra. Thorrer Tamás megboldogult Károlyi Sándor grófnak is hosszas ideig titkárja és bizalmas embere volt.

Kisvárdai kiállítás. A Kisvárdavidéki Gazdakör 25 éves fennállásának, valamint a X-ik magyar tenyészbikakiállítás és vásár megünneplése alkalmából Kisvárdán, a vasutállomással szemben levő gazdasági majorban folyó évi márczius hó 21-től 25-ig nagyobb szabású mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi, gép- és minden állatnemre kiterjedő jubiláris kiállítást rendez. A nagyméltóságú földművelésügyi, valamint a kereskedelemügyi miniszter urak is méltatva a Kisvárdavidéki Gazdakör 25 éves tevékeny működését, többféle kedvezmény és engedmény megadásával, nemkülönbön anyagi támogatással is hozzájárultak a kiállítás rendezéséhez és hozzávéve ugy Szabolcs, mint a szomszédos vármegyék élénk érdeklődését, a gazdakör a legnagyobb reményekkel néz a siker elé; Szabolcs vármegye, valamint Kisvárdai város is nagyobb anyagi támogatással járult a kiállításhoz. A következő bejelentések történtek: Nagytenyésztők részéről 165 magyar bika, 94 magyar tehén és üsző, 10 drb. hizott ökör, 47 drb. nyugati szarvasmarha, 84 drb. sertés, 120 drb. juh, 14 tenyésztőtől baromfi. A kisgazdák a népies tenyészetben 210 drb. magyar szarvasmarha és 68 drb. lóval vesznek részt. Képviselve lesz 11 gép- és ipari gyár, 15 kisvárdai nagykereskedő, 90 kisvárdai és vidéki iparos, Felsőszabolcsi tiszai ármentesítő társulat, állami iskola, községi iskolák, többféle háziipar, nemkülönbön be lesznek mutatva a gazdakör tagjaitól a mezőgazdasági borászat, szőlészet és kertészeti termékek. A kiállítás tartamára lakásról, ha idejében történik a bejelentés, a Kisvárdavidéki Gazdakör titkári hivatala gondoskodik.

Ki akar kölcsönt? Aki birtokára jelzálogkölcsönt akar fölvenni, forduljon bizalommal a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez, Budapest, V., Géza-utca 2. szám (saját ház). Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főcélja azonban, hogy a közép- és kisbirtokosokon segítsen, ezért kölcsönöket már 300 K.-tól kezdve ad. Aki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó törlesztéses kölcsönével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden a kölcsön körüli teendőket ellát. Kölcsönök a földbirtok fele értékéig engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben bármikor visszafizetheti. Parcellázásoknál az intézet minden tekintetben segítkezik. Az intézet egyszerű levélre bárkinek szívesen ad felvilágosítást.

Felhívjuk olvasóink szíves figyelmét *Wolf Testvéreknek* lapunk mai számában közzétett árverési hirdetményére.

NYILTTÉR.*)

A Bőr- és Lithion-tartalómú, természetes és vasmentes

Salvator-forrás

Kitűnő sikerrel használtatik vesebajnádi, a húgyhólyag bántalmáinál és kőszívénél, a cukorbetegségnél, az emésztési és légzési szervek hurutjainál.

Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a Szinye-Lipóczy Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudófrakpart 8.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Változókéony időjárásban van részünk, szép meleg napok váltják fel egymást, szeles, csapadékos idővel. A vetési munkálatok, amennyiben az esőzések nem hátráltatják, teljes mértékben folyamatban vannak. Mindinkább kezd kialakulni a helyzet, amidőn helyes képet lehet alkotni a vetések áttelelését illetőleg, melyre vonatkozólag a külföldről elég jó hírek érkeznek. Szemben a tavalyi állapottal, amidőn ilyenkor már nyilvánvalóvá vált és napról-napra jöttek a panaszkok Németországból,

*) E rovat alatt közölttekért nem vállal a szerkesztőség felelősséget.

Déloroszországból, a Balkán vidéki államokból, Észak-amerikából a rossz áttelelést illetőleg.

Ami az üzleti viszonyokat illeti, a szilárd hangulat folytatódott. Impulzust erre a külföldi piacok szilárd jelentései és különösen az amerikai tőzsdék magasabb árfolyamai szolgáltattak. A készletek jelentékenyen apadtak, a kínálat csökkent s mindezen körülmények hatással voltak a kontinentális piacok szilárd árjegyzéseire. A kontinentális piacokon az idő előrehaladottságával lépést tartanak a szorgos munkálatok, amelyek a munkaerőket teljesen abszorbeálják, úgy, hogy előreláthatólag a szállításoknak némi késedelmezése várható.

A fogyasztásnak ehhez képest gondoskodni kell idejében szükségletének fedezéséről. Ezzel kapcsolatban javultak némiképpen a lisztelhelyezési viszonyok is. Ami a külföldi piacokat illeti, Angliában szilárd volt az irányzat, a német piacok a tengerentúli árjegyzések szerint igazodtak és az irányzat szintén szilárd volt. Oroszországban az export növekedett; ami a magyar és az osztrák piacokat illeti, kevés árú jön piacra, a hozatalok csekélyek s ami eladásra kínálják, a malmok szívesen vásárolják.

Napijelentés a gabonatőzsdéről.

1908 márczius 10.

Néhány napi visszaesés után ma tudatára ébredvén a mutatózó áruhiánynak, a gőzmalmok élénken vásároltak és nem válogatva a minőségekben, 30-40 fillérral jobb árakat fizettek. Legmagasabb jegyzés 25 korona, mely tiszavidéki 79 kilós buzára vonatkozott.

Rozs szinte drágult és 21 koronáig jegyeztük a főváros paritásában. Nyírségi, tiszavidéki tételekért viszonylag 30-40 fillérral több érhető el.

Árpa jobb minőségűek forgalom nélkül, etető árú 15-20-15-30 K. mellett talál elhelyezésre.

Tengeriben állandó vevőkörrel találkoznak, árak változatlanok, Budapest távolában 13-30 K. a napiár. Tiszavidéken 12-20-12-30 K.

Zab, kínálat hiányában valamivel kedvezőbb hangulat, árak alig változtak.

Bladatott:

Buza, Tiszavidéki: 300 mm. 77 k. 24 K. 60 f., 300 mm. 77 k. 24 K. 60 f., 200 mm. 77 k. 24 K. 30 f., 100 mm. 77 k. 24 K. 25 f., 100 mm. 76 k. 24 K. — f.

Pestvidéki: 300 mm. 77 k. 24 K. 20 f., 200 mm. 76 k. 23 K. 90 f., 500 mm. 76 k. 24 K. 20 f., 100 mm. 76 k. 23 K. 45 f., 100 mm. 74-5 k. 22 K. 80 f.

Fejérmegyei: 250 mm. 79-3 k. 24 K. 60 f., 150 mm. 77 k. 24 K. 60 f.

Báskai: 100 mm. 76 k. 23 K. 60 f., 200 mm. 75 k. 24 K. 15 f.

Raktár: 2290 mm. 76 k. 24 K. 50 f.

Rozs: 257 mm. 21 K. — f.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza 1908 áprilisra	24 18 K.
" 1908 októberre	19 74 "
Rozs 1908 áprilisra	21 50 "
" 1908 októberre	17 46 "
Zab 1908 áprilisra	15 70 "
Tengeri 1908 májusra	13 32 "

Budapesti takarmányvásár. (IX. kertlet, Mester-utca, 1908. márczius hó 10-én. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekben 154 szekér réti széna, 33 szekér muhar, 21 szekér zsupszalma, 15 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 10 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, — zabosbüköny, köles stb.), 300 zsák szécska.

A forgalom élénk.

Árak fillérekben q.-ként a következők: réti széna 600-820, muhar 800-860, zsupszalma 560-640, alomszalma 500-520, takarmányszalma —, — kéve tengeriszár —, —, egyéb takarmány 500-530, zabosbüköny 740-800, lóhere —, —, zöld luczerna —, —, köles —, —, sarju 640-660, szalmaszecska 580-600. Összes kocsiszám 233. Összes súly 283,200 kg.

Gazdasági áruszükségleti czikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete áruosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Chilivalétrum. Hamburgból jelentik, hogy a felhalmozott készlet — bár ok nélkül — az árakat egy kissé lenyomta. A jegyzések a következők:

	Márka
1908 márczius	10.77 ^{1/2}
április 1-15-ig	10.77 ^{1/2}
április	10.70
május 1-15-ig	10.50
május	10.15

Szeszüzlet.

A szeszüzletben a forgalom ismét gyébrebb volt és nagyobb kínálat folytán a szeszárak olcsóbban zárlanak főleg azonnali szállításra.

Elkelt finomított szesz adózva 163 K., adózatlanul 64 K.

Élesztőszesz adózva 161-50 K., adózatlanul 62-50 K. nagyban azonnali és márcziusi szállításra.

Denaturált szesz nagyban hordóval együtt 54-54-50 K. kelt el.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyerszesz 57 K. volt ajánlva gyébrebb vételkedv mellett.

Az irányzat Bécsben is lanyha. Kontingens nyerszeszért 56-80 K. esett.

Budapecsten a kontingens nyerszesz ára 59-80 K.

Budapesti jegyzés

	nagyban	koronákban
Kontingens nyerszesz	59-60	60-
Finomított szesz adózva	163	163-50
" adózatlan	64	64-50
Élesztőszesz adózva	161-50	62-
" adózatlan	62-50	63-
Nyerszesz adózva	161	61-50
Denaturált szesz	54	55-

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Nemzetközi gabonapiac 1908 márczius 7-től 1908 márcz. 11-ig.

	Kelet	Határidő									Határidő	Határidős árak					
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres		Odasza	Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
Buza	10	24 20	19 32	25 70	24 10	26 5	21 41	18 82	18 10	16 45	20 91	Április	8 83	9 11 ³	24 6 ¹	21 52	17 70
	6	24 80	19 32	28 20	24 10	16 25	21 66	19 40	18 24	16 45	20 91	Május	19 64 ⁴	18 75	24 76 ³	21 51 ^{1a}	16 66 ³
Rozs	10	21 —	—	22 10	22 —	23 30	15 84	—	—	—	18 0	Április	21 34	—	23 66	16 02	—
	6	21 20	—	22 60	22 —	13 30	16 26	—	—	—	18 20	Május	17 26 ⁴	—	23 22 ³	16 40	—
Zab	10	16 60	—	17 40	16 40	21 83	—	—	—	—	—	Márcz.	17 26 ⁴	—	24 30	16 26 ^{1a}	—
	6	16 60	—	17 80	18 40	21 83	—	—	—	—	—	Április	21 26	—	24 30 ³	16 40	—
Tengeri	10	13 65	15 33	14 90	16 60	19 42	—	14 30 ¹	—	—	—	Április	15 68	—	19 40	—	—
	6	13 40	15 33	15 —	16 60	19 42	—	14 30 ¹	12 50	—	—	Május	—	—	19 72 ³	—	—
Árpa	10	15 20	—	19 —	18 50	25 96	—	—	—	—	—	Márcz.	—	—	19 72	—	—
	6	15 20	—	18 20	18 50	25 96	—	—	—	—	—	Április	15 80	—	20 04 ³	—	—

Jegyzet: *) márcz. 1) máj. 1a május-aug. 2) június. 3) július. 4) október.

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. Az elmúlt hét elején a búzapiacra uralkodott szilárd iránzat a lisztüzletben is érezhetővé vált és meglehetősen mennyiség adatot el, sőt Csehország is vásárolt. A hét vége felé azonban a visszamenő buzaárakra való tekintettel a lisztüzlet is gyöngült, miután a vevők az emelkedő árrakkal nem tudták megbarátkozni. A fogyasztók még mindig elegendő készlet felett rendelkeznek, miért is a vásárlásokban tartózkodik.

Rendelkezők e héten elég kedvezően érkeztek és a heti lisztforgalom 103,494 q. volt.

A fővárosi malmok átlagos buzaliszt jegyzései 100 kg.-ként Budapesten, elegysúly tisztasulyként, zsákostul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	34	33	32	32	32	32	31	29
		7 1/2	7 3/4	8				
		27	24	15	20			

Rozslisztárak:

Szám:	O.	O/I.	L.	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K:	31	20	30	29	28	27	25

A korpa-üzlet a hét elején szilárd és a hét végével lanya lefolyású volt. Németország jelenleg csupán ősi korpa iránt érdeklődik.

Heti korpaforgalom 24,385 q. volt.

Az abraktakarmánycikk árak a következők voltak Budapesten zsákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Finom korpa prompt szállításra	12:40-12:30
Goromba	12:30-12:50
Finom korpa 1903. márcz.-május száll.	12:40-12:30
Goromba	12:6-12:50
Finom korpa 1908. szept.-decz. száll.	10:90-10:80
Goromba	11-10:90
Rozskorpa	12:80-12:70
Árpadara és árpaderce	13:80-13:60
Malomkonkoly	13-12:90
Budapesti gyári repcefogácsa	14:20-14:10
Derby melasse ab Hatvan v. Pozsony	11:40-11:30
Szárított moslék zsák nélkül	14-13:90
Malátacsira	13:20-13-
Szárított répaszelet,	ab állomás 13:40-13:30
Szöplé 48-50% cukortart. hordó nélkül	
ab cukorgyár	10:60-10:50

Élelmiszerek nagybani árai a központi vásáresarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908. március 10-én.

A vaj szokatlan élnéksége még mindig tart. Bár Németország jegyzései megcsappantak, a gyenge hozatalok s a fokozott fogyasztás folytán jelenlegi árak kivételesen magasak. Úgy tea-, mint fűz- (köpült) vaj beküldését ajánljuk. Tejes bányák (leélve, hórben) keresettek. Burgonya lanya. Bab iránt nincs érdeklődés. Tojásaraink a helyi kereslet folytán csekély javulást mutatnak, a külföld azonban eddigi rezervált magatartását el nem hagyta és alig nyújt alkalmat az export intenzív felkarolására.

Mai árak:

Husnemék: vidéki marhahús hátulja 1:20-1:44 K., eleje 1:--1:16 K., vidéki borjú bőrben, hosszan méve, sulylevonás nélkül 0:90-1:20 K., helybeli borjúhús 1:30-1:40 K., sertéshús szalonnával 1:22-1:24 K., lehozott sertés 1:20-1:26 K., szalonna friss 1:24-1:30 K., szalonna sózott 1:12-1:16 K., szalonna füstölt 1:40-1:60 K., olvasztani való 1:20-1:24 K., háj 1:30-1:40 K., sertésszár 1:40-1:44 K. kg.-ként. Füstölt hús (vidéki) kg.-ja 1:20-1:60 K., hazai sonka 1:80-2-- K., szalámi magyar 3--3:60 K., szalámi nyári 1:2--1:60 K., bányai párja -- K.-ig.

Vad: 5z 0--0-- K., szarvas 0--0-- K., vaddisznó 1:10-1:20 K. kg.-ként egészben, nyul nagy 0--0-- K., nyul sülő 0--0-- K., fogoly 0--0-- K., fácán 0--0-- K., erdei szalonna -- K., dámvad 0--0-- K. kg.-ként. Fenyvesmadár kötege 1--1:20 K. Baromifélék: élő rántani való csirke 2:40-3-- K., süni való 3:60-4-- K., liba fiatal 0--0-- K., kacsa sovány 4--5-- K., kacsa hizott 9--10-- K., lud hizott 12--18-- K., tyúk 4--4:40 K., pulyka 0--0-- K., 6is sovány liba -- K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1:60-1:70 K., hizott rucza 1:60-1:70 K., hizott pulyka 1:20-1:80 K., levestyúk 1:40-1:60 K., pulyka sovány 0--0-- K. kg.-ként. Poulard 1:80-2:20 K., gyöngytyúk -- K. darabonként.

Tejtermékek: tevaj (centrifugált) I. 2:70-2:90 K., II. 2:40-2:60 K., főzövaj (köpült) 1:80-2-- K., tehéntúró 30-32 fill. kg.-ként. Valódi erdélyi juhtúrót és munkástúrót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldsgéfélek: burgonya (vagonárú) sárga 5:20-8-- K., róza 5:40-8-- K., fehér 3:80-4:80 K., kifli 8--10-- K., sárgarépa 7:50-8 K., petrezselyem 14-18 K., vöröshagyma makói 13--14-- K., vöröshagyma közönséges hazai 8--8-- K., fokhagyma 36-40 K., káposzta 3:60-4-- K. 100 kg.-ként. Kalarábé 0--

0-- K., 100 db spárga solo 0--0-- K., közép 0--0-- K., levesspárga 0--0-- K. kg.-ként. Zöldbab, hüvelyes 0--0-- K., kifejtett 0--0-- K., zöldborsó, hüvelyes 0--0-- K., kifejtett 0--0-- K., paradicsom 0--0-- K. 100 K. kg.-ként. Uborka salátának való 0--0-- K., ecsetbe 0--0-- K., savanyítani 0--0-- K. 100 db-ként.

Gyümölcsfélék: cseresznye és meggy 0--0-- K., sárgadinnye 0--0-- K. kg.-ként. Alma: elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathan, Törökbalint, batul stb.) 0--0-- K., másodrendű 40-60, harmadrendű apró áru 24-30 K., körte elsőrendű 1:20-2:40, másodrendű 60-80 K. q.-ként. Dió I. 40-60, II. 30-40 K. 100 kg.-ként. Szőlő 1:60-2:40 K., finom 0--0-- K., chasselas 0--0-- K., szagos 0--0-- K. kilója.

Vegyesárúk: Bor és szesz italokat minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Méz -- 100 fill. kg.-ként. (A szövetkezeti -- mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője -- minden mézértékesítési ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcsiz -- fillér kg.-ként. Gomba szárított 0--0-- K., szappan -- fill., lenese (erdélyi) -- K., bab apró -- K., nagyszemű -- K., lenese -- K. 100 kg.-ként. Tojás: bácskai 71-72 K., erdélyi apróbb áru -- K. eredeti ládánként (1440 db).

Hideghus-vásár az Orczi-uti élelmi piacon 1908. év március hó 10. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 27 árus 57 drb sertést, 1 árus 7 drb sülőt, 2400 kg. friss húst, 700 kg. füstölt húst, 900 kg. szalonnát, 600 kg. hajat.

Videkről és pedig -- drb sertést. Forgalom közepes. Árak a következők: Friss sertéshús 1 kg. 128-176, sülőhús 1 kg. 152-180, füstölt sertéshús 1 kg. 144-176, szalonna zsirnak 1 kg. 123-140, füstölt szalonna 1 kg. 152-176, háj 1 kg. 133-173, disznózsír 1 kg. 152-152, kocsonyahús 80-100, füstölt sonka 1 kg. 200-200 fillérig.

Hideghus-vásár a Garai-ter élelmi piacon 1908. év március hó 10. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 66 árus 20 drb sertést, -- árus 30 drb sülőt, 1500 kg. friss húst, 800 kg. füstölt húst, 700 kg. szalonnát, 400 kg. hajat.

Videkről és pedig összesen 242 drb sertést, 0 sülőt. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshús 1 kg. 132-144, 1 q 114-120 K., sülőhús 1 kg. 152-160, füstölt sertéshús 1 kg. 160-180, szalonna zsirnak 1 kg. 124-132, füstölt szalonna 1 kg. 160-180, háj 1 kg. 138-144, disznózsír 1 kg. 152-158, kocsonyahús 1 kg. 72-90, füstölt sonka 1 kg. 180-220 fillérig.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1908 március hó 9.

Felhajtás összege:		Minőség szerint:	
Hizott marhában fel-	drb	Hizott marha	drb
hajtás	3476	Legelőmarha (Wiedev.)	--
Csontozni való marhá-		Csontozni való	475
ban felhajtás	475	Összesen	3951
Összesen	3951		
Eladatlan maradt	97		
Származási hely szerint:		Nem szerint:	
Magyarországi	2183	Ökör	2831
Galicz s. bukovinai	611	Bika	564
Osztrák tartomá-		Tehén	541
nyokból	1132	Bivaly	15
Összesen	3951		

Árak (100 kilogrammonként élő súlyban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I.	II.	III.
	rendű	rendű	rendű
Magyar hizott ökör	78-82	64-76	50-62
Galiczai hizott ökör	82-87-89	72-80	68-70
Tarka hizott ökör	85-93-94-100	76-83	66-74
Bikák	52-66-68-72		
Hizott tehén	52-72		
Legelőmarha			
Kisgazd. hizó ökör	52-62		

Iránzat: lanya, prima ökör 1-2 kor.-val, közép-minőségű marha 2 koronával olcsóbb. Bika és csontos marha 1-2 koronával olcsóbb.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizlaló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 40% levonással vevő javára értendő.)

Öreg nehéz	(páronként 400 kg. felül)	fillérig
Öreg közép	300-400	"
Fiatal nehéz	320 kg. felüli suly	120-124 "
" közép	250-300 kg.	120-124 "
" könnyű	250 kg.-ig	120-124 "
" "	251-320 kg.-ig	"

Szerbiai nehéz " 260 kg. felüli fillérig
" közép " 240-260 kg. " "
" könnyű " 240 kg. terjedő sulyban " "
Iránzat: szilárd.

Szerkesztői üzenetek.

B. S. Azon kérdésére, hogy az argentinai, illetőleg általában a tengerentuli búzabehozatal elvámolás szempontjából kellő ellenőrzés alatt áll-e és nem fordulhat-e elő a szerb marhacsempészethez hasonló eset, a következőket válaszolhatjuk:

Az argentinai és általában a tengerentuli buza csakis hajókon érkezik és pedig oly nagyobb testű szállító hajókon, amelyek Magyarország vagy Ausztria tengerpartjának bármely részén ki nem köthetnek, még ha akarnának sem, mivel az ilyen nagyobb testű hajók kikötéséhez külön erre a célra épített dokkok szükségesek. Tehát az argentinai búzával megrakott hajók csakis kikötőhelyeken köthetnek ki. Minden hajó a kikötőbe való megérkezése után hivatalosan bejelentetik a tengerészeti hatóságnál és ezzel kapcsolatban a vámhatóságnál is, ahol a hivatalos okmányok és hivatalos szemle útján állapítják meg az illető hajó rakományát, annak mennyiségét stb. A kikötőbe érkezett hajók általában oly szigorú ellenőrzés alatt állanak, hogy mindenté oly törekvés, amely bármiféle visszaélésre irányulna, kizártnak tekinthető. Az argentinai buza becsempészésénél nem is forognak fenn azok a csempészetre kedvező körülmények, amelyek a szerb marhacsempészetenél megvoltak. Szerbia közvetlen szomszéd állam, amely határának bármely pontján megtörténhetett a csempészet, csak a kellő pillanatot kellett kihasználni. Ha pedig a partoktól távolabb, nyílt tengeren vetne horgonyt a hajó, hogy onnan bárkák segítségével szállítsa a szárazföldre ellenőrzellen helyeken a búzát, ez a tengerészeti hatóság napokat vesz igénybe, azonkívül pedig a nyílt tengeren igen szembetűnő egy hajó hosszabb vesztelése, amelynek oka után ugyancsak érdeklődne a tengerészeti hatóság.

B. B. *Czibakháza.* A soványan beállított hizókörrrel 3-4 hétig több fehérjét tanácsos ugyan etetni, mint amennyi a tengeriben van, de ha a korpa ára majdnem akkora, mint a tengeri, nagy hibát követne el, ha korpát venne, mert a tengerinek másfélszerrel is nagyobb a tápértéke, mint a korpáé.

L. N. urnak. A gazdasági cseléd gyógykezelési költségeit illető kérdésére felvilágosítunk a következő: A fő és egyedüli cél az, hogy a beteg cseléd a szükséges gyógyításban és a gyógyszerekben részesüljön és így, ha a gyógyszereket ismételni kell, azokat ismételtén el is kell hozatni. A 28. §. világosan mondja, hogy az ezzel járó szükséges fuvar is a gazda tartozik adni és hogy az orvoszerek költségét 45 napig tartozik fedezni. Ebben az ismétlés világosan benne van. Nem lehet tehát azt állítani, hogy e felől intézkedés a törvényzikkben sehol sem található.

Meinl Gyula
Budapest,
II. Kossuth Lajos utca 1.

**Kávé behozatal
tea behozatal
kakaó és csokoládé.**

Posta-küldemények Magyar,
ország minden helységébe.
Kérjen árjegyzéket ingyen és
bérmentve.

TAKARMÁNYRÉPAMAGOK
ÚJ IRÁNYELVEK SZERINT TENYÉSZTVE.
WOHANKA-FÉLE JAVÍTOTT

ECKENDORFI, MAMMUTH, OBERNDORFI
 TENYÉSZTÉSE VEGETÁCIÓS ALAPJÁN.
 NAGY TÁPANYAG-TARTALOM és TÖMEGTERMELÉS
 SZAVATOLÁS MELLETT

WOHANKA és TÁRSAS BUDAPEST
 V. VÁCI-KÖRÜT 76.
HELLER MŰR BPEST

Sertéseladások és vételek legjobban és legpontosabban szak-
 zóitottnak sovány egy hizott állapotban

URL REZSŐ
 sertésbizomány nál Buda-
 pest, VIII., Bérkocsai-u. 12.
 Telefon: 97-05 Interurbán.
 Felvilágosításul kés-
 séggel szolgál.

Árverési hirdetmény.

Birtokeladás következtében számos kiállításon **első**
 díjjal kitüntetett és az országos törzskönyv-
 ben felvett, 129 darabból álló

telivér szimmentháli tehenészetünket

folyó hó 25-én és 65 darabból álló

≡ **angol félvér ménesünket** ≡

folyó hó 26-án reggel 9 órakor Várpalota-
 tán, (M. A. V. állomás) önkéntes árverés útján eladjuk.

Az eladásra kerülő állomány a következő:

49 tehén, 29 db részben felfolytatott 1-3
 éves üsző, 24 db $\frac{3}{4}$ -1 $\frac{1}{2}$ éves bika, 27 db
 választott és szopós borju, továbbá 31 db
 anyakancza részben csikóval és kocsiló,
 16 db 2 éves csikó (közte 3 mén), 28 db
 1 éves csikó.

Kívánatra felvilágosítással
 készséggel szolgálunk

Wolf Testvérek, Várpalota.

422

Eredeti Kirsche-féle

„IDEAL” takarmányrépamag

a Deutsche Landwirthschaftliche Gesellschaft által
 rendezett takarmányrépa-termesztési versenyen „ezüst érem”-mel
 lett kitüntetve. Előnyei:

legnagyobb termés hozam,
legmagasabb tápérték-tartalom,
nagy tartósság, legkönnyebb kiszedés.

Vegyi vizsgálat cukor- és szárazanyag-tartalomra saját laboratóriumában

1905—14,000
 1906—18,000, elit **anyaréparól.**
 1907—24,000

Vezérképviselőség és főraktár Magyarország és térsországi részére:
DUKES és HERZOG Galgóc és Budapest,
 Váci-körút 74.

Megrendelhető még: **Mühle Vilmos, Temesvár.**
Kontsek Géza, Debreczen.

≡ **Eladó 870 katasztrális hold birtok** ≡

a tolnamegyei Pusztá-Csámpán, Paks mellett. Ügynö-
 kők kizárva. Czim: Graepel Hugó, Budapest. 420

Kitünő nyári legelő

Borsod megye északi részén
 3—400 drb szarvasmarhára
 kiadó. Ertekezhetni délután
 4—5 óra között a tulajdonos

dr. Bácskai-val

Budapest, V., Alkotmány-utca 18.

Bognár-munka nagy raktár!

Minden fajta gazdasági szerszámot, teljes sze-
 keret, mint egyes szerszámrészeket, kiváló min-
 táju bácskai divat szerint szépen 1-a fából kidolgozott
 jármokat mindenkor, minden mennyiségben **olcsó**
 árak mellett szállítunk, jármaink használata az igavonó
 jószágot nem töri fel. — Olcsó eladásra ajánlunk
 1 Szücs Ödön-féle 17 soros „Kincsem” új sorvető-
 gépet, 1 D6M jelű mély szántásra vasekét és 1 csöves
 kukoriczamorzsolót teljes felszereléssel. 419

Gavanszki Testvérek és Alexievits
 gőzfűrész és hengermalom, **Bács-Szent-Tamás.**

Tenyészbika-vásár.

A Vasmegyei Gazdasági Egyesület f. évi április
 hó 1-én és 2-án Szombathelyen tenyészbika-
 vásárt tart, mely alkalommal eladásra kerül

100—120 darab részben tisztavérű, részben
 félvér szimmentháli fajta tenyészbika.

A vásárban minden megszorítás nélkül bárki részt
 vehet.

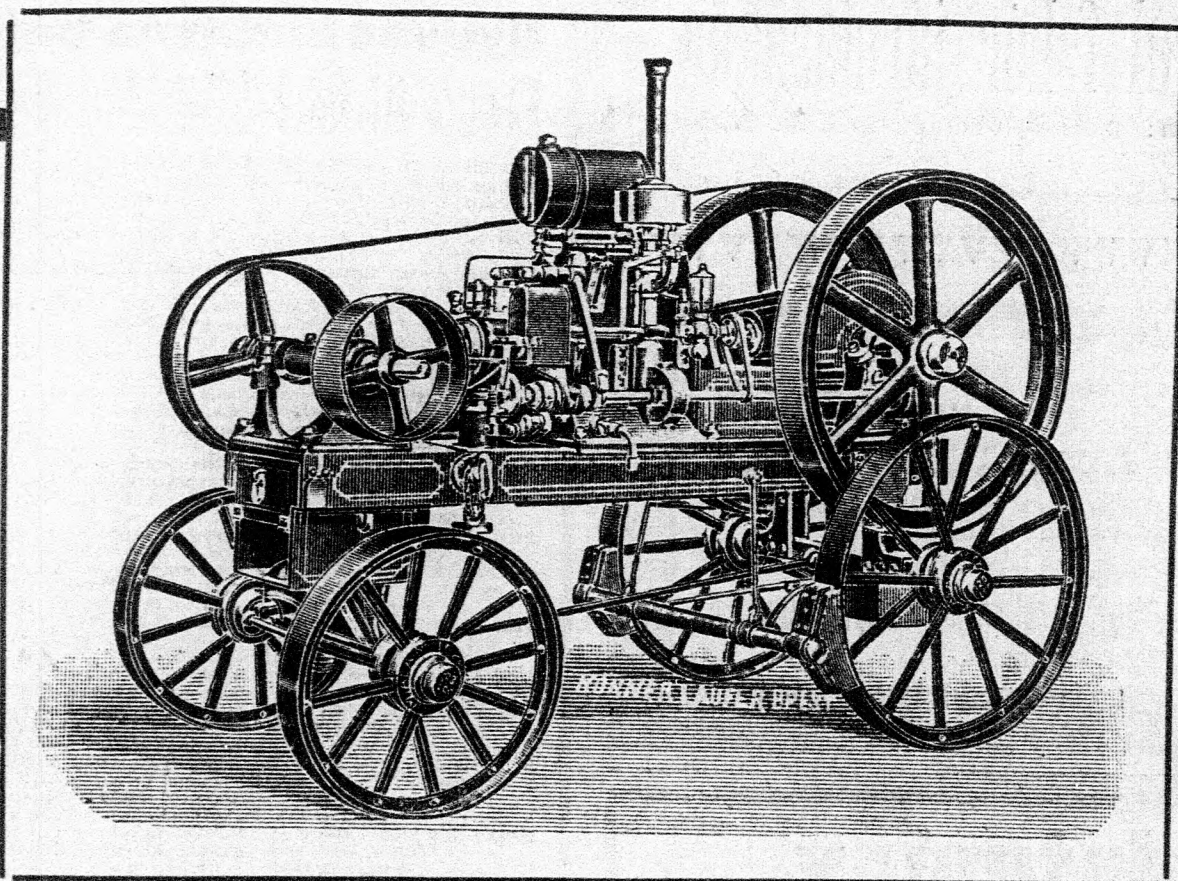
Szombathely, 1908 márczius hó.

416

A Vasmegyei Gazd. Egyesület elnöksége.

Legujabb szab. rendszerű
BENZIN-MOTOROK

mezőgazdasági és ipari célokra egyaránt alkalmasak.

Olcsó, biztos, állandó üzem.

Gőzcséplőkészletek, utimozdonvok, arató-
gépek teljes malomberendezések stb. stb.

A M. kir. államvasutak gépgyárának
vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körut 32.

Mindennemű

OLAJPOGÁCSÁK

valamint répaszelet, korpá s egyéb erőta-
karmányok legolcsóbb árakon kaphatók

Mezőgazdasági Áruhitelbanknál
Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.

Gróf Zichy Aladár ur öngym. sárszentmiklósi gazdaságá-
ban, Sárbogárd vasútállomás, **eladó**

33 drb fiatal fehér jármosökör

igen jó kondícióban; azonnali vétel esetén is az ökrök
maradhatnak márczius végéig. Kérdések vagy kocsi miatt
uradalmi intézőség, posta Sár-Szent-Miklós tessék fordulni.

408

HIRDETMÉNY.

Eladásra kerül nagy mennyiségben első osztályu **sima és gyökeres Riparia Portalis, Vitis Solonis és Rupestris Monticola alanyvessző** Továbbá ily alanyokon készült első osztályu **gyökeres fásoltvány** a legkitűnőbb csemege- és borfajokban; ugyszintén **sima és gyökeres hazai szőlővessző.**
Fajtisztasáért kezességet vállalunk.

Badacsony - szentgyörgyhegyi szőlőoltványtelep, Tapolca,
Zala megye. 228

Hirdetmény.

Ugocsa megyében, Mátfalva község határán Mátfalva s állam-
uttól 15, vasútállomástól 30 perc távolságra fekvő, kitűnő sik
területű szántóföld s kevés rét, minden veteményre alkalmas, nem
elsóvínyított, árvízmentes, 135 1/2 holdat tevő (1200 □-öles) tagos
tanyai birtok, 36 hold jó őszebuzza vetéssel, 15 hold löheréssel
előnyös fizetési feltételek mellett szabad kézből **eladó.** Értekezhetni
Fehér Mihály tulajdonossal, lakik Tisza-Ujhely, (Ugocsa m.). 391

Fajtiszta, vetnivaló burgonya

Haas Ignác kemecsei és görög szállási gazdaságaiban
vetési célokra következő fajtiszta burgonyafajok rendelhetők:

Hortensia, Imperator mm.-ként	6 K.
Up to Date, Nansen, Hatzfeld herezegző mm.-ként	7 K.
„Nilson“ kivál. jó étkezési burgonya mm.-ként	8 K.
St. Wenzel, sárga husu mm.-ként	10 K.

ab Kemecse vagy Görög szállási állomás. Zsákok önköltségen
számíthatnak. Wagonrakományok vételénél külön egyezség
szerinti mérsékelt árak.

Rendelések: **HAAS IGNÁCZ, Nyiregyháza**
címre intézendők. 360

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatául tűzi ki a belterjesebb és az eddigénél hasznosabb **gazdálkodás előmozdítását** a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okszerű gazdasági berendezés alapjait **üzemtervet.** Elvállalja a **gazdaságok állandó felügyeletét** és ezek **üzemének ellenőrzését.** Tanácsot ad a gazdasági számviteli **könyvek berendezésénél,** vezetésénél és azok lezárásánál. **Elvállalja a gazdaság számvitelének felülvizsgálását** vagy állandó **ellenőrzését.** Kivégzi a gazdaság számadatainak elkönyvelesét, időszaki jelentések alapján. Évi zárlatokat és jövedelmezőségi számításokat elkészít. **Tanácsot ad birtokbérbeadásnál,** valamint **mezőgazdasági pénz- és hitelügyi kérdésekben.** Gazdasági ügyekben jogi tanácsokkal **szolgál és vitás ügyekben a választott szakbírósi tisztelet** elvállalja. Birtok és mindennemű mezőgazdasági **értékbecsléseket** végeztet. A bejelentett **eladó és bérbeadó birtokokat törzkönyvileg nyilvántartja.**
Gazdatisztek és egyéb **képzettebb gazd. személyzetet** **eresztek nyilvántart.**

Adóügyekben szakvéleményeket ad, az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivetését és tulfizetés esetén az összeg visszatérítését kieszakozli. Adóelengedések ügyében utbaigazítással szolgál.

Nyilvántartásra bejelentetett:

Eladó birtok:

200 m. hold Zalában, a Balaton partján, emeletes 14 szobás kastélyval, árnyas kerttel, gyönyörű kilátással. Kitűnő utak, vasútállomás 10 perc. Fürdőtelepnek igen alkalmas. 1198

543 m. hold Zalában, vasútállomás a birtokon szeszgyárral, léglvétel, csementagyártással, iparvágány s mérleggel, 1598

197 m. hold pilliscsabai vonalon, fővárostól 39 km.-re, 4 község között, orvos, gyógytár Nyerges-
ujfalu, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csűrökkel magtárakkal,
2 nagy pinczével, 5 szobás lakás üveges, zárt verandával. 455

200 m. hold sik fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő g.
épületekkel. 3849

370 m. hold Sáros m. gyében, melyből 310 hold erdő, ur lakással és 5 hold diszkerrel,
kőves ut mentén. 3743

100 kat. hold körülí I. o. bácskai föld, 15 percnnyire a vasútállomástól, jó utakkal, a Ferenz-
csatornától 8 percnnyire, urlak és gyümölcsös. 3851

500 m. hold Szatmár megyében, vasútállomástól 2 km.-re, kényelmes urlakakkal. 4129

1015 kat. hold Torontálban a Tisza és vasut mentén, kőves uttal, egészben avagy csak egy
körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 4130

608 kat. hold Erdélyben, vasutól 7 kilométerre, épült vasut helyben, 40 kat. hold dohány-
enyésztéssel, megfelelő gazdasági épületekkel. 4261

Tomcsvár határában, a várostól 2 kilométernyire, 211 m. h. kiterjedésű birtok, szép
kertben fekvő 10 szobás lakással, cselédházakkal. 150 darab marhára való állólóval, nagy
kukorica-gőrével, eladó. A birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész **primissima**
klasszisu kert talaj, ugy a legintenzívebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan
alkalmas. A vételt megkönnyíti a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös törlesz-
tési kölcsön. 4601

280 m. hold Budapesttől fővonalon gyorsra 1/2 óra, vasútállomástól miután 4 km.-re, megfelelő
gazdasági épületekkel, vízvezetékkel, csinos kis parkban urlakakkal, 60 m. h. erdővel együtt. 4756

400 m. hold J.-N.-K.-Szolnok megyében, várostól 5 km. kellő gazdasági épületekkel és lakó-
házzal; 150 hold őszi vetéssel, 230 drb rambouillet és fűsűs keresztű törzshajnyál és
200 drb báránnyal. Nagymennyiségű széna, takarmány és szalma. 4701

588 hold Nógrád m.-ben, miből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert, 1 1/2 h. szőlő, 20 h. legelő,
90 h. erdő, a többi rész major, udvar és ut. Vasútállomástól 5 km.-re. Teljes felszereléssel
400,000 korona. Esetleg bérbé is kivethető. 5640

384 hold szőlőnek való, egyenes felületű, vasut közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold
gazdasági épületekkel, vízvezetékkel, egészen egy kisüzem részletekben is eladó. 5477

1000 m. hold Hont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő s
100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő
épülettel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadandó. 6320

3000 m. h. Fejér megyében, kitűnő talaj elegendő, szilárd anyagból épült gazd. épületekkel. 6

2488 hold, 50 hold termőgyümölcsös Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megfelelő
szánu kitűnő kőből épült épületekkel. 10 szobás kastélyval, szeszgyár és finomító, jó munkás-
szörmvnyok. Ara felszerelés nélkül 560,000 K. Amortizációs teher 200,000 K. Esetleg bérbé adó 602

290 hold Szilágy megyében, vasútállomástól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és
kas álló. Dohánytermelési engedéllyel. Kereskedelmi növények termesztésére és tenyésztésre
alkalmas Kedvező fizetési feltételek. 54

200 hold, vasútállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban
vagy együtt az egész terület eladó. 1061

Birtokvétel:

200 m. hold birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól. 455

400-800 m. holdas jó minőségű birtok, jó ut mentén,
vasutól nem távol, csalaídnak való tágas és egészséges lakással,
árnyas kerttel. 7

Kiseb birtok, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasútállo-
máshoz közel, lehetőleg fővonalon. 8

megvételre kerestetik: **400-1000 h.** birtok, melynek nagyrésze vágható erdő. 2916

1000 holdig cserébe fővárostól, kb. egy tulnyomon erdőből álló, Hont, Nógrád, Gömör,
Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 567

400 holdas birtok Abauj megye déli részén. 3978

2-300 hold birtok jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasut közelében. 3950

200 holdas birtok ur lakóházzal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3982

10-1500 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén. 9

2000 hold elsősorú talaju birtok, cukorrépa vidéken, vasútállomás közelében, szép
kastélyval és parkkal. Béctől legfeljebb 6 órányira. 5215

800-1200 m. hold birtok, kellő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lak-
házzal. 54

2000 hold jó talaju birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasuthoz. 456

250-300 m. hold főváros vagy vidéki nagyobb városokhoz közel épületekkel, jó lakóházzal,
tehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsönrel. 5216

3-400 hold egytagban legalább 5 szobás lakással, vasutól legfeljebb 1 1/2 órányira jó uton.
Lehet az egész birtok erdő. 12

800-1000 holdig jó földek és épületekkel, instrukcióval. A lakóház faluban vagy város
közelében legyen. 79

Bérbeadó birtok:

480 m. hold Abauj megyében 7 km. a vasutól,
országtól mellett, 7 szobás udvarházzal, kellő
gazdasági épületekkel. 5003

Birtokbérlet kerestetik:

180-200 m. h., amely kereske-
delmi növények termesztésére alkalmas
és rajta tejgazdaság üzhető. 2530

800-1500 h. Erdélyben vasuthoz
közel, jó urlakkal és gazdasági épüle-
tekkal, rét és legelővel. 496

Ezekon kívül nyilvántartjuk a **visszavandorlók**
letelepítésére alkalmas birtokokat és **bérlőszövetkezetek**
alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdászövetségnél.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket

AZ OMGE. ÜZEMOSZTALYA.

21. M
B
B
N
Ara 4-9
J. PFEL
Elad
A mik
importált
gonyafaj
bér állor
1908 tav
mennyisé
magas s
vörös s
Indust
czéla ne
resett fe
zési czélr
korán ér
P. Krü
faj ugy
Eigenh
korai, s
Kincs
eredeti n
talommal
husu, ko
küldése
Uradal
15
zár
ság
E
Egy
mar
Sze
Füz
Mor
A
hat
oly
mar
ajár
jogo
don
utjá
S
E
406

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpinczéi: BUDAFOKON.

Értékesít húsfeleket, baromfi, vadfeleket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt mézet és MINDENMÉ ELEMICZIKKET. Erdőbor-értékesítő osztály. Égetett szeszes- italok értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

Vedelem a baleset ellen!
Nem tűrhet ki a ló többé, ha a szab. biztonsági záblát használjuk.

Ára 4-9 korona darabonként. :: Prospektusok ingyen.

J. PFEIFFER, WIEN, III/2., Stammgasse 15.

Nagyobb uradalmi bérletet

keresek lehetőleg Nyitra, Pozsony megyékben, esetleg máshol vasútállomás és országút közelében, lehetőleg szeszgyárral.

Czím a kiadóhivatalban.

Eladó peronoszpóra-mentes burgonya.

A mikosdi uradalom eladásra bocsátja az alantí, importált mag után termelt, kézzel válogatott burgonyafajtákat, métermázsánként 7 koronáért ab Zalabér állomás, vevő által frankó állítandó zsákokban, 1908 tavasszal szállítva, 200 kilogrammos legkisebb mennyiségben. **Professor Märker**; fehér husu, magas keményítőtartalmu, bőtermő. **Woltmann**; vörös színű, nagyon keresett faj ipari czélokra. **Industrie**; sárga husu, ugy ékezesi, mint ipari czélra nagyon alkalmas faj. **Up to date**; igen keresett fehér husu burgonya, nagyon bőtermő, ékezesi czélra a bécsi piacon nagyon keresett. **Cymbal**; korán érő, sárga husu, bőtermő ékezesi faj. **Ascher**. **P. Krüger** és **Weisse-Königin**; mindhárom faj ugy ékezesi, mint ipari czélra nagyon alkalmas. **Eigenheimer**, **Avenir**; Hollandi tenyésztések, korai, sárga husu; továbbá az ismert **Magyar-Kincs** fajtát, mely 1906-ban Agnellitől hozatott eredeti mag termése, bőséges, magas keményítőtartalommal, ugyintén **Agnelli Pannóniája**, sárga husu, korai. Előjegyzéseket a vételár 20%-ának beutalása mellett elfogadják.

Uradalmi Intézet Mikosdpuszta, per Zalabér.

Most jelent meg A MAGYAR GAZDASÁGI SZAKIRODALOM KÖNYVJEGYZÉKE 1908.

Kiadja a „PÁTRIA” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. Kívánatra ingyen küldjük.

Söre-ökrök eladása.

Az egri főkapitány uradalmi kormányzósága

152 drb hizott ökröt és egy drb bivalyt

zárt ajánlat mellett elad, melyek a következő gazdaságokban vannak elhelyezve:

Egyeken: 40 db ökr, 1 db bivaly. Vasutállomás: Egyek. Bódónháton 12 db ökr. Vasutállomás: Szentmargita. Nagyszögben: 9 darab ökr. Vasutállomás: Szentmargita. Szihalmon: 30 drb ökr. Vasutállomás: Füzesabony. Zsigyeren: 61 drb ökr. Vasutállomás: Monor.

A zárt ajánlatok folyó hó 15-től kezdve beadhatók Egerben alulírott kormányzóságnál és pedig oly módon, hogy ajánlattevők akár az összes söre-marhákra együtt, akár egyes tételekre is tehetnek ajánlatot, de a kormányzóság fenntartja magának a jogot a beadott és megelvasott ajánlatok közt szabadon választhatni és az eladást személyes érintkezés útján is eszközölhetni.

Százalék-levonás nem engedélyezettik.

Eger, 1908 márczius hó 2.

Az egri főkapitány uradalmi kormányzósága.

Magyar nők szakácskönyve

Saját tapasztalatai után összegyűjtötte és szerkesztette

Szopori Nagy Jolán

Ára 4 kor.

Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker. Üllői-ut 25. szám.

Tavaszi búkkönymag

1907. évi termés, mintegy 100 q eladó, ára vevő zsákjaiban q-ként 18 korona. Megrendelések intézendők az uradalmi tisztartóssághoz, Simontornyán, Tolna megye.

GAZDÁK FIGYELMÉBE!!

UJDONSÁG! UJDONSÁG!

Most jelent meg: ÁLLAT-EGÉSZSÉGTAN.

223 ábrával. Állattenyésztő és állattartó gazdák és szakkiskolai tanutók használatára írta:

MONOSTORI KAROLY

okl. állatorvos, a m. kir. állatorvosi főiskolán az állattenyésztés ny. r. tanára.

A MŰ ÁRA

7

KORONA.

Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. Üllői-ut 25.

CSODÁS!

A Bonodor folyadék a legbiztosabb árnyszerző szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. Elegysulyu 5 kg. csomag bérmentve 7-50 K. (Elegendő 1 évre.) 1 kg. próbacsomag 2-50 K. csomagolással, szállítás nélkül. A Bonodor por vizeledék azonnali szagtalanítás ára kitűnő szer. 5 kilós postacsomag bérmentve 7 K., 1 kilós próbacsomag 2 K. csomagolással, szállítás nélkül. Szétküldés készpénzért vagy utánvéttel. Számos elismerőlevél.

Vezérképviselő:

FODOR FERENCZ
Budapest, VIII., Kisfaiudy-utca 40/H.

MEGHÍVÓ

a „Budapesti Állattartók Szövetkezete”-nek 1908 márczius hó 19-én, délután 4 órakor Budapesten (IX., Üllői-ut 9. sz. II. em.) levő hivatalos helyiségében tartandó

VII. évi rendes közgyűlésére.

Tárgysorozati:

1. Az igazgatóság évi jelentése.
2. Az 1907. évi mérleg és zárszámadás és a felügyelő-bizottság jelentésének előterjesztése, a mérleg megállapítása, az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
3. 2 felügyelő-bizottsági tag választása.
4. Az alapszabályok 10. és 11. §-nak módosítása.
5. Esetleges indítványok.

Mérlegszámla: Vagyon: Pénztárszámla 181.43 K, értékpapírszámla 1300.— K, felszerelések 28.220.40 K, gyógyszer- és kőszerekészlet 3000.— K, Takarmánykészlet 7649.40 K, ingatlanok számlája 131.71.23 K, adóssok 31.201.71 K, szervezési számlája 1250.— K, átmeneti tételek 2732.78 K, összesen 207.245.85 K. Teher: Részjegyszámla 24.440.— K, kétes követelések tartaléka 1300.— K, jelzáloghitel 42.701.47 K, hitelezők 131.031.06 K, tartaléka/ap 67.50 K, értékesítési tartalék 7000.— K, nyereség 99.82, összesen 207.245.85 K.

Nyereség-vesztés számla: Veszteség: Lakbér 5000.— K, adó 1156.23 K, tisztí fizetések 21.328.37 K, szolgák fizetése 8183.20 K, költségek 5739.47 K, kamat 8044.97 K, értékesítési tartalék 2000.— K, leírás szervezési számlából 1250.— K, nyereség 9.82 K, összesen 53.302.06 K. Nyereség: Átthozta 1907. évről 70.90 K, tagsági díjak 44.458.92 K, gyógykezelési számlán 2304.78 K, takarmányszámla 3993.70 K, házhérjövdelem 1840.76 K, összesen 53.302.06 K.

Tagok létszáma 1907 december 31-én 825, az üzletrészek száma 1203, 1907. évben belépett tagok száma 176, 1907. évben jegyzett üzletrészek száma 206, kilépett 211 tag 486 üzletrészzel, beváltott 15 üzletrész.

Budapest, 1908 márczius hó 7-én.

Az igazgatóság.

Préselt buzaszalmát és zabszalmát

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla
Bajmok (Bácska). 6808

Világhírű a szabadalm 18 államban.

Stádel-Torkos földmérő-taliga
kapható

Stádel gépgyárban. Győrött

Sertésvész elleni

3587

gyvszerem használata után sertése beteg sohasem lehet. Egy literes üveggel egy sertésnek egész évre elég. Ára 2 korona 40 fillér. Bővebbet

OLGYAI MOLNÁR PÁL
földbirtokosnál

Bpest, Bástya-u. 22.

SZŐLŐOLTVÁNYOK hiányok pótlására;
2 éves dus gyökérrel, zöldoltással készítve ezre 100 forint. Telepítésre gyökeres zöldoltvány ezre 80 forint. Telepítésre sima zöldoltvány ezre 40 forint. ::

FÁSOLTVÁNYOK:
Gyönyörű példányok, fajti-ztán ezre 100 frt. Szép-ségihával, eredési bizto-sítással ezre 45 forint. ::
Mind Rípária Portalisra oltva a következő fajokban:

FEHÉR BORFAJOK:
Olasz Rizling, fehér és piros Szlankamenka, Furmint, Sarfehér, Mézesfehér, Ezer-jó, Erdei, Bakator, Kövi-dinka, Mirkovácsi, Musko-tályok, Hárslevelű, Sauvig-non, Bánáti Rizling. ::

VÖRÖS BORFAJOK:
Nagyburgundi, Oportó, Nemes Kadarka, Aramon. ::

CSEMEGEFAJOK:
Fehér és piros Chasselas, Passatutti, Tokaji Chasselas, Ezedéves, Muskotályok stb. Sima Rip. Port. I. o. 10 frt.
Gyök. " " II. " 5 "
" " I. " 10 "
" " II. " 10 "
" 2 éves gyökertű 18 "

Hazai nemes vesszők sima 10 kor., gyökeres 30 kor. a fenti fajokból. ::
Oltványaimért teljes fele-lősséget vállalok s ha a vevő azzal nem volna meg-elégedve, azt visszaveszem s pénzét visszaadom. ::
Tavaszi szállításra is elfo-gadok már most előjegy-zést. Előlegül az ár 1/4 részét kérem beküldeni. ::

Szekely I. Jozsef Gyöngyös,
Szent-Urban-Templom.

Magyar gyártmány. „ERŐ” takarmányliszt- különlegesség.

Feljölésben levő és hízó állatoknak megbecsülhetetlen takarmány. 50% protein-tartalomért kezeség.

Erőteljesebb, hatóanyaga-gokban dúsabb takarmány nincsen.

Minden állatfaj 3—4 nap alatt megszokja és elősze-rettel fogyasztja.

Legajánlatosabb hízó ökröknek, hízó sertéseknek, növedékállatoknak és baromfiaknak.

Tejelő tehéneknek nem való, mert azok tulgyorsan elhiznak tőle.

Kérjen árajánlatot. 5 kg.-os mintaküldemény 4 korona ellenében bérmentve küldetik.

Megrendeléseket elfogad

Brummel Gyula
Budapest, VIII.,
Ludoviceum-u. 4. 410

KELTETŐGÉPEK
díjtanul próbára. Keltető-gépek a legjobbak és legolcsó-bak. Keltetőgépek sok száz kitűnő bizonyítvány és ajánlatok egész Ausztria és Magyarország-ból, melyek bárkinek díjtanul megküldetnek. Keltetőgépek tyúk-, liba-, fogoly-, füzén- és kacsatorjásokhoz. Keltetőgépek részletesre. Keltető-gépek szabadalmazva Ausztriában és Magyarországon. — Egyedül készítője **G. Mücke, Rosen-berg 2. szám, bei Wien.** — Ezen szakmában egyedül gyár. 690

Fiedler János
lencfőgyára
Komárom
vesz

nyers lenkórót
szál-nyeréshez, va-lamint kaszált és géppel csépeelt

lenszalmát,
tetszés szerinti mennyiségben és elad eredeti (pernai)

orosz lenmagot.
Remek szép duppani ::
vetőmagzatot

ajánl métermázsánként 20 koroná-ért ad Bánffyhyvad vevő zsák-jalban, dr. gróf Bánffy Miklós zentelket gazdasága. Kívánatra mintát küld Nagy Sándor intéző, Zentelke, u. p. Bánffyhu. yad. 3500

ABUNDANZ ZAB
eladó vetőmagnak, kitűnő minőségű, 50 kg. hl. súlyu. bőtermő, 2 éves átlag 15 mm., Hegyfalu állomásra szállítva 20 koronáért, a pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett vevő zsákjaiban, Nagygeresden, dr. Mesterházy Ernő föld-birtokosnál. 25 mm. felüli megrendelésnél 19 korona számítatik. Ugyanott ere-deti utántermésű **Hanna árpa** 18 k.-ért kapható. 3382

LEGYEK

konyhából, kamrából, mé-szárszékéből, istállóból, vá-góhidről biztosan elűzet-nek, ha a falakat

LEGY-BONODORRAL

meszeljük. Legjobb már kora tavasszal. — Egy kiló elegendő 25 □-méterre, 5 kg. leirással 6 kor. franco utánvétellel. Megrendelhető

FODOR FERENCZ NÉL
Budapest, VIII.,
Kisfaludy-utca 40/H.
Számos elismerőlevél. 287

Eladó birtok

Föld, rét, kert, legelő 125 kat. hold, erdő 135 kat. hold. Jó buza-talaj, élő és holt leltárral, őszi és tavaszi vetéssel, takarmány- és szalmakészítéssel 63,000 forintért eladó. Szép egészséges vidék, urasági lakás és jó gazdasági épületek néhány ezer gyümölcsfa, tagosított birtokrészek, saját vadászterület, Trencsén megye. Meg-keresések csakis komoly vevőtől. "L. H. 3547" jel alatt a kiadó-hivatalba kéretnek. 3547

Gyümölcs- és diszfák,
diszbokrok, fenyőfélék és rózsákat részletes árjegy-zék szerint szállít,
kertalakításokat

terv és költségvetés szerint készit 388

PECZ ÁRMIN
cs. és kir. udvari műkertész és faiskola-tulajdonos
Budapest, VII., Kálvária-tér 8.

Eladó vetőmagzab.

A mikosdi uradalom eladásra bocsátja az alanti eredeti után-termésű vetőmagzatokat, méter-mázsánként 21 koronával ab Zala-bér állomás, vevő által franco állítandó zsákokban, 1908 tavasz-szal szállítva. **Duppai, Milton, Ligovó, Leutewitz** Előjegy-zéseket a vételár 20%-ának be-küldése mellett elfogad. Ura-dalmi Intézőség, Mikosdi-pusztá, per Zalabér. 207

Szepesség!
kárpáti fenyőborovicska,
valódi, legfinomabb, régi, gyógy-erejű, különlegesség, egyike a legégszesebb italoknak, kitűnő szer gyomorhaj ellen, hathatós étvágygerjesztő és gyomorerosító, a vesék működésére szerleletl kez-vező hatású. Nemcsak Magyar-országban és más európai államok-ban, hanem Amerikában is a leg-jobb hírnévnek örvend. Posta-korsója bérmentve, utánvét mel-lett 9 kor. 50 fillér. **Ganovszky Gusztáv** fenyőborovicska-göz-főzetársaság, **Szepesszombat.** (Szepes m.) 166

Eredeti Hanna
vetőárpat

ajánl **FR. VODICKA** föld-birtokos, **Smrzitz i. d. Hanna, Mähren.** 271

Vétel

Burgonyát veszek és eladok minden fajban, vető, étkezési és gyári, burgonyát, a vevő vagy eladó állomásáról. Kérdezőkérdekek vagy ajánlatok kéretnek Pollák L. burgonya exporteur, Bonyhád. 307

Tejtermelők agyalmébo. Tej t bármely mennyiségben (azonnali szállításra is) legmagasabb árrban veszek. Ugyanitt vajlat és sajtot **bizományban elfogadok** óvadék mellett. Ifj. Fleischmann Salamon Király-u. 12. (Fűszer-osomego- és t-jkereskedők-nél kitűnően bevezetve.) 3491

Megvételre kerestek egy jó-karban levő gőz-erőre gyártott szalma- és széna-sajtoló, az eladni szándékozók kö-züljék a gép gyártmányát, év-számát és végös árát Ugleisits Glisóval, Bács-Szenttamás. 3542

Bérlet

Bérletátadás. 2000—2600 kat. holdas földes bérletet teljes felszereléssel, állatállo-mánnyal, őszi-tavaszi vetéssel, kedvező feltételek mellett május hóban, esetleg azonnal átadjuk. Cím a kiadóhivatalban. 3481

50—60 holdas bérletet keresek sürgő-se. Budapesti órányi övezeten belül. Részletes ajánlatot Telkes D. H.-M.-Vásarhely címre 3586 rek.

Bérletet keresek 6-tól 800 m. hold szántóval, jó föl-dek, közel vasúthoz vagy város-hoz azonnali vagy későbbi átvé-telre. Cím a kiadóhivatalban. 3588

Bérlet kerestek 800—1200 kat. hold, lehetőleg dunántúli vidéken. Cím a kiadóhivatalban. 3589

Tápláló tartalom, **eltarthatóság** és ta-karmánytömeg tekintetében veegyileg kiválasztott (selectionált) anyarépákról természet-ti **eredeti quedlinburgi termésű**

takarmányrépamag

- Mammuth**, hosszú vörös, Elvetham-féle óriás 18 frt.
 - Mammuth**, hosszú, sárga, Elvetham-féle óriás 22 "
 - Olajbogyóalaku**, sárga óriás "Des Barres" 19 "
 - Eckendorfi**, sárga javított, óriás 18 "
 - Oberndorfi**, sárga, kerek, javított 22 "
- 50 kilónként, zsákkal együtt, helyt budapesti raktárban érve. A legmagasabb csiraké-pesség és fajazonosságért szavatolok. 250 kiló s ezen felüli vételnél 5% engedmény.

Mindenemű gazdasági és konyhakerti mag-vak a legjutányosabban kitűnő minőségben kaphatók.

Gombás Gyula

(ezelőtt Nöthling Vilmos)

magkereskedésében

Budapest, IX., Calvin-tér 9. sz.

Telefon 102—95. Alapítva 1880-ban.

Arjegyzék készséggel rendelkezésre

áll, ingyen és bérmentve. 348

Gazdasági Könyvviteli
nyomtatványokat //
levélpapírokat // //
borítékokat és egyéb

nyomdai munkákat

jutányosan és csinos
kivitelben készít //

“PÁTRIA”

IROD. VÁLLALAT
ÉS NYOMDAI R.-T.

BUDAPEST //
IX., ÜLLŐI-UT 25. SZ.

Költségvetéssel kész-séggel szolgálunk. //

GRÓF TELEKI ARVÉD DRASSÓI URADALMABAN posta **KONCZA**, kaphatók: **Magyar bikák, üszök és igásokrók, Polandkina kanok, Olasz emdenigunarak, Pekingi gácsérok, Bronz pulykakakások, Lámpanski költőgépek, Fenti baromfifajok tojásai.** Pernaui lenmag, Székely, putyi, prairie tengeri. **Óvári, Oberndorfi tak. répamag** Amerikai díj-, köris-, szil-, disz-, sorfák.

FARAGÓ ADOLF szarvasmarha-, juh- és sertés-ügynök **BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 32. sz.** Telefon 76-85. Elfogadja a tisztelt gazdálkodóknak megbízását **hízott, hizalni való és növénydek szarvasmarhák, fejőstehek, juhek és sertések adás-vételének közvetítésére.** Sikeres elintézés! Díjtalan felvilágosítás.

Kiválóan csontos nemes és jófejlődésű Bonyhádi-Simmenthali tenyészbikák eladók. Fedeztetés kipróbálva. **Yorkshire tenyész. Pusztá-Forna**, posta Csákvár. **Az intéző.**

gen szép, válogatott vöröstarka simmenthali jellegű 1-2-3 éves **növendék - ökör és üszörjüket** ugyszintén legprimább lekötni való és **járomsökreit** legjutányosabb árákon ajánlanak. **Klein Testvérek** kereskedők **CZELLDÖMÖLK.** Megrendelések egyezség szerint bármikor is elfogadhatnak.

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor és Társai megbízásokat elfogadnak **jároms ökrök, tinók,** sertéséb, juhek, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetítik. **Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szentegyház-utca 2-ik szám.** Telefon 311. 424

Előrendű fajjellegű **vöröstarka ökör és üszörjüket**

1-2-3 éves korban, továbbá hízalásra v. járomba való tarka ökröket, ugyszintén hasas v. friss fejős **teheneket** a legjutányosabb árában egyezség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozunk 269

Spitzer és Weller Kís.-Czell

Bonyhádi friss fejős-tehenek és tenyész-bikák jutányos áron kaphatók minden héten kedden, szerdán és csütörtöki napokon. Istálló Kispesten, Üllői-ut 24. Telefon: Kispeszt 1. Levél- és sürgőnczím: **Flaschner Sándor** 4743 tehénkereskedő **Bpost. Ferencz-körút 40.**

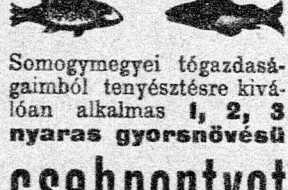

Bonyhádi faj vöröstarka ökör- és üszörjüket 1-2-3 éves korban, továbbá hízalásra vagy járomba való tarka ökröket, ugyszintén hasas vagy friss fejős teheneket a legjutányosabb árában egyezség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozik **Neizer Antal, Dombóvár** Tolna megye.

Keresők egy vadsereg **Eladók 200 db onertalpat és 300 db tölgy** küllőknek való elkészített fat. Bővebbet nagy-mutniki gazdaság, n. p. Zaguzsén, (Krassó-Szörény m.) 3429

Országosan törzskönyvezett nagy fehér **Yorkshire tenyészanyag** állandóan beszerezhető **nagy-geresdi tenyészeteimből.** **Idősebb állatokra előjegyzés szükséges.** **Dr. MESTERHÁZY ERNŐ** földbirtokos, **NAGYGERESD.** (Sopron megye.) 3383

Somogyi mezei gazdaságainból tenyészésre kiválóan alkalmas 1, 2, 3 nyaras gyorsnövésű cseh pontyot és mindennemű **tenyészhalat** ajánlok. 6941 **Dr. HIRSCH ALFRÉD** Budapest, V., Alkotmány-utca 10. sz. **Vegyések** **Gözekeberszántást.** Fowler-féle 20 HP kétrendszerű gözekemmel igen méltányos ár mellett azonnal vagy későbbre elvállalok. **Szőlőrigóztatást sevelő és mély szántást, gruberózást, tuskóirtást.** Műkészek intézők **Grünwald Lajos** uradalmi intézőségéhez, **Daruvar.** 3590

Eladók elsörendű szép három-éves, gyökeres, saját termései, fajtisza Portalis, Colónis vagy Rupesitri hírlakok gyökere. Ezre 45, száza 5 koronáért. Czím: **Buday Gyula** ügyvéd, Debreczen. 3507

Eladók minőségű réti széna 4-500 métermázsza eladó. Vége közösgében (Zemplén m.) Szmezsányi János ur birtokán. Vasutállomás Perbenyik, posta- és sürgönyállomás: Királyhelmez. 3506

Szőlővesszők, kifogástalan 1. Ripária Portalis gyökeres, ezre 20 kor., Ripária Portalis sima, ezre 10 kor., Európai sima, csemege- s borfaj, ezre 6 korona. **Akácok** kiültetésre, vastag és gyökérszerű 100 darabonként 24 korona vasutra feladva. Megrendelések intézők: **Dr. Salgó József** gazdasága, Turkeve. 3595

Páratlan jó kisbirtok: Terjedelme 72 hold, melyből 50 hold friss luczernás, 10 hold rét, 12 hold jó szántóföld. Jó forgalmu vizimalom, melyet a vevő tetszése szerint külön bére is adhat 1400 koronáért. Csakládi körülmények felelősek. **Székér** eladó, ára egyezben 32 ezer forint, biztos 15%-ot jövedelmez. Vételhez 15 ezer forint készpénz kell, a többi törlesztéses teher maradhat L. és H. helyi betáblázás. Az egész terület a szép Kraszna völgyén fekszik Szilágy megye. Birtokosok is jó haszonnal felparcellázható. Venni szándékozó forduljanak Osztricza Márton tulajdonoshoz Hontvársány. 3538

Nád, 1000 kénévénként 220 kor. ab vevőponyvával lekötvé. **Székér** 20 db jó ártáran, vastagvelű, drba 100 kor., 5 drb vételnél 10 kor. árengedmény. Kapható **Ertl József** gazdaságában Szond, Bács m. 3544

Koriandert vetőmagnak szállít napról napra ár mellett birtokos uradalom, Nagykarlat, posta és vasut Aszód. 3509

Terjedelmes szőlőkert és lakás parjának déli lejtőjén Szilágy megyében: Páratlan és kényelmes 12 szobás lakás, 2 konyha, 2 csekkamra, terjedelmes 2 pincze, cemeletes magtár és istálló, ezen épületek szilárd téglasanyagról és cserépszindely-tetővel. Fa- és szekérszín, baromfi- és sertés-olák, nagy méhes, az udvar közepén park jóvívű kút. Az udvar folytatása egy három holdas vete-ményes kirt, ennek folytatása a legnemesebb fajgyümölcsös 24 hold nagyságban, már termő fákkal, ebből nyílik közvetlenül a színtén 24 holdnyi kiterjedésű rendezett és termő állapotban levő bor- és csemegegyűjtő, vincerleg-lakásokkal és kúttal. A szőlő végében van a 30 holdnyi fiatal és szilárd, mely a szőlő karózását és a házi tüzelőanyagot teljesen fedezi. Ára 46 ezer forint. A vételt. tekintve a gyümölcsös és a szőlő jövedelmességét, igen jutányos, bankteher is átvethető. Venni szándékozóknak felvilágosítást ad a tulajdonos Osztricza Márton Hontvársányban. 3537

Eladók most tavaszi szállításra 2-3 méter magas sorfa akác-csemeték, (3 éves gyökérhajtás) százanként 6 Sárosd vasutállomás 25 koronáért Esterházy László gróf jószágigazgató-ságánál Sárosd, Fejér megye. Ugyanott egy darab 4 éves, jó hágokeppességű telivér borzderes schwitz-fajta tenyészbika 500 koronáért eladó.

Professzor Wohltmann fajtisza vetőburgonyából több waggon **eladó** Blum Sándor Felsővácska (posta és állomás Galgóc) gazdaságánál. Ár hét korona métermázsánként galgóczi állomásra szállítva vevő bérmentes zsákjaiban. 3461

Eladó burgonya „Uptodate” igen bőtermő, egészséges ellenálló faj, vetőmagjának és élve csebzéssel kézzel válogatva gazdasági intézőségél Dmászardahelyen, vevő zsákjában ab állomás 4 kor. 3597

Hirdetmény. Akác-csemeté 60-70 centi magas, ezrenként 3 frt, 70-80 centi magas 3-50 frt, 2 éves akác-csemeté 150 centi magas, ezrenként 6 frt, 2 éves, 1 méter magas, ezrenként 5 frt. **Előrejelzés** 40 székény, 2 éves, 120 cm. magas, ezrenként 6 frt, 2 éves, 1 méter magas, ezrenként 5 frt, legjobb minőségben, díjmentes csomagolás és a tisztalóki vasutra feladás mellett, alólírottnál kisebb és nagyobb mennyiségben, ősz és tavaszi szállításra kapható. Székényre felül megrendelésnél 5% kedvezmény. **Imre főszoigabíró Tiszalökön,** Szabolcs m. 6856

Eladó elsörendű szép három-éves, gyökeres, saját termései, fajtisza Portalis, Colónis vagy Rupesitri hírlakok gyökere. Ezre 45, száza 5 koronáért. Czím: **Buday Gyula** ügyvéd, Debreczen. 3507

Homokborsó, Kitinó, nagy zöldség, légyentartalmu, zöld, szártól, szálas és abrak-takaróanyagot ad. Zabnal keverten vevő több és jobb takarmányt ad a kukkányos zabnál. Eladó métermázsánként vevő zsákjaiban a czecei vasutállomáson hasz koronáért utánvét. **Koiler Pál,** Alap, Fejér megye. 3508

Elő minőségű réti széna 4-500 métermázsza eladó. Vége közösgében (Zemplén m.) Szmezsányi János ur birtokán. Vasutállomás Perbenyik, posta- és sürgönyállomás: Királyhelmez. 3506

Szőlővesszők, kifogástalan 1. Ripária Portalis gyökeres, ezre 20 kor., Ripária Portalis sima, ezre 10 kor., Európai sima, csemege- s borfaj, ezre 6 korona. **Akácok** kiültetésre, vastag és gyökérszerű 100 darabonként 24 korona vasutra feladva. Megrendelések intézők: **Dr. Salgó József** gazdasága, Turkeve. 3595

Páratlan jó kisbirtok: Terjedelme 72 hold, melyből 50 hold friss luczernás, 10 hold rét, 12 hold jó szántóföld. Jó forgalmu vizimalom, melyet a vevő tetszése szerint külön bére is adhat 1400 koronáért. Csakládi körülmények felelősek. **Székér** eladó, ára egyezben 32 ezer forint, biztos 15%-ot jövedelmez. Vételhez 15 ezer forint készpénz kell, a többi törlesztéses teher maradhat L. és H. helyi betáblázás. Az egész terület a szép Kraszna völgyén fekszik Szilágy megye. Birtokosok is jó haszonnal felparcellázható. Venni szándékozó forduljanak Osztricza Márton tulajdonoshoz Hontvársány. 3538

Nád, 1000 kénévénként 220 kor. ab vevőponyvával lekötvé. **Székér** 20 db jó ártáran, vastagvelű, drba 100 kor., 5 drb vételnél 10 kor. árengedmény. Kapható **Ertl József** gazdaságában Szond, Bács m. 3544

Koriandert vetőmagnak szállít napról napra ár mellett birtokos uradalom, Nagykarlat, posta és vasut Aszód. 3509

Terjedelmes szőlőkert és lakás parjának déli lejtőjén Szilágy megyében: Páratlan és kényelmes 12 szobás lakás, 2 konyha, 2 csekkamra, terjedelmes 2 pincze, cemeletes magtár és istálló, ezen épületek szilárd téglasanyagról és cserépszindely-tetővel. Fa- és szekérszín, baromfi- és sertés-olák, nagy méhes, az udvar közepén park jóvívű kút. Az udvar folytatása egy három holdas vete-ményes kirt, ennek folytatása a legnemesebb fajgyümölcsös 24 hold nagyságban, már termő fákkal, ebből nyílik közvetlenül a színtén 24 holdnyi kiterjedésű rendezett és termő állapotban levő bor- és csemegegyűjtő, vincerleg-lakásokkal és kúttal. A szőlő végében van a 30 holdnyi fiatal és szilárd, mely a szőlő karózását és a házi tüzelőanyagot teljesen fedezi. Ára 46 ezer forint. A vételt. tekintve a gyümölcsös és a szőlő jövedelmességét, igen jutányos, bankteher is átvethető. Venni szándékozóknak felvilágosítást ad a tulajdonos Osztricza Márton Hontvársányban. 3537

Eladók most tavaszi szállításra 2-3 méter magas sorfa akác-csemeték, (3 éves gyökérhajtás) százanként 6 Sárosd vasutállomás 25 koronáért Esterházy László gróf jószágigazgató-ságánál Sárosd, Fejér megye. Ugyanott egy darab 4 éves, jó hágokeppességű telivér borzderes schwitz-fajta tenyészbika 500 koronáért eladó.

Vetőmagvak. A kétornyulaki gazdaságban (Pápa mellett, Veszprém megye) a következő fajtisza vetőmagvak kaphatók: Abundance-zab, Kneif-kapitók; Abundance-zab, 19 korona. Zabmentes tavaszi búkköny 20 korona, vevő zsákjaiban vasutra szállítva; 500 kgr-on felül az ár-k 1 kor.-val alacsonyabbak. 3545

Csicsókaf eladók franco Tittel vonat- vagy hajó-állomás, métermázsánként 7 koronáért. Zsák nélkül, tíz métermázsányi vételnél 6 koronáért **Molnár Ferencz, Tittel.** 3546

Vetőmagnak, direkté lóval tisztított tavaszi búkkönymag kapható 17-50 kor. árában vevő zsákjaiban Schillinger József birtokosnál Kisején, Arad m. 3533

Burgonya (Márksche Zwiebel) ültetéshez 50 q-tól feljebb, kedvező feltételek mellett kapható. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál a kiserdői intézőség, posta Vágszered. 3504

Kényelmes szép villa Bättán, Fehér megyében, a zágráb-i ütemel vonaton. Buda-pestől 1/4 óra távolságban. Ára 16 ezer korona, melyből 6 ezer korona bankteher átvethető. Kiterjedése 3 hold. Massiv téglapépületekkel. A főépületben van 5 szoba, nagy pincze és szép padlás. A melléképületben van szoba, konyha, mosókonyha, kocsiszín, istálló, baromfi- és sertésöl, szép kút, jó ivóvízzel, közvetlen a vasutállomás mellett. Batta községben van telefon-távírdó-, posta- és hajóállomás. Venni szándékozóknak felvilágosítást ad a tulajdonos Osztricza Mártonné Hontvársány. 3539

Remek malomüzlet cégtelepítés miatt eladó. Modern berendezésű, olcsó üzemű, 150 métermázsza magasórésű malom (vámörles is izetik) buda-pest-zimonyi vasuti fővonal mellett, az ország legjobb buzavidekén. A malom lisztjei kitinó hírnévként örvendenek, amit a malom tulajdonosa mind jól eladhat. Ajánlatok Molnár Ferenc és László címre Tittel, (Bács-Bodrog m.) kéretnek. 3530

Jutányosan eladók: egy ben- zimmerot, egy magánjáró és egy orosz tüzelő; mindegyik egy-egy 8 lőerejű cseplőgámitárral. Megtekinthető Törökszentmiklóson, Kanizser-telek. Ugyanottan benzín- borsók is eladók. Felvilágosítást ad öv. Kanizser Gyuláné Debreczen, Jókai-utca 7. 3535

Malomeladás. Gőmör m. jó- gőzmalom eladó vízi joggal együtt, de jelenleg 10 lőerejű gőzmotor hajtja, 1 kő és egy hengerpárral, amely néplakatos- és kővaskülsőre is be van rendezve, mindenféle szerszámmal, még sztergappaddal is. Szép lak- ház, melléképületekkel, 1418 [□-öl jó földdel, szép gyümölcsöskert hozzá és egy kihasználható meleg forrással. Czím a kiadóhivatásban. 3534

Sima szőlővessző (európai) ki- váló bor- és csemegefajok- ban kapható öv. Szalay Imréné gazdaságában Balaton-Lellén. Bő- vebb értesítést nyújt Ürögdy István gazdatiszt Balaton-Lelle, Somogy megye. 3574

Pintér Miklós maktói gyógyfüfű- telepén nagymennyiségű borsos és fodor mentha gyöksarj vagy palánta olcsó áron eladó. 3570

Ismert bőtermő „Lapusnyaki” morzsolva 100 kilonként 24 kor., géppel morzsolva 16 kor. Sült- vényes homokba nem való. La- pusnyaki Uradalom, posta Hun- yaddobra. 3575

Homoki szőlőbirtok el- adása. A Duna és vasuti állomás mellett egy szép és jól jövedelmező homoki szőlő- gazdaság eladó, melyből 23 h. szőlő, a többi legelő, rét és szántó- föld, összesen 70 h. 1000 [□-öl- vel, lakóházak, istálló, nagy prés- ház, belső berendezéssel. Eladási ár 60 000 korona. Czím a kiadó- hivatásban. 3577

Eladó Ortutay Gyula szentia- máz gazdaságában 3 kilo- méter keskenységű gazdasági vasuti építéséhez szükséges **vasuti sín.** 4100 db új hozzávaló hasz- nálatlan vasuti talpial és 6 db vasuti kocsi; továbbá egy két- járatu malom, valamint 5000 db körlemből készült szekér és ko- csikhoz való dunlatalp és 4-5000 db küllő. Bővebb felvilágosítást Ortutay Gyula (Mezőkovácsháza, Csanád m.) ad. 3578

Nyulszapukamagot kiváló minőségben szállít és ki- vánatra szívesen küld mintát. **Berczeller Márton,** Ipolyás, 3573

Ámezőgazdasági szülölcse- formolás és értékesítés. 79 rajzjal. Irta: Molnár István. Vásonkőtesben K 5.20 előleges beküldése ellen- ben bérmentve küldi a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkeres- dése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Eladó egy 14 lőerejű **tokomó- birt.** Siegel-féle gyárt- mány. Használt de jó állapotban van. **Littmann Bertalan,** Liptó- Andrástalu. 3580

Fajtisza „Gratia” igen magas keményítőtartalommal bíró (23-24%) bőtermő feleség, vevő bérmentes zsákjaiban a nemesítő vagy illavai állomásra szállítva hat koronával métermázsánként kapható Singer Lajosnál Poroszka, (Trencsen megye). 3579

Eladó fak. Akác-csemeté egy éves tisz, két éves tizenöt korona ezre. Jegenyenyár, mandula kétszázhusz cm., papír- díó 180-200 cm. magas ötven filler darabja. Luczfenyők nagy- ság szerint. Filloxeramentes sima vessző hat korona ezre. Csoma- galás olcsón számítattik, vasutra szállítás ingyenes. **Magyarj Andor** Győr m. 3581

A meteorologia és a mező- gazdaság. Irta: ifj. Konkoly Thege Miklós. K 1.20 előleges beküldése ellen- ben bérmentve küldi a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereske- dése Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Géptulajdonosok figyelmébe ajánlom világhírű török-rostaim. Megren- delhető **Bencsik Pál,** Tisza-Alpár. 3582

Eladó tenyész-csemeték, diszák, diszókrok Székely Péter falkolójában Tisza- igaron, Heves megye. Alkaldre kiválóan alkalmas **tehetősfenyő,** virginiai **boróka** (Juniperus). Árjegyzék kívánatra megküldetik. 3583

Tajgazdaság. Kézikönyv gya- kornál gazdák és tejszövetkezetek részére. Irta: Sierbán János és dr. Koerter István. Vásonkőtesben K 5.20 előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Eladó vetőmag, borsó (Pe- luschke) szárazságot jól tűró, biztosan termő homoki tak. nö- vény, zabmentes tiszta őszli 100 kg.-ként 20 korona vevő zsákjaiban. Csalamádé közti vetésre is igen ajánlható. Zabmentes tiszta **tav. búkköny** 100 kg.-ként 17 korona. Kiszállítás állomásra szállítva. Hornsky gőzmozgony- hoz való szalmatüzelő **új vas- rostélyok,** kevéssé használt Schlick-féle 17 soros **ve-6-6-6** egyes és kettes **ekék** eladók. Megyételre keresetlik, egy darab német **Edelschwein tenyész- kan,** lehetőleg hazai áttényezé- sű. Medveczky Károly okl. g. intéző, Jankamajori gazdaság, u. p. Melykut, Bács m. 3634

Gyakorlati tajgazdaság. Kézi tejszövetkezetek számára. Irta: dr. Koerter István és Sierbán János. 2.20 K előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Eladó birtok. Szatmár megyé- ben mintegy 1100 hold (1200 [□-öl) egy tagban levő gondozott, felszerelt birtok, mely- ben 500 hold szántó, 260 hold rét és legelő, 340 hold 65 búkkérdő, közvetlen a vasuti állomás és fővonalhoz közel, valamint a műmalmot vízereire alkalmazott villanyvilá- gítás látja el; a birtok állattar- tására felette kedvező; gyümöl- csös, szőlő, élő és holt instruk- cióval együtt eladó. Ertekezhetni Bőszörményi Endre nyug. fő- szolgabíróval Szatmáron, Bocskay- utca 21. 3585

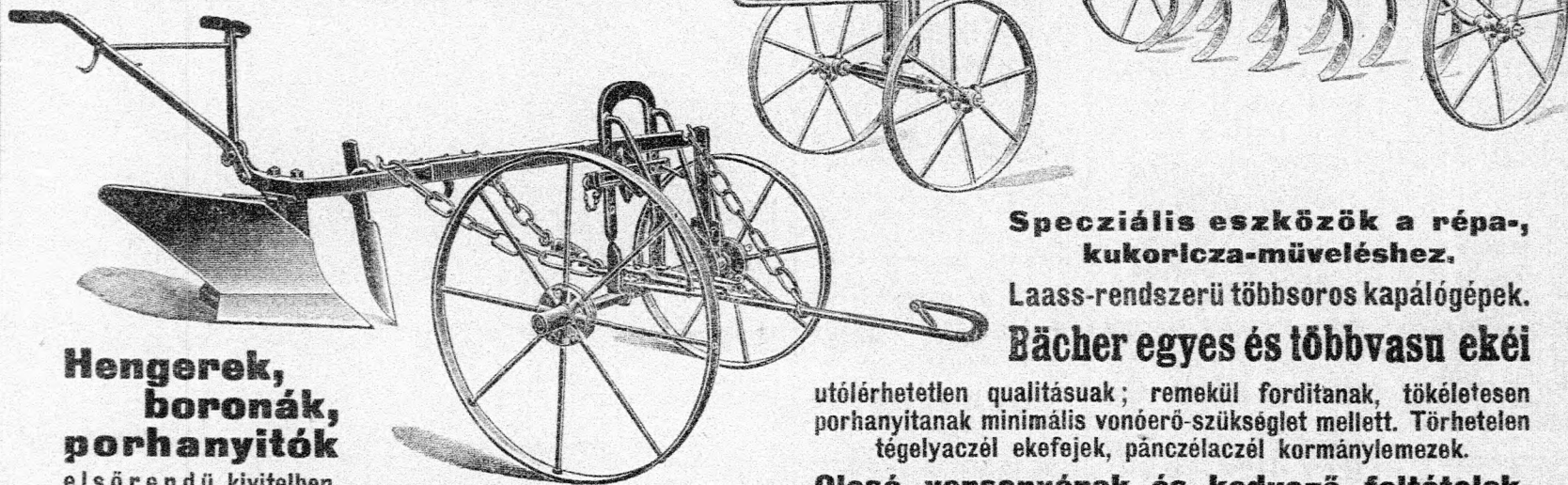
A Herrmann-féle gazdál- kodási és tenyésztési mód ismertetése. Irta: Gyűrűs József. 1.70 K előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

A tavaszi talajelőkészítés legczélyszerűbb eszköze a RUGALMAS FOGU KULTIVÁTOR

mélyjáratszabályozó - emeltyűvel.

Több ezer darab legnagyobb megalégedésre használatban.

Modern talaj- és rétművelő eszközök.

Hengerek, boronák, porhanyítók elsőrendű kivitelben.

Speciális eszközök a répa-, kukorica-műveléshez.

Laass-rendszerű többsoros kapálógépek.

Bächer egyes és többvasú ekéi

utólérhetetlen minőségűek; remekül fordítanak, tökéletesen porhanyítanak minimális vonóerő-szükséglet mellett. Törhetetlen tégelyacél ekefejek, páncélcél kormánylemezek.

Olcso versenyárak és kedvező feltételek.

BACHER RUDOLF speciális eke- és talajművelő eszközök gyára.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

Az „eredeti Melichar“-gyártmányú „UNICUM DRILL“ páros sorszámú „UNICUM DRILL“ a jelenkor legtökéletesebb sorvetőgépe.

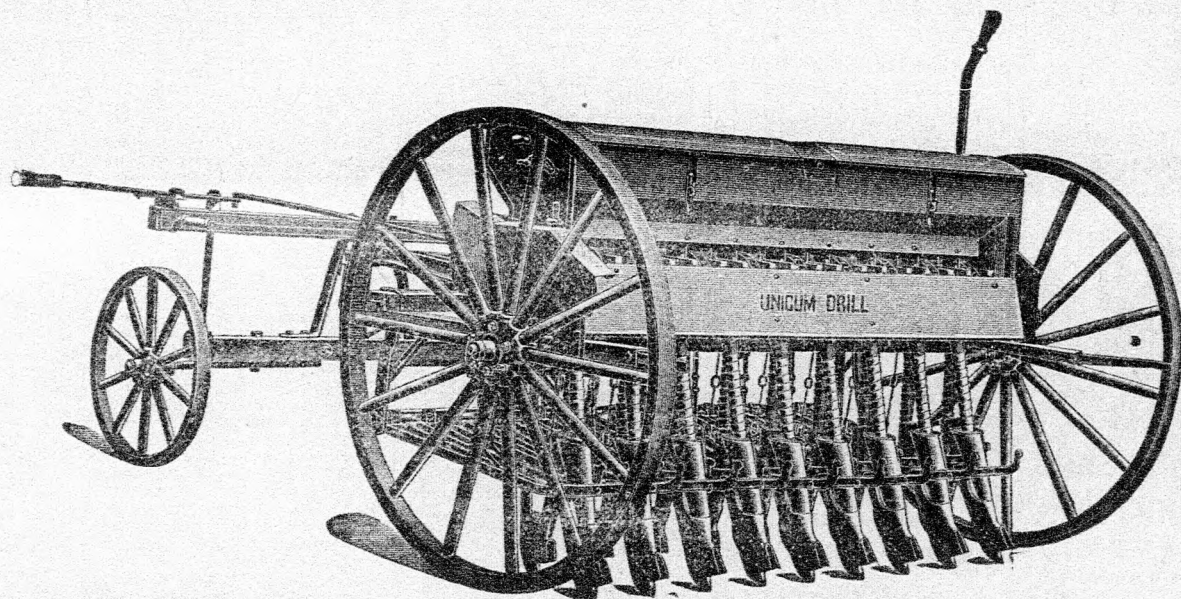
Utólérhetetlenül precíz vetés, hegynek-völgynek teljesen egyforma, ideálisan tökéletes magelosztás, végtelen könnyű és biztos kormányzás, feltűnően csekély vonóerőszükséglet, szilárd kivitel, elsőrendű anyag, bámulatosan egyszerű szerkezet és egyszerű kezelési módok, melyek ezen sorvetőgép általános kedveltségét köszönheti. Több mint 32000 db használatban. Számítalan elsőrendű kitüntetés és sok száz elismerőlevél a világ minden részéből.

Ujabb speciálisítások:

Műtrágyaszórógépek és műtrágyaszóróval kombinált sorvetőgépek.

Különleges répa- és kukorica-amerikai rendszerű kukorica-fészekbevetők (a Hermann-féle művelésmóddal).

Chiliszőrök a csukorrépa fejtrágyázásához.

MELICHAR FERENCZ sorvető- és műtrágyaszóró-gépek gyára.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

Hirdetési ár
minden szó
... den szó
A legkisebb

Betölt
birtok
... H

Földbirtokos

Díjmentes á

A Magyar

és Erdő

gos Egye

IX., Ullői-ut

birtokos

figyelmét

állást közve

helyben gazdat

bőgőbb állások

gyezve.

Az állások

díjmentes.

esetén az eg

zetősége a

lára megfөл

tet ajánl a s

sz illetők b

selátalt és e

sűkre vonat

megküldi.

Tisztelettel

birtokos

kal, hogy g

sok betöltés

iratt egyes

készítők

igénybe v

kedjének.

A. B. Gazdatiszt

Országos Egy

Betölter

Figyelmeztet

mában 3527 szá

jellege alatt

szime: Feldma

falva, u. p. Nag

megye.

Magyar és m

mérlegképes,

számvevő keres

lépésre. Bizor

kal felszerelt a

igények megie

a jakabszállási

ságához. Sáro

Lehetőleg a

hold bérgezd

gazdasági kö

gazdasági te

fárta, hosszab

teljesen megbi

löt. Ajánlatok

latokkal, az ig

vel Rosenberg

völgy, Toront

küldendők.

Gyakorlott,

keresttek. Fize

gabona stb. B

Gárdonyi Ant

Thököly-ut 60

mutatókhoz cs

Mielőbbi

bel

segédtsit, töb

évi fizetése 400

és lakás. Bizor

melyek vissza

demdők Vajda

Janya pla, pos

megye.

83/1908.—G. E.

Pály

A Csikvármegye

szeti vándort

felügyelői ál

tán megüresed

tésére pályázat

állással 1000

jár. E mellett a

nak évenként ké

les meglátogat

4—4 korona díj

27 fillér fuvar

rendeletileg me

GŐZMIVELÉS.

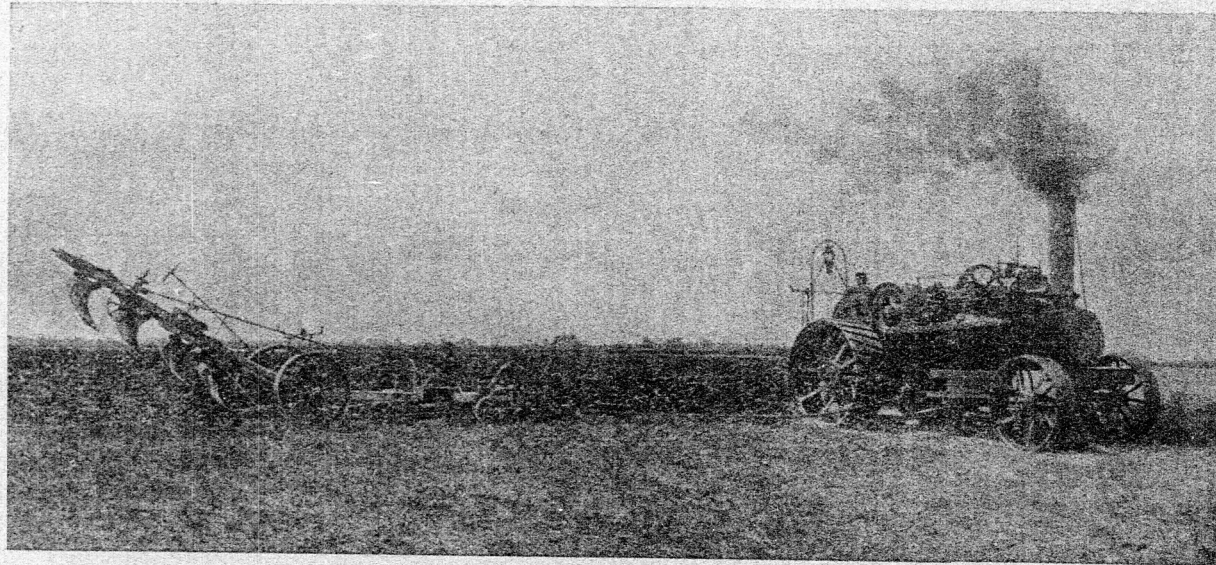
Nagyobb területek szántását gőzekével
hajlandó vagyok elvállalni; építgy
mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.
Érdeklődők kéretnek, hogy alábbi címemenkez forduljanak.
WOLFF ERNŐ, gőzszerelési vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD.

Méltóságos gróf Blanckenstein Pál urnak többszörösen kitüntetett hírneves **fűzesgyarmati** uradalma tenyésztett gulyából eladó:
13 drb 2 éves, 3 drb 3 éves tenyészképes magyarfajú bika és 11 darab számfelletti magyarfajú üsző.
Bővebb értesítést nyújt a **jószág felügyelősége.** Posta-távirda-, vasutállomás helyben. 412

GŐZEKE
Acetylen-lámpák.
Éjjeli szántásoknál gőzekre különösen alkalmasak, mert nap-pali fényt adnak.
Automobil-lámpák.
Kézi-, kocsis-, spritzbogen-, pózna-, asztali-, udvari-, kerti-, istálló-
Acetylen-lámpák.
BÁRDI JÓZSEF
Budapest, VI., Mozsár-utca 9. sz.,
Fővárosi Orfeum mellett.
Telefon 4100. Sörgőnyelv: Pneumatik.
Arjegyzők kívánatra ingyen és bérmentve.

Hirdetések felvételnek a „Köztelek” kiadóhivatalában Budapest, Ullői-ut 25

Magyar gyártmányu
kétgéprendszerü
Gőzekéket
a legtökéletesebb kivitelben készít:
GANZ és TÁRSA
Vasöntő- és Gépgyár Részvény-Társulat
BUDAPESTEN, X., Kőbányai-ut 31. sz.
Részletes leirással és ajánlattal szivesen szolgálunk.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tételik, hogy a **Magyar Királyi Szabad. Osztálysorsjáték (XXI. sorsjáték) 6. osztályának huzásai f. évi márczius hó 24-től április hó 23-ig** tartatnak meg, még pedig a következő napokon:
márczius 24, 26, 27, 28, 30, 31, április 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 18, 23-án.

A huzások mindig délelőtt 1/9 órakor kezdődnek és a magyar királyi ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében nyilvánosan történnek a Magyar Királyi Szabadalmazott Osztálysorsjáték huzási termében. A sorsjegyeknek a 6. osztályra való megújítása a játékterv szerint, minden igény különbeni elvesztésének terhe alatt, 1908. évi márczius hó 17-ig eszközözendő.
BUDAPEST, 1908. évi márczius hó 8-án.

Magyar Királyi Szabadalmazott Osztálysorsjáték Igazgatósága:
LUKÁCS. HAZAY.

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, KÜLSŐ VÁCZI-UT 80.

A m. kir. államvasutak-gépgyára gépeinek eladása. Mindennemű gazdasági gépek.

Csereszleték költetnek.*

Jól javított cséplőkészletek.*

Gépjavitások elfogadtatnak.*

„Pátria” irodalmi vállalat és nyomdai részvényirtársaság nyomása. Budapest, IX., Ullői-ut 25. szám. — Az Első Magyar Pápir-Ipar r.-t. papirosán.